

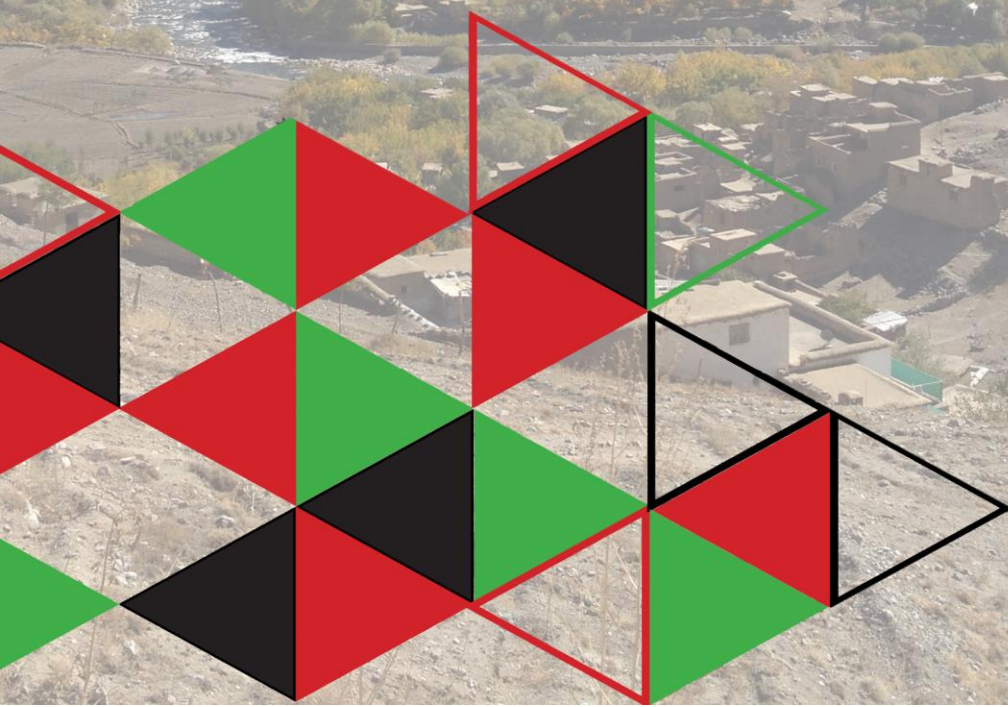
جمهوری اسلامی افغانستان
وزارت مالیه

Empowered lives.
Resilient nations.

رهنمود آموزشی بودجه سازی پاسخگو به چندر افغانستان

اکتوبر ۲۰۱۴

فهرست مطالب

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

تقسیم اوقات عمومی آموزش

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث ۱: جندر- مقدمه

10

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

جندر و نقش های آن

جنسیت، جندر و نقش های آن

اسلام و جندر

نیازمندی های عملی و استراتژیک جندر

نا برابری های جنسیتی

نا برابری های جنسیتی و کار بدون مزد

نا برابری های جنسیتی و اقتصاد

نا برابری های جنسیتی، صلح و حکومت داری خوب

سنجش نابرابری

خشونت مبتنی بر جنسیت

اشکال، عوامل و تاثیرات خشونت مبتنی بر جنسیت

نقش دولت در مبارزه با خشونت علیه زنان

بخش 3: نهادهای سازی جندر برای حصول اطمینان از تأمین حقوق زنان

نهادهای سازی جندر

حقوق زن و حقوق بشر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث 2: بودجه ملی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بودجه چیست؟

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بودجه چیست؟

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بودجه اصلی و بودجه ملی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

روند بودجه ملی افغانستان

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

نهادهای ذیدخل در روند بودجه ملی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

دایره بودجه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

رهنمود های بودجه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

اصلاحات بودجه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED. (MTBF) و چارچوب میان مدت بودجه (MTFF)

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بودجه سازی برنامه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بودجه سازی ولایتی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مبحث 3: بودجه سازی پاسخگو به جندر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

بودجه سازی پاسخگو به جندر چیست؟

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

تجربه بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

نهادهای سازی

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

چه کسانی در بودجه سازی پاسخگو به جندر دخیل اند؟

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مرحله 1: تحلیل وضعیت زنان، مردان، دختران و پسران

53

مرحله 2: ارزیابی پالیسی های سکتوری در رابطه با پاسخگو بودن به جندر

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مرحله 3: ارزیابی تخصیص بودجه

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مرحله 4: نظارت مصارف در عرضه خدمات

ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

مرحله 5: ارزیابی نتایج

56	ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر
56	ابزار 1: ارزیابی مستفید شوندهگان به تفکیک جندر
60	ابزار 2: تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ابزار 3: سروی تعقیب کننده مصارف عامه با توجه به جندر
66	ابزار 4: تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ابزار 5: ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ابزار 6: سند بودجه با توجه به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ابزار 7: تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از بودجه
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ابزار 8: چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	ابزار 9: تمرین قیمت گذاری برابری جنسیتی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	بخش 5: رفع محدودیت ها و چالش های مربوط به بودجه سازی پاسخگو به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	چالش: عدم موجودیت آمار جندر به تفکیک جنسیت
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	چالش ها: آمار مربوط به مصارف واقعی قابل دسترس نمی باشد
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	چالش: موثق بودن و معتبر بودن آمار
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	چالش: یکسان نبودن تعریف ها و مفاهیم
ERROR!	چالش: عدم مهارت ها و آگاهی های ضروری برای تطبیق ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	BOOKMARK NOT DEFINED.
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	بخش 6: بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطوح مختلف
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	حکومت مرکزی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح سکتوری
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح ولایت
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح برنامه ها
102	بخش 7 - تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر در روند بودجه افغانستان
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	رویکرد پنج مرحله ای و روند بودجه سالانه
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	اختتامیه - چگونه میتوان بودجه سازی پاسخگو به جندر را تطبیق نمود؟
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	مبحث 4: تدوین شاخص های حساس به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	شاخص چیست؟
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	شاخص ها و شاخص های تقریبی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	شاخص های اسمارت (SMART)
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	شاخص حساس به جندر چیست؟
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	تدوین شاخص های حساس به جندر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	کمی و کیفی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	انواع شاخص ها - شاخص پروسه، بازده، نتیجه و تاثیر
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	مبحث 5: تجارب بین المللی
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	مطالعه موردی 1: آسترالیا
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	مطالعه موردی 2: بنگلادیش
ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.	مطالعه موردی 3: هندوستان

تقسیم اوقات عمومی آموزش

روز	مباحث آموزشی
1	مبحث 1: جندر - مقدمه
	مبحث 2: بودجه ملی
2	مبحث 3: بودجه سازی پاسخگو به جندر
	- بودجه سازی پاسخگو به جندر چیست؟ - تجربه بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان - رویکرد پنج مرحله‌ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر
3	مبحث 3: بودجه سازی پاسخگو به جندر
	- ابزار ها
4	مبحث 3: بودجه سازی پاسخگو به جندر
	- رفع محدودیت ها و چالش ها - بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطوح مختلف - تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر در روند بودجه افغانستان
5	مبحث 4: تدوین شاخص های حساس به جندر
	مبحث: تجارب بین المللی

مبحث 1: جندر - مقدمه		
بخش	موضوع	زمان
جندر و نقش های آن	جنسیت، جندر و نقش های آن	60 دقیقه
	فعالیت 1.1: جنسیت و جندر	30 دقیقه
	جندر و اسلام	10 دقیقه
	ضرورت های عملی و استراتژیکی جندر	20 دقیقه
مجموع زمان: 90 دقیقه		
نابرابری های جنسیتی	نابرابری های جنسیتی و کار بدون مزد	30 دقیقه
	فعالیت 2.1: نابرابری های جنسیتی و کار بدون مزد	20 دقیقه
	نابرابری های جنسیتی و اقتصاد	20 دقیقه
	نابرابری های جنسیتی، صلح و حکومت داری	10 دقیقه
	سنجش نابرابری	10 دقیقه
مجموع زمان: 70 دقیقه		
خشونت مبتنی بر جنسیت	فعالیت 3.1: خشونت مبتنی بر جنسیت	15 دقیقه
	اشکال، عوامل و تاثیرات خشونت مبتنی بر جنسیت	15 دقیقه
	نقش دولت در مبارزه با خشونت علیه زنان	10 دقیقه
	ویدیو 1.1: شش روز	22 دقیقه
مجموع زمان: 62 دقیقه		
نهادهای سازی جندر برای حصول اطمینان از تأمین حقوق زنان	نهادهای سازی جندر	15 دقیقه
	فعالیت 4.1: نهادهای سازی جندر	15 دقیقه

حقوق زن و حقوق بشر	15 دقیقه
مجموع وقت: 30 دقیقه	
مجموع اوقات: 4 ساعت و 12 دقیقه	

مبحث 2- بودجه ملی		
بخش	موضوع	زمان
بودجه چیست؟	بودجه چیست؟	30 دقیقه
	فعالیت 1.2: بودجه و اولویت های مصارف حکومت	20 دقیقه
	بودجه عادی و بودجه انکشافی	30 دقیقه
	فعالیت 2.2: تقسیم بندی بودجه ملی	20 دقیقه
مجموع وقت: 60 دقیقه		
روند بودجه افغانستان	نهادهای نیدخل در روند بودجه	15 دقیقه
	دایره بودجه	30 دقیقه
	فعالیت 3.2: معرفی روند بودجه	15 دقیقه
	رهنمود های بودجه	30 دقیقه
	فعالیت 4.3: درک متحدا المال های بودجه	15 دقیقه
مجموع وقت: 72 دقیقه		
اصلاحات بودجه	چارچوب مالی میان مدت و چارچوب میان مدت بودجه	10 دقیقه
	بودجه سازی برنامه ها	10 دقیقه
	بودجه سازی ولایات	10 دقیقه
مجموع زمان: 30 دقیقه		
مجموع زمان: 2 ساعت و 45 دقیقه (165 دقیقه)		

مبحث 3: بودجه سازی پاسخگو به جندر		
بخش	موضوع	زمان
بودجه سازی پاسخگوبه جندر چیست؟	بودجه سازی پاسخگو به جندر چیست؟	10 دقیقه
	ویدیو 3.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر	7 دقیقه
مجموع زمان: 17 دقیقه		
تجربه بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان	نهادهای سازی	10 دقیقه
	چه کسانی در بودجه سازی پاسخگو به جندر دخیل اند؟	10 دقیقه
مجموع زمان: 20 دقیقه		
رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر	مرحله 1: تحلیل حالت های زنان، مردان، دختران و پسران	5 دقیقه
	مرحله 2: ارزیابی پالیسی های سکتوری در رابطه به پاسخگو بودن به جندر	5 دقیقه
	مرحله 3: ارزیابی تخصیص بودجه	5 دقیقه
	مرحله 4: نظارت مصارف در عرضه خدمات	5 دقیقه
	مرحله 5: ارزیابی نتایج	5 دقیقه

30 دقیقه	فعالیت 1.3: علل، عواقب، راه حل ها، تمرین- روش تحلیل جندر	
مجموع زمان: 55 دقیقه		
45 دقیقه	ابزار 1: ارزیابی مستفید شوندهگان به تفکیک جندر	ابزار های بودجه سازی پاسخگو به جندر
30 دقیقه	ابزار 2: تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر	
30 دقیقه	فعالیت شماره 3,2: چطور می توانیم از BAs با توجه به تفکیک جندر استفاده کنیم؟ فعالیت شماره 3,3: چطور می توانیم از BIAs با توجه به تفکیک جندر استفاده کنیم؟	
30 دقیقه	ابزار 3: سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر	
30 دقیقه	ابزار 4: تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر	
30 دقیقه	فعالیت 3/4: چطور می توانیم از PETS استفاده کنیم؟ فعالیت 3/5: سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر؟	
30 دقیقه	ابزار 5: ارزیابی پالیسی با توجه به جندر	
30 دقیقه	ابزار 6: سند بودجه با توجه به جندر	
15 دقیقه	فعالیت 3,6: چطور میتوانیم از سند ارزیابی پالیسی با توجه به جندر استفاده کنیم؟ فعالیت 3,7: چطور میتوانیم از سند بودجه با توجه به جندر استفاده کنیم؟	
30 دقیقه	ابزار 7: تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله استفاده از بودجه	
30 دقیقه	ابزار 8: چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر	
30 دقیقه	ابزار 9: تمرین هزینه گذاری برابری جنسیتی	
45 دقیقه	فعالیت 3,8: تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله استفاده از بودجه فعالیت 3,9: چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر فعالیت 3,10: تمرین هزینه گذاری برابری جنسیتی	

مجموع زمان: 300 دقیقه (2.5 ساعت)		
رفع محدودیت ها و چالش ها برای بودجه سازی پاسخگو به جندر	چالش ها	25 دقیقه
	فعالیت 10.3: خانه خالی را پر کنید	15 دقیقه
مجمع زمان: 40 دقیقه		
بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطوح مختلف	حکومت مرکزی	45 دقیقه
	فعالیت 11.3: عملی نمودن تعهدات با استفاده از بودجه سازی پاسخگو به جندر	30 دقیقه
	بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح سکتوری	15 دقیقه
	فعالیت 12.3: ارزیابی آماده بودن وزارت در رابطه به جندر	10 دقیقه
	بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح ولایت و محلات	10 دقیقه
	ویدیو 3.2: بودجه سازی پاسخگو به جندر - میسور، هندوستان	5 دقیقه
	بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح برنامه ها	40 دقیقه
	فعالیت 13.3: تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر در برنامه های سواد آموزی وزارت معارف	30 دقیقه
مجموع زمان: یک ساعت و 55 دقیقه (1:55 دقیقه)		
اجرای بودجه سازی پاسخگو به جندر در روند بودجه افغانستان	رویکرد پنج مرحله ای و روند بودجه سالانه	5 دقیقه
	اختتامیه: ما چگونه می توانیم بودجه پاسخگو به جندر را تطبیق کنیم.	75 دقیقه
	فعالیت 14.3: نهادهای ذینفوذ در روند بودجه و نکات آغازی بودجه پاسخگو به جندر	15 دقیقه
	فعالیت 15.3: ما چگونه می توانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله پلان روند بودجه افغانستان تطبیق کنیم	15 دقیقه
	فعالیت 16.3: ما چگونه می توانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله تطبیق روند بودجه افغانستان عملی کنیم.	15 دقیقه
	فعالیت 17.3: چگونه می توانیم خشونت مبتنی به جنسیت را در روند ارزیابی بودجه افغانستان تطبیق کنیم.	15 دقیقه
	فعالیت 18.3: ما چگونه می توانیم بودجه پاسخگو به جندر را با جمع آوری ارقام به تفکیک جندر عملی کنیم؟	15 دقیقه
مجموع زمان: 1 ساعت و 20 دقیقه (80 دقیقه)		
مجموع زمان: 10 ساعت (587 دقیقه)		

مبحث 4: تدوین شاخص های حساس به جندر		
بخش	موضوع	زمان
شاخص چیست؟	شاخص ها و شاخص های تقریبی	15 دقیقه
	فعالیت 1.4: شاخص های تقریبی	10 دقیقه

شاخص های (SMART)	10 دقیقه
شاخص حساس به جندر چیست؟	40 دقیقه
فعالیت 2.4: تدوین شاخص ها	30 دقیقه
مجموع زمان: 25 دقیقه	
کمی و کیفی	10 دقیقه
شاخص های حساس به جندر، بازده، نتیجه، تاثیر.	70 دقیقه
فعالیت 4.3: تدوین روند شاخص ها	10 دقیقه
فعالیت 4.4: تدوین بازده شاخص ها	10 دقیقه
فعالیت 5.4: تدوین نتیجه شاخص ها	10 دقیقه
فعالیت 6.4: تدوین تاثیر شاخص ها	10 دقیقه
فعالیت 7.4: چگونه می توانیم از شاخص های حساس به جندر استفاده کنیم	20 دقیقه
مجموع زمان: 80 دقیقه	
مجموع زمان: 1 ساعت و 45 دقیقه (105 دقیقه)	

تجارب بین المللی		
بخش	موضوع	زمان
افغانستان چه می تواند از تجارب بین المللی در راستای بودجه سازی پاسخگو به جندر بیاموزد؟	ویدیو 1.5: بودجه پاسخگو به جندر ماراکو	7 دقیقه
	فعالیت 1.5: افغانستان از تجربه های بین المللی در ارتباط به بودجه سازی پاسخگو به جندر چه می تواند بیاموزد؟	60-90 دقیقه
مجموع زمان: 60-90 دقیقه		
مجموع عمومی زمان: 60-90 دقیقه		

مبحث ۱: جندر - مقدمه

جندر معمولاً با مسائلی مربوط به زنان اشتباه گرفته میشود. برای خیلی ها به دلیل غیابت کلمه مترادف آن در زبان پشتو و دری، معنی جندر مبهم است. اما، برای اینکه روی رابطه میان زنان و مردان به عنوان یک مسئله انکشافی کار نمود و آنرا درک کرد، الزاماً نیاز به استفاده کلمه جندر نیست. در افغانستان، تلاش‌ها برای حل مسایل مربوط به جندر اکثراً متمرکز بر زنان و دختران بوده که برای مدت طولانی قربانی خشونت و ظلم بوده اند. درعین زمان باید پذیرفت که نیازهای مردان را نیز نمیشود نادیده گرفت.

برای حل مشکلات و چالش‌های که زنان با آن روبرو اند، درک مفاهیم جندر، جنسیت، و نابرابری جنسیتی که عامل موانع فراه زنان در زندگی شخصی و اجتماعی شان است، مهم است. در این مبحث، ما با بعضی از این مفاهیم و اینکه چگونه آنها باعث روابط نابرابر جنسیتی میشوند، آشنا میشویم و درک میکنیم که چگونه بودجه سازی پاسخگو به جندر به حل مشکلات مربوط به نابرابری جنسیتی کمک میکند.

<p>مقصد</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. آشنایی با مفاهیم جنسیت و جندر 2. قادر ساختن اشتراک کننده گان تا اینکه آنها نقش های جندر و ارتباط آن را در خانواده، اجتماع، محل و روند های اجتماعی سازی درک کنند. 3. تاکید روی تاثیر نابرابری های جنسیتی 4. برجسته ساختن اشکال مختلف خشونت علیه زنان و تاثیرات آن بالای جامعه 5. تمرکز بیشتر بالای مفهوم نهاده سازی جندر برای اطمینان بخشیدن حقوق بشری زنان
<p>مدت زمان</p>	<p>3 ساعت و 20 دقیقه (نیم روز)</p>
<p>مواد ها</p>	<p>فلیپ چارت، مارکر، لوازم نوشتاری، کاغذ، پروجکتور، صفحه پروجکتور، توپ، رهنمود های چاپ شده.</p>
<p>رهنمود ها</p>	<p>رهنمود اول: فهرست اصلاحات</p> <p>رهنمود 1.1: اشکال مختلف نابرابری</p> <p>رهنمود 2.1: خشونت مبتنی به جنسیت و خشونت علیه زنان</p> <p>رهنمود 3.1: نهاده سازی جندر چیست</p> <p>رهنمود 4.1: چه کسی مسوول نهاده سازی جندر می باشد.</p> <p>رهنمود 5.1: حقوق بشر چیست</p> <p>رهنمود 6.1: قانون محو خشونت علیه زنان افغانستان</p>
<p>تمرین ها</p>	<p>فعالیت 1.1: جنسیت و جندر</p> <p>فعالیت 2.1: نابرابری جنسیتی و کار بدون مزد</p> <p>فعالیت 1.3: خشونت مبتنی به جنسیت</p> <p>فعالیت 4.1: نهاده سازی جندر</p>
<p>ویدیوها</p>	<p>ویدیو 1.1: 6 روز</p>
<p>بازده ها</p>	<p>فلیپ چارت با تمرینات کامل برای فعالیت 1.1، 2.1 و 4.1</p>
<p>مبحث 1: جندر - مقدمه</p>	
<p>بخش</p>	<p>موضوع</p>
<p>زمان</p>	<p>جنسیت، جندر و نقش های جندر</p>
<p>60 دقیقه</p>	<p>جندر و نقش های جندر</p>

فعالیت 1.1: جنسیت و جندر	30 دقیقه
جندر و اسلام	10 دقیقه
نیاز های عملی و استراتژیکی جندر	20 دقیقه
مجموع زمان: 90 دقیقه	
نابرابری جنسیتی	
نابرابری جندر و کار بدون مزد	30 دقیقه
فعالیت 1.2: نابرابری جندر و کار بدون مزد	20 دقیقه
نابرابری جندر و اقتصاد	20 دقیقه
نابرابری جندر، صلح، حکومت خوب	10 دقیقه
سنجش نابرابری	10 دقیقه
مجموع زمان: 70 دقیقه	
خشونت مبتنی به جنسیت	
فعالیت 3.1: خشونت مبتنی به جنسیت	15 دقیقه
اشکال، عوامل و تاثیرات خشونت مبتنی بر جنسیت	15 دقیقه
نقش دولت در مبارزه به خشونت علیه زنان	10 دقیقه
ویدیو 1.1: شش روز	22 دقیقه
مجموع زمان: 62 دقیقه	
نهادینه سازی جندر برای تحقق بخشیدن حقوق بشری زنان	
نهادینه سازی جندر	15 دقیقه
فعالیت 4.1: نهادینه سازی جندر	15 دقیقه
حقوق زنان و حقوق بشر	15 دقیقه
مجموع زمان: 30 دقیقه	
مجموع زمان: 4 ساعت و 12 دقیقه	

رهنمود برای مربی/ تسهیل کننده

- در زمان معرفی مفاهیم چون جنسیت و جندر، به تجارب اشتراک کننده گان احترام نموده و ابعادی که برای آنان تازمگی دارد واضح ساخته شود.
- اتخاذ شیوه اشتراکی برای طوفان مغزی به منظور استنباط پاسخهای اشتراک کننده گان به سوالات اساسی که در پلان جلسه پیشنهاد شده است.
- تسهیل کننده/مربی باید اشتراک کنندگام را در بازبینی فرضیه ها و گفتگو روی مسایل مرتبط تشویق کند.
- تسهیل بحث و گفتگو روی انواع مختلف بودجه سازی جندر، عوامل و نتایج آن و نقش حکومت در جلوگیری از آن. انجام تمرین روی خشونت علیه زنان و ثبت توضیحات مربوط به یک پاسخ خاص در فلیپ چارت.
- هر جلسه آموزشی باید با صحبت در مورد ترویج تفاهم روی نیاز برای بودجه سازی پاسخگو به جندر به منظور شناسایی نارسایی های جنسیتی، کاهش خشونت های مبتنی بر جنسیت، محافظت و ترویج حقوق زنان و در نتیجه حرکت بسوی تساوی جنسیتی خاتمه یابد.

قبل از درک مفاهیم مختلف مرتبط به جندر، ما نیاز داریم تا زمینه ای را که در آن ما کار می کنیم و بودجه سازی پاسخگو به جندر را تطبیق می کنیم، درک کنیم.

جندر و نقش های جندر

زمان: ۶۰ دقیقه

مرور کلی: این جلسه در مورد مفاهیم جنسیت و جندر وضاحت میدهد. این جلسه همچنان روی نقش های متفاوت جنسیت و جندر در جامعه بحث میکند. این جلسه روی نیازهای عملی و استراتژیک جندر بحث نموده و سپس به نابرابری جنسیتی و نتایج آن خواهد پرداخت.

جنسیت، جندر و نقش های جندر

زمان: ۹۰ دقیقه

فعالیت ۱/۱ : جنسیت و جندر
<p>رهنمود برای مربی: این تمرین شامل سه بخش میشود:</p> <p>(1) اول از اشتراک کننده گان در مورد تفاوت میان جنسیت و جندر بپرسید و یادداشت کنید.</p> <p>(2) امتحان را که در پایین آمده است، بگیرید.</p> <p>(3) تمرین نقش جندر را انجام دهید. پاسخ اشتراک کننده گان را در چارت بنویسید و روی آنها بحث کنید. تمرین در ذیل توضیح داده شده است.</p>
زمان : ۳۰ دقیقه
مواد های مورد نیاز: مارکر، فلپ چارت و توپ
<p>تمرین جنسیت در مقابل جندر (10 دقیقه)</p> <p>جملات ذیل را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید که بگویند که آیا آنها در مورد جندر اند یا جنسیت. بگذارید نظریات خود را قبل از ارائه پاسخ باهم شریک کنند.</p> <p>الف) دختران کوچک نجیب اند، پسرها خشن اند. (جواب: جندر)</p> <p>ب) زنان طفل به دنیا می آورند اما مردان این کار را نمی کنند. (جواب: جنسیت)</p> <p>ج) کارمندان ساختمانی در افغانستان اکثرا مردان اند. (جواب: جندر)</p> <p>تمرین نقش جندر (20 دقیقه)</p> <p>هدف این تمرین مطالعه زندگی مردان و زنان در یک نگاه مقایسوی است. هدف به بحث کشاندن چگونگی تشکیل نقش مردان و زنان پس از تولد است. یک توپ یا وسیله ای مشابه آن را باید در بین اشتراک کننده گان یک به یک دست به دست انتقال دهید و در عین زمان آنان هرچه به ذهن شان میرسد را بگویند. این یک فعالیت پر تحرک است که کمک میکند اشتراک کننده گان در ورکشاپ جاهای خویش را تغییر داده و این سو و آنسو حرکت کنند.</p> <p>قصه اکبر و لیلما</p> <p>از گروپ بخواهید تا یک حلقه را تشکیل دهند و به آنها توضیح دهید که باید بیوگرافی فرد تخیلی را بنویسند، اول لیلما و بعدا اکبر.</p> <p>یک توپ را به یکی از اشتراک کننده گان بدهید و از او بخواهید آنرا به هر کسی دیگر در گروپ که میخواهد، بیاندازد. حین گرفتن توپ، از اشتراک کننده بخواهید چیزی در مورد زندگی لیلما بگوید؛ از تولدش آغاز کنید و بعدا وضعیت زندگی، فعالیت های دل خواه او را، دستاوردهایش و در اخیر اینکه چگونه میمیرد. از گروپ بخواهید این بازی را برای گردآوری بیوگرافی اکبر هم تکرار کنند. قصه زندگی هر فرد نباید بیشتر از 10 دقیقه وقت بگیرد.</p>

در زمان بازی، نکات مهم قصه ها را در چارت برای گفتگو پس از آن بنویسید.
در گروپ، زندگی لیلما و اکبر را بررسی کنید و روی نقش ها و دستاورهای که به آنان منصوب شده، حرف بزنید.

جنسیت	جندر
<ul style="list-style-type: none"> • بیولوژیکی، طبیعی • ذاتی است • سلسله مراتبی نیست • دایمی است، تغییر پذیر نیست 	<ul style="list-style-type: none"> • فرهنگی اجتماعی (توسط جامعه ایجاد میشود) • آموخته میشود • سلسله مراتبی است • تغییر پذیر است

نقش های جنسیت	نقش های جندر
<ul style="list-style-type: none"> • در تمام جوامع بشری مشابه است، آنها جهانی هستند برای مثال، تنها زن ها هستند که طفل به دنیا می آورند. • با زمان نمی توانیم تغییر بدهیم. • این عمل می تواند توسط هر دو جنس صورت گیرد • آنها از لحاظ بیولوژیکی قبلاً تعیین گردیده است. 	<ul style="list-style-type: none"> • شاید از یک جامعه تا جامعه دیگر فرق داشته باشد. • با تغییر زمان می توان تغییر داد • توسط هر دو جنس صورت گرفته می تواند • آنها از لحاظ فرهنگی و اجتماعی متاثر هستند.

جندر و اسلام

زمان: ۱۰ دقیقه

نکته اساسی در درک اسلام، شریعت است، مجموعه قوانین و احکام که در زمینه های حقوقی و مذهبی، الزام آور اند. از آنجاییکه سنت ها و عنعنات نادرست اکثراً به زنان آسیب میزنند، اسلام میتواند نقش مهم در توسعه حقوق زنان و برابری جنسیتی ایفا کند.

در ارتباط به حقوق زنان، اسلام رهنمودهای واضحی را مبتنی بر اینکه زنان و مردان در مقابل خداوند برابر اند، ارایه میکند. قرآن در مورد برابری زن و مرد در نزد خداوند وضاحت دارد و کلمات مردانه و زنانه را برای تعریف خلقت انسان از یک منبع استفاده میکند. برخلاف این موارد، تحریف ارزش های فرهنگی اکثراً باعث سوء برداشت و یا سوء تطبیق آیات قرآنی و فقه شده است. در ذیل بعضی از آیاتی که از برابری و عدالت جنسیتی صحبت می کنند، آورده شده اند: ای انسان، بترس از خدایکه تورا آفرید از یک روح و از آن جفت اش را آفرید و از آنها مردان و زنانی بسیاری را پراکنده ساخت. و بترس از الله، انکه از او شما یکدیگر خود را میخواهید. هرآینه، خداوند ناظر مطلق است.

و خدا به آنها پاسخ داد "هیچگاه عمل بنده ای را نفی نخواهم کرد، مرد یا زن، که شما از یکدیگرید. پس آنهایی که هجرت کردند و یا از خانه های شان در راه من بیرون رانده شدند و یا کشته شدند، من به تحقیق گناهان آنها را میبخشم و آنها را به باغی خواهم پذیرفت که جوی ها چون پاداشی از خداوند جاری اند و خدا بهترین پاداش را میدهد.

هرکه عمل بدی انجام دهد، پاداشی او را نخواهد بود مگر به مثل؛ مگر آنکه نیکوکار باشد، مرد یا زن، اگر مومن باشد، به بهشت خواهند رفت و بی اندازه نعمت خواهند داشت.

نیازهای عملی و استراتژیک جندر

زمان: ۲۰ دقیقه

نیازهای عملی جندر

بعضی نیازهای جندر اند که به سادگی میتوانند توسط مردان و زنان شناسایی شوند، چون به وضعیت زندگی مرتبط اند. نیازهای عملی جندر اگرچه تقسیم کار میان زن و مرد را به چالش نمی کشد، اما از آن و از موقعیت پایین زنان در جامعه نشأت میگیرد. نیازهای عملی جندر، پاسخی به ضرورت آنی شناسایی شده در زمینه خاص می باشد. این نیازها عملی اند و اکثراً با کاستی ها در وضعیت زندگی ربط دارند، مانند تهیه آب، غذا و خدمات صحتی.

مثال: یکی از اولویت های دولت افغانستان پاسخ دهی به نیازهای صحتی زنان است. آنچنانکه در قانون گفته شده، در این قضیه نیازهای عملی جندر بیشتر به پالیسی هایی اطلاق میشود که از طریق ترویج درک ارزش خدمات ابتدایی صحتی میخواهد میزان دسترسی به زنان مخصوصاً در نقاط دور دست را افزایش دهد. این همچنان شامل پالیسی های میشود که متمرکز به کاهش مرگ و میر مادران است.

نیازهای استراتژیک جندر:

نیازهای استراتژیک جندر همان نیازهایی اند که زنان به دلیل موقعیت پایین شان در اجتماع شناسایی می کنند. این نیازها در زمینه ها و شرایط مختلف تغییر می کند و به مسابلی از قبیل تقسیم کار، قدرت و اتوریته ارتباط میگیرد و میتواند شامل مسابلی مانند حقوق قضایی، خشونت های خانوادگی، مزد مساوی و حق مالکیت بدن زنان شود. پاسخ به نیازهای استراتژیک به زنان کمک میکند تا به برابری بیشتر دست یافته و قوانین کنونی را تغییر دهد و در نتیجه آن موقعیت پایین شان در اجتماع را به چالش بکشند. این نیازها بیشتر دراز مدت بوده و در مقایسه به نیازهای عملی کمتر ملموس اند. این نیازها، مردسالاری را به چالش میکشد.

مثال: به منظور رفع نیازهای استراتژیک زنان، قانون همچنان ترویج و تقویت نمایندگان زن در سکتور صحت را پیشنهاد میکند. از طریق افزایش میزان اشتراک زنان در سکتور صحت، به ترویج درک مسایل مربوط به زنان، افزایش حساسیت جنسیتی در میان پرسونل صحتی و استفاده از دیدگاه های زنان در ارایه خدمات صحتی دست یافته میشود. در اینجا، چانس برای تغییر روابط جنسیتی وجود دارد چون زنانیکه در سکتور صحتی کار میکنند، برای استقلال بیشتر در درون خانواده توانمند شده و از امکان به دست آوردن مقامات تصمیم گیرنده در سکتور صحت بهره مند میشوند.

نیازمندی های عملی	نیازمندی های استراتژیک
<ul style="list-style-type: none"> • کوتاه مدت و میان مدت می باشد • مربوط به یک زن می باشد • مربوط به نیازمندی های روزمره می شود، غذا، مسکن، صحت، اطفال و غیره • زود قابل شناخت توسط زنان می باشد • میتواند با فراهم آوری منابع مشخص مانند غذا، بمبه دستی، کلینیک و غیره مورد توجه قرار گیرد 	<ul style="list-style-type: none"> • دراز مدت می باشد • برای تمام زنان عام می باشد • مربوط به موقعیت های نامساعد، تحت فرمان بودن، عدم امکانات و تعلیم، آسیب پذیری به فقر و خشونت و غیره می باشد. • مبنای وضعیت نامساعد و احتمال تغییر همواره توسط زنان قابل شناسایی نمی باشد. • با بلندبردن سطح آگاهی، بلند بردن اعتماد به نفس، تعلیم، تقویت نهادهای زنان، بسیج سازی سیاسی، و

مورد توجه قراردادن نیازهای عملی	غیره میتواند مورد توجه قرار گیرد.
<ul style="list-style-type: none"> • تمایل وجود دارد که زنان به عنوان مستفید شوندگان و شاید به عنوان اشتراک کننده گان سهمیم باشند. • می تواند که وضعیت زنان را بهبود بخشد. • معمولاً روابط و نقش های سنتی را تغییر داده نمیتواند. 	<ul style="list-style-type: none"> • زنان را به عنوان عاملان قادر می سازد و یا آنها تبدیل به عاملان می شوند. • میتواند وضعیت و موقعیت زنان را در اجتماع تغییر دهد. • میتواند زنان را تقویت نماید و روابط شان را تغییر دهد.

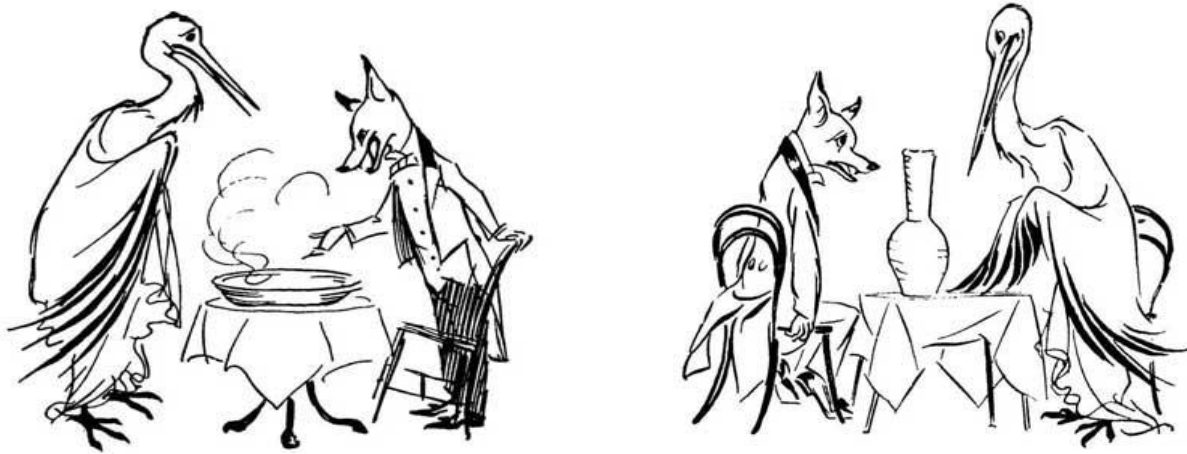
منبع: <http://www4.worldbank.org/afr/ssatp/resources/html/gender-rg/Source%20%20documents%5CTraining%20materials/TRGEN1%20Femnet%20Gender%20Mainstreaming%20TOT.pdf>

در واقع، قایل شدن تفاوت میان نیازهای عملی و استراتژیک خیلی زیاد مقدور نیست. هر پالیسی یا برنامه ای میتواند هر دو نیازها را همزمان پاسخ دهد. با کنار آمدن روی نیازهای عملی، زنان شاید در اخیر به اهداف استراتژیک دست یابند.

برای رفع نابرابری میان زنان و مردان، باید به نیازهای آنها با توجه به اینکه آن نیازها عملی و یا استراتژیک اند، به صورت متفاوت پاسخ داد. رویکرد برابری حقیقی در همین مورد صدق می کند که با زنان و مردان نمیتوان برخورد یکسان داشت و برای دستیابی به نتایج یکسان، نیاز است با آنان به صورت متفاوت برخورد کرد.

چالش اصلی اما این است که چه وقت باید به تفاوت میان زن و مرد توجه کرد و در مورد اقدامات مربوط به برخورد متفاوت تصمیم گرفت تا بتواند دسترسی، کنترول و دستیابی به نتایج یکسان را تسهیل بخشید. برای حصول اطمینان از اینکه این اقدامات استقلال را تقویت میکند نه محافظت و وابستگی را، آنها باید بررسی شوند. این اما نباید اصل برابری حقوق و تساوی را به عنوان یک معیار حقوقی تحت الشعاع قرار دهد.

قصه روباه و لک لک برخورد یکسان به معنی عین برخورد نیست

روباه، لک لک را به نان شب دعوت کرد. او غذا را در یک ظرف هموار بزرگ پیشکش کرد. لک لک نتوانست با منقار دراز و باریک خود آن غذا را بخورد.

لک لک، روباه را به نان شب دعوت کرد. او غذا را در ظرف عمیق برای مهمان برد و روباه با صورت پهن و کوتاهش نتوانست آن غذا را بخورد.

هر دو دوست فرصت برابر برای تغذیه داشتند، اما هر بار یکی از آنها نتوانستند از این فرصت استفاده کنند.

شناسایی فرصت های موجود و طرح منحصر به فرد نوع مداخله که به نتایج یکسان بیانجامد همیشه یک چالش انکشافی در هر قضیه است.

مثال: اگرچه تشکیل پولیس ملی افغانستان، زنان را به عنوان کارمندان خدمات ملکی و پولیس در نظر گرفته اند، آنها تنها کمتر از نیم این وظایف را اشغال کرده اند. دلیل این تا حدی بی میلی قوماندانهای پولیس ولایتی برای استخدام زنان است. فشار اندکی روی قوماندانهای پولیس ولایتی برای استخدام زنان و روی وزارت داخله که پولیس ملی را نظارت میکند برای انجام اصلاحات گذاشته میشود. رویکرد و برخورد منفی با زنانیکه در صفوف پولیس استخدام میشوند، هنوز ادامه دارد. زنان پولیس در اکثر موارد حتی به وسایل خیلی ابتدایی مانند یونیفورم که همتهای مردشان دارند، دسترسی ندارند. تعداد زیادی از آنها کارهای خیلی سطح پایین مانند آماده کردن چای را انجام میدهند و به ندرت آموزشهای حرفوی برای ارتقای ظرفیت کاری شان می بینند که باعث بی میلی پولیس های لایق و پرتلاش میشود. بناءً واضح است که اقدامات کافی برای تسهیل دسترسی مساوی، کنترول و نتایج مساوی برای زنان و مردان که شامل صفوف پولیس میشوند، اتخاذ نشده اند.

نابرابری های جنسیتی

زمان: ۴۰ دقیقه

نابرابری جنسیتی به برخورد نامساوی و با شناخت افراد بر اساس جنسیت می باشد. این تفاوت زاده فرق میان نقش های متفاوتی که در اجتماع شکل میگیرند و فرق در کروموزوم ها و هورمون ها میان زن و مرد می باشد. از جانب دیگر، برابری جنسیتی نه به معنی یکسان بودن زن و مرد بل بیانگر ارزش مساوی زن و مرد در جامعه می باشد. به نوت 1.1 مراجعه کنید - ابعاد مختلف نابرابری جنسیتی.

بی طرفی جنسیتی در مقابل حساسیت جنسیتی: بیطرفی جنسی به حالتی گفته میشود که جنسیت (جندر) به عنوان عنصر مرتبط و تاثیرگذار در نتایج در نظر گرفته نمیشود و نقش جنسیت، معیارها و روابط تحت تاثیر قرار نگرفته اند (نه خوبتر و نه بهتر شده است). یک پالیسی یا برنامه ای که از لحاظ جنسیتی بی طرف باشد باعث تقویت نابرابری جنسیتی نمیشود. حساسیت جنسیتی از سوی دیگر، حالتی است که جنسیت خود وسیله ای برای رسیدن به اهداف انکشافی باشد و تلاش کند تا نابرابری جنسیتی را جبران کند.

نابرابری جنسیتی و کار بدون مزد

زمان: ۳۰ دقیقه

در تمام جوامع زنان مسوول کار بدون مزدی اند که برای تربیت و نگهداری اطفال، خانواده و اجتماع نیاز است. همچنان در اکثر موارد تقسیم جنسیتی کار بدون مزد در درون خانواده وجود دارد که زنان معمولاً نگهدارنده خانواده محسوب شده و نه تنها برای تربیت و نگهداری از اطفال، بلکه برای پاک کاری، شست و شو، تهیه غذا و انجام کارهای شاقه مانند آوردن آب و جمع آوری چوب سوخت، نیز مسوول پنداشته میشوند.

در افغانستان زنان همچنان نقش مهمی را در فعالیت های زراعتی که بیشتر به عنوان بخشی از مسوولیت های خانه تلقی میشود، بازی می کنند. اگرچه فعالیت زراعتی کار با درآمد برای خانواده است که شامل زنان نیز میگردد، اکثراً مردان حاصلات را برای فروش بر میدارند و زنان بدون کدام معاش رسمی در تولید سهم میگیرند.

کار بدون مزد زنان را در موقعیت محروم تر نسبت به مردان قرار میدهد. کار بدون مزد منابع زنان را محدود ساخته و امکان استفاده از فرصت های مانند دسترسی به خدمات صحتی، آموزش و پرورش و بازار کار را برای آنها کاهش میدهد.

توجه زیادی باید به کلمات و اصطلاحاتی که برای زنان استفاده میشوند مبذول شود چون همین کلمات خود به نابرابری میان زنان و مردان کمک میکند. مثلاً وقتی ما در مورد کار خانه حرف میزنیم به زن "خانم خانه" اطلاق میشود، واژه ای با بار معنایی شدیداً جنسیتی. اولاً این موضوع را میرساند که تنها زنان در خانه نقش رسمی دارند. دوماً، این عمل باعث بی ارزش شدن کار بدون مزد زنان در خانه و یا مزارع میشود. تقلیل یک شخص که غذا می پزد، خانه را پاک می کند، بدون مزد در مزارع کار نموده و یا در سایر کارهای با درآمد سهم میگیرد و از اطفال و کهن سالان در خانه به عنوان یک خانم خانه نگهداری می کند، از لحاظ جنسیتی حساس نیست. واژه های مترادف میتوانند "کارمند مزدگیر خانه" و یا "کارمند مزدگیر زراعتی" باشد.

فعالیت ۱،۲: نابرابری های جنسیتی و کار بدون مزد

رهنمود مربی: سناریوی ذیل را در صفحه نمایش نشان دهید تا اشتراک کننده گان بتوانند قصه را تعقیب نموده و تقسیم اوقات روزانه فاطمه و زبیر را تصور کنند.

زمان: 20 دقیقه

مواد مورد نیاز: چارت، ورق، وسایل نوشتن، مارکر، مواد چاپ شده

خلاصه ای ذیل را برای اشتراک کننده گان بخوانید.

فاطمه و زبیر با هم ازدواج کرده اند. آنها شش طفل دارند — دو پسر و چهار دختر. کلان ترین فرزندشان هشت سال دارد و کوچک ترین شان دوماهه است. فاطمه و زبیر در خانه ای با سه اتاق خواب و یک باغچه کوچک در ولسوالی بهسود ولایت ننگرهار زندگی می کنند. مادر زبیر که مسن است و نمیتواند غذا بپزد و از خودش نگهداری کند، هم با فاطمه و زبیر زندگی می کند. زبیر به عنوان کارگر مزدبگیر روزانه کار میکند و فاطمه هم از خانه مواظبت نموده و روی زمینی کوچکی که در آن ترکیاری برای فروش در بازار کاشته میشود، کار می کند.

حالا، با توجه به کارهای ذیل که باید هرکدام آنها تکمیل کنند، از اشتراک کننده گان بخواهید تا با هم کار نموده و تقسیم اوقات روزانه فاطمه و زبیر را بر اساس آنچه آنان فکر می کنند هرکدام از این دو زوج در زمان مشخص باید انجام بدهد، تکمیل کنند.

زبیر	فاطمه	وظایف که باید انجام بدهند
<ul style="list-style-type: none"> سفر در جلال آباد برای روز ها کار اجرای کار تمام روز در محل ساختمانی رفتن در بازار و خریداری کردن غذا و دیگر لوازم خانه. 	<ul style="list-style-type: none"> آماده کردن صبحانه، غذای صبح و غذای شب برای 9 نفر شستن ظروف بعد از غذا شستشو کردن لباس 6 طفل و مادر کلان آماده ساختن 4 طفل برای مکتب و اطمینان بخشیدن از رسیدن آنها در مکتب نگهداری و جمع آوری سبزیجات برای فروش در مارکیت شستن، آویختن لباس ها، کفش ها و ... اطمینان بخشیدن از اینکه 4 طفل از مکتب به خانه برگشتند. پاک کاری خانه و حویلی تهیه غذا و تبدیل نمودن لباس های طفل دو ماهه از طرف شب و روز 	<p>7:00 صبح الی 8:00 صبح</p> <p>8:00 صبح الی 10:00 صبح</p> <p>10:00 صبح الی 12:00 صبح</p> <p>12:00 بعد از ظهر الی 2:00 بعد ظهر</p> <p>2:00 بعد از ظهر الی 4:00 بعد از ظهر</p> <p>4:00 بعد از ظهر الی 6:00 بعد از ظهر</p> <p>6:00 بعد از ظهر الی 8:00 ظهر</p> <p>8:00 شب الی 10:00 شب</p>

5 دقیقه را برای صحبت روی تقسیم اوقات اختصاص دهید.

فاطمه چقدر عاید دارد؟ زبیر چقدر عاید دارد؟

روزها و مقدار کار فاطمه و زبیر چگونه از هم متفاوت و یا مشابه بودند؟

زبیر و فاطمه هرکدام چند ساعات کار میکردند؟

آیا فکر می کنید فاطمه می داند روزهای زبیر چگونه میگذرد؟ و یا بر عکس؟ این چگونه میتواند بر رابطه آنها با هم تاثیر کند.

آیا این عادلانه است که کار بدون مزد فاطمه انچنان کار حساب نمیشود که از زبیر میشود؟

نابرابری های جنسیتی و اقتصاد

زمان: 20 دقیقه

در حالیکه برابری جنسیتی یک حق اساسی است و نیاز به توجیه اقتصادی ندارد، برابری جنسیتی یک عنصر مهم در رشد اقتصادی یک کشور می باشد. چون زنان نصف از استعداد های بالقوه را تشکیل می دهند، موفقیت یک کشور در رقابت دراز مدت به صورت گسترده وابسته است به اینکه چگونه زنان را آموزش داده و در اقتصاد سهیم می سازند.

بعضی از یافته های قناعت بخش در مورد فواید برابری جنسیتی از شرکت ها بیرون می آیند. به طور مثال، شرکت های که زنان را در سطوح بالای رهبری شامل می سازند، بیشتر موفق اند نسبت به شرکت های که این کار را نمی کنند. با تعداد رو به رشد زنان واجد شرایط که از مکاتب و دانشگاه ها بیرون میشوند و با قدرت بیشتر خرید در اختیار زنان، شرکت های که نمیتوانند زنان را استخدام کرده و نگهدارند - اطمینان حاصل کننده آنها راهی برای رسیدن به سطوح رهبری دارند - به موفقیت خود در دراز مدت ضربه میزنند.

یافته های دیوید دولا و روبرتا گاتی رابطه ای متقابلی را میان میزان بالای درآمد سرانه ملی (ارزش پولی تمام خدمات و تولیدات در یکسال توسط نیروی کاری و یا دارایی شهروندان یک کشور تولید میشود) و میزان پایین نابرابری جنسیتی نشان میدهد. آنها همچنان با استفاده از شاخص های متفاوت نابرابری جنسیتی مانند تفاوت در تحصیل، اوسط عمر، نشانه های برابری حقوقی و اقتصادی در جامعه و ازدواج، و شاخص های توانمند سازی زنان، آنها دریافتند که نابرابری میتواند تا حدی زیادی توسط عناصر منطقی، آزادی های مدنی و ترجیحات مذهبی توضیح داده شود. این نشان میدهد که ناتوانی بازار نیست که مانع سرمایه گذاری روی زنان در کشورهای در حال توسعه میشود، پس تفاوت میان جندر نتیجه انتخاب (افراد و اجتماع) است.

چگونه برابری جنسیتی باعث رشد اقتصادی میشود؟

1. برابری جنسیتی، سرمایه انسانی (منابع بشری) را افزایش میدهد.

سرمایه انسانی عبارت از مهارت ها، دانش و توانایی های فیزیکی است که نیروی کار را قادر به برابری میسازد. سرمایه انسانی یک بُعد کمی مانند تعداد کارگران و یک بُعد کیفی مانند مهارت های کارآمد یک کارگر دارد.

برابری جنسیتی از راه های ذیل به افزایش سطح سرمایه کمک میکند:

- زنان تحصیل کرده بیشتر میتوانند کارهای با ارزش اقتصادی بلند تری انجام دهند.
 - کشورهای با میزان بالای نابرابری جنسیتی در آموزش و پرورش فقیر اند در حالیکه کشورهای با درآمد بالا میزان بیشتر برابری جنسیتی دارند.
- از آنجاییکه زنان نگهدارنده اصلی اطفال اند، سرمایه انسانی نسل آینده در صورتیکه زنان نقش بیشتری در اختصاص منابع و تعداد اطفال داشته باشند، از سطح بلندتر سرمایه انسانی برخوردار خواهند بود.
 - برابری جنسیتی از طریق ارایه قدرت بیشتر برای زنان در خانه میتواند به صحت اطفال و فرصت های آموزشی آنان کمک نموده و فواید مستقیم و واضحی را برای سرمایه انسانی یک اقتصاد در آینده به بار آورد.
 - اطفال زنان تحصیل کرده اکثراً صحتمند اند.

- کاهش مرگ و میر مادران میتواند به تعداد زنانیکه در نیروی کار شامل میشوند و از خانواده نگهداری می کنند، بیافزاید.
 - زنان صحتمند از لحاظ فیزیکی و ذهنی بهتر میتوانند در فعالیت های پردرآمد در اقتصاد رسمی و یا غیر رسمی سهم بگیرند. بر علاوه، آنها میتوانند مهارت های را که کارآمدی آنها را افزایش میدهد، بهتر فرا بگیرند در حالیکه امراض طولانی مدت از آن جلوگیری میکند.
 - تحقیقات گسترده در مورد صحت و اقتصاد معمولاً نشان دهنده رابطه مستقیم میان صحت و رشد اقتصادی اند.
- کاهش خشونت علیه زنان میتواند به آنان کمک کند تا بیشتر در بازار کار سهم بگیرند؛ کاهش خشونت علیه زنان امکان بقای آنها در مکتب را افزایش میدهد و این میتواند با سرمایه انسانی نسل آینده کمک کند.
 - خشونت علیه زنان سرمایه انسانی را کاهش میدهد.
 - محققین تلاش دارند تا روی میزان از دست رفته کارآمدی که در نتیجه خشونت علیه زنان به وجود می آید، ارزش پولی بگذارند. بر اساس تحقیقی در دانشگاه کلمبیا، زنانی که با خشونت جدی روبرو بودند، 70 درصد میزان درآمد کمتری نسبت به زنانی داشتند که با خشونت روبرو نبودند. توسعه این مطالعه در سطح بازدهی اقتصاد ملی، این محققین تخمین کردند که خشونت علیه زنان میتواند به ارزش 2.43 درصد درآمد سرانه را سالانه کاهش دهد.

۲. برابری جنسیتی در بازار کار و تولید رقابت بیشتر ایجاد میکند.

- رشد برابری جنسیتی میتواند بازار کار را رقابتی تر سازد
 - اگر زنان دسترسی برابر به بازار کار نداشته باشند، بناءً کیفیت نیروی کار کاهش می یابد.
 - اگر شرکت ها نخواهند و یا نتوانند کارمندان با کارآمدی بالا را استخدام کنند، بناءً بازدهی و رشد بازدهی پایین تر از میزانی که باید باشد، خواهد بود.
- بازار تولیدات شاهد رقابت بیشتری خواهد بود اگر تمام سرمایه گذاران احتمالی بتوانند از مهارت ها و استعداد خود استفاده کنند
 - زنان سرمایه گذار در کشورهای در حال توسعه شاید با برخورد متفاوت نسبت به مردان در ارتباط به دسترسی به نهادها و اعتبارات مالی، حقوق مالکیت، مالی و فرصت ایجاد تجارت، روبرو شوند.
 - نگهداری اطفال و مسوولیت های خانه به اندازه قوانین زن ستیزانه میتواند مانع فعالیت های اقتصادی زنان شود. براساس آمار ارایه شده در مورد بازارکار توسط سازمان جهانی کار، نسبت زنانیکه در اقتصاد رسمی کشورهای در حال توسعه کار می کنند، برابر با مردان (57 درصد) است. اما تنها 28 درصد زنان خود شغل آزاد دارند درحالیکه این رقم در مورد مردان 34 درصد است. بقیه کارمندان بدون مزد در سرمایه گذاری های خانودگی اند. نگهداری از اطفال و مسوولیت های خانوادگی میتواند به خوبی این تفاوت را توضیح دهد.

۳. برابری جنسیتی میتواند میزان سرمایه گذاری روی سرمایه فیزیکی را افزایش دهد

- نیروی کاری کارآمدتر باعث جلب سرمایه گذاری میشود
 - نابرابری جنسیتی در آموزش و پرورش و استخدام با اینکه شاید تاثیر کم داشته باشد، میتواند باعث کاهش انگیزه سرمایه گذاری شود.
 - انگیزه سرمایه گذاری فیزیکی توسط میزان منفعت متوقعه تعیین میشود. این به نوبه خود وابسته است به میزان سرمایه موجود، کارآمدی و میزان تولید نیروی کار و فناوری که در پروسه تولید استفاده میشود.
 - نابرابری جنسیتی در آموزش و پرورش و استخدام اوسط میزان تولید نیروی کار را کاهش میدهد که باعث محدودیت در رشد اقتصادی از طریق کاهش درآمد بر سرمایه میشود.

- برعلاوه، سرمایه گذاری تازه نه تنها مستقیماً به رشد اقتصادی کمک میکند، بل برای اقتصادها در کارگرفتن از فناوری با میزان تولید بیشتر یک امر ضروری میباشد.
- میزان بالای پس انداز در خانواده ها باعث تولید پول بیشتر برای سرمایه گذاری میشود.
 - رشد درآمد زنان میتواند به سطح بالای پس انداز رسمی در خانواده ها بیانجامد.
 - سطح بالای پس انداز در خانواده ها میتواند از طریق سکتور مالی مخصوصاً با تاسیس بانکهای قرضه های کوچک به منظور فراهم آوری پول برای سرمایه گذاری ممکن ساخته شود. در کشورهای در حال توسعه ممکن است دسترسی به بازارهای بین المللی سرمایه محدود باشد که پس انداز خانواده ها را به یک منبع اصلی پول برای سرمایه گذاری که به خاطر ایجاد رشد اقتصادی نیاز است، تبدیل می کند.
- زنان میتوانند سرمایه گذاری کار را انجام دهند
 - اکثر مطالعات نشان میدهد که زنان در مورد سرمایه گذاری نسبت به مردان متفاوت تصمیم میگیرند.
 - به گونه مثال، یک تحقیق نشان داد که هر 100 تیکا که از نهادهای قرضه های کوچک در بنگلادیش گرفته شده بودند، باعث افزایش 18 تیکا در مصرف خانواده شده بود درحالیکه این مقدار در صورتیکه قرضه توسط یک مرد گرفته شده بود، به 11 تیکا میرسید. فراهم آوری اعتبارات مالی به زنان همچنان امکان مکتب رفتن اطفال را نیز افزایش داد. این مطالعات نشان میدهد که فراهم آوری اعتبارات ملی به زنان فرصت های بیشتری تولیدی را نسبت به اینکه قرضه توسط یک مرد گرفته شود، به وجود می آورد، بناءً تاثیر بیشتری روی درآمد خانواده ها دارد.

۴. نابرابری جنسیتی میزان تولیدات زراعتی را کاهش میدهد

- در مورد رابطه برابری جنسیتی با انکشاف زراعتی چندین دلیل وجود دارد:
- شواهدی روشنی وجود دارد که نشان میدهد زمین های که مالکین آن زن اند، محصول کمتری نسبت به زمین های که یک زمانی مالکین آن مرد بوده اند، تولید می کند و این کاهش نابرابری در اختصاص منابع در خانواده میتواند منجر به افزایش درآمد حاصله از تولیدات زراعتی خانواده ها گردد.
 - در اکثر کشورها در تقسیم سرمایه فیزیکی و انسانی برای زراعت مردان را ترجیح میدهد. تفاوت در حقوق و وجایب در خانواده منجر به تقسیم غیر عادلانه منابع شده که میزان تولید زراعتی را کاهش میدهد.
 - در مقایسه با زمین های که توسط مردان اداره میشوند، زمین های که مالکین آن زن اند، معمولاً از میزان پایین نیروی کاری استفاده کرده و حاصلات کمتر میدهد؛ آنها کمتر از کودهای کیمیاوی استفاده کرده و سود کمتری به دست می آورند.
 - شواهد خوبی وجود دارد که نشان میدهد دستیابی به برابری جنسیتی میتواند سود و حاصلات زراعتی بیشتری را به بار آورد.

۵. تاثیر نابرابری جنسیتی روی فرصت های تجاری و سرمایه گذاری

- شواهد اساسی وجود دارد که نشان میدهد زنان با موانعی در تجارت های کوچک مرزی روبرو اند.
 - به طور مثال، زنان با تعویق بیشتر حین عبور از مرزها روبرو اند و شاید به دلیل محدودیت های فرهنگی نتوانند تنها سفر کنند.
- فرصت های تجاری میتوانند توسط سرمایه فیزیکی و انسانی بیشتر توسعه یابند و رشد در این زمینه ها از طریق برابری جنسیتی میتواند به رشد در ظرفیت تجاری که منجر به رشد اقتصادی شود، بیانجامد.
 - به گونه مثال، افزایش کارایی زنان از طریق آموزش های سطوح متوسطه و لیسه میزان منفعت بر سرمایه را بالا خواهد برد و میتواند سرمایه گذاری خارجی را در سکتورهای صادراتی تشویق کند.

۶. تاثیر نابرابری جنسیتی روی ثبات نظام اقتصادی

- افزایش اشتراک زنان در سیاست میتواند حکومت ها را وادار به اتخاذ کردن پالیسی های بازپخش نماید.
 - یک تحقیق پیشنهاد می کند که میزان بالای اشتراک زنان با سطح پایین کسر بودجودی حکومت پیوند دارد.
- پالیسی حکوت چگونه نقش ایفا میکند؟**

پالیسی حکومت نقش اساسی را در ایجاد یک محیط مناسب که اشتراک اقتصادی زنان را تسهیل کند ایفا می کند و بسیاری از دولت ها پالیسی هایی را روی دست میگیرند که زنان را تشویق بکار نموده و این پروسه را برای آنها ساده میسازد. در اکثر نقاط جهان، رخصتی های ولادی و رخصتی برای والدین رابطه نزدیک با فعالیت اقتصادی زنان دارد. فوایدی مربوط به والدین که مادران، پدران و یا هر دو را قادر میسازد رخصتی با معاش یا بدون معاش بگیرند تا از اطفال خویش پس از ولادت نگهداری کنند، میتواند منجر به افزایش سهم زنان در نیروی کار شده و باعث تقسیم عادلانه تر مسوولیت نگهداری از اطفال گردد. در نظام های اقتصادی که مدت طولانی تری رخصتی با معاش برای نگهداری از اطفال وجود دارد، زنان بیشتری در قوه کار سهم میگیرند. اما، این فواید اگر از یک حد مشخص بگذرد، میتواند به اشتراک زنان در نیروی کار ضربه وارد کند. به طور مثال، در نظام های اقتصادی که طول مجموعی رخصتی برای والدین بیشتر از دوسال است، میزان اشتراک زنان در نیروی کار پایین می باشد.

نگهداری از اطفال یک عنصر مهم در کمک به زنان برای جمع کردن مسوولیت های حرفوی و خانوادگی میباشد چون زنان در اکثر کشور ها، مسوولیت نگهداری از اطفال را به دوش دارند. به طور مثال، یک نظام درست نگهداری از اطفال در جریان روز میتواند زنان کارمند را حمایت نموده و به کارایی بازار کار بیافزاید. چنانچه در مبحث بعدی صحبت خواهد شد، قوانین مالیاتی ممکن احکامی تبعیض آمیز که با زنان و مردان به صورت متفاوت برخورد می کند، را دارا باشد. به طور مثال، بعضی از نظام های مالیاتی شاید عایدات مصرفی بالای زنان و مردان در خانواده را تغییر داده و در نتیجه تأثیراتی را روی تصمیم گیری های اجتماعی و اقتصادی در سطح خانواده به همراه داشته باشد. در تمام مناطق، مالیات فردی اکثرا به نفع مردان اند در حالیکه مالیات مشترک، کمتر به نفع آنان است.

ساختارهای حقوقی میتوانند مانع تبعیض جنسیتی در جامعه شده و یک محیط که حامی زنان باشد از طریق ایجاد سهمیه های اجباری و اختیاری در نهادهای خصوصی و عامه، ارائه خدمات رایگان برای تجارت زنان و واحدهای نظارتی را از تطبیق پالیسی های ملی، ایجاد نماید.

مثال: نابرابری جنسیتی و صنعت قالین افغانستان

قالین بافی بخش مهمی از تاریخ و فرهنگ افغانستان است و در سراسر جهان شناخته شده است. ایجاد کارگاه های قالین بافی در خانه، کار ساده ای است و مواد مورد نیاز آن هم کم هزینه بوده و به سادگی قابل دسترس می باشد. به همین دلیل، اکثر زنان افغان مهارت قالین بافی را فرا گرفته و میتوانند به درآمد خانواده بدون ترک خانه سهم بگیرند.

اما منابع محدود برای شست و برش این قالین ها نمیگذارد تا افغانستان از یکی از باارزش ترین کالاهای صادراتی خود سود ببرد. به دلیل توجه و تلاشهای ناکافی دولت برای ایجاد یک محیط مناسب برای تجارت قالین و عدم موجودیت سرمایه گذاری برای ایجاد ظرفیت در زنانیکه در کار قالین بافی شامل اند، اکثر قالین افغانستان برای تکمیل و فروش نهایی به بیرون صادر میشود. پاکستان مخصوصا سودی زیادی را از این طریق نصیب شده است چون دولت در این بخش سرمایه گذاری نموده و اعتبار مالیاتی را برای تولید قانون فراهم آورده است.

در نتیجه، به دلیل کمبود سرمایه در صنایع دستی که اکثراً توسط زنان اداره میشوند، جهان از تولیدات سنتی و اصیل افغانی محروم میشوند، افغانها از مفاد کامل تلاش و مهارت شان محروم میشوند و افغانستان از منابع اقتصادی باارزشی در بخش مالیات، فروش قالین، و توسعه پایدار صنایع داخلی محروم میشود.

نابرابری جنسیتی، صلح و حکومتداری خوب

زمان: ده دقیقه

جدا از تأثیرات اقتصادی، نابرابری جنسیتی تأثیرات منفی روی صلح داخلی و خارجی، حکومتداری خوب و سطح فساد دارد.

برابری جنسیتی و صلح

نابرابری جنسیتی خود نوعی از خشونت است که باعث ایجاد زمینه عمومی خشونت و سواستفاده در سطح اجتماع میشود. این خشونت ها روی هرچیز از رشد نفوس تا اقتصاد و نوع نظام سیاسی تأثیر میگذارد. نابرابری جنسیتی یک نوع خشونت است - هیچ تفاوت نمی کند که این خشونت تا چه حد پنهان و یا عادی باشد. این خشونت مبتنی بر جنسیت نه تنها خانواده را ویران میکند، بل همچنان به صورت جدی سیاست و امنیت در سطح ملی و بین المللی را تحت تأثیر قرار میدهد.

میان امنیت زنان و امنیت دولت رابطه ای مستقیم و مهم وجود دارد. در واقع، معیار درست میزان صلح آمیز بودن یک دولت نه میزان سرمایه و یا سطح دموکراسی و یا هویت قومی- مذهبی آن، بل کیفیت وضعیت زنان آن می باشد. علاوه بر آن، نظام های دموکراتیک با سطح بالای خشونت علیه زنان به همان اندازه ناامن و بی ثبات اند که نظام های غیردموکراتیک اند. به هر اندازه که تفاوت میان برخورد با زنان و مردان در یک جامعه بیشتر باشد، به همان اندازه امکان اینکه آن کشور دچار بحران (هم داخلی مانند جنگ های داخلی و یا شورش، و هم خارجی مانند جنگ با سایر کشورها) باشد، بیشتر است؛ کشورهایی که از همه اولتر در چنین بحرانهایی از قوه ای قهریه استفاده نموده و به سطح بالای از خشونت متوصل شده اند.

برابری جنسیتی و حکومتداری خوب

در موضوعاتی مربوط به صحت عامه، رشد اقتصادی، فساد و رفاه اجتماعی نیز بهترین معیار همانهایی اند که وضعیت زنان را انعکاس میدهند. افزایش برابری جنسیتی با سطح پایین فساد پیوند خورده است. یک تحقیق رابطه میان فساد و معیارهای متفاوت اشتراک زنان در فعالیت های عمومی و اقتصادی را بررسی کرد و دریافت که افزایش 25 درصدی در نسبت نمایندگان زن در پارلمان باعث بهبود در شاخص بین المللی رهنمود خطر و فساد میشود. علاوه بر آن، افزایش 13 درصدی سهم زنان در نیروی کار باعث ارتقای یک درجه ای در عین درجه بندی فساد میشود.

نماینده گی وسیع تر از زنان وابسته به ارایه ترکیب متفاوت از خدمات عامه است. یک تحقیق در هند نشان میدهد که یک زن به عنوان رییس شورای قریه، روی نوع خدمات عامه ای ارایه شده تأثیرگذار است. به طور مثال، در بنگال غربی زنان بیشتر نگران آب آشامیدنی و سرک اند و روی آن پول مصرف میکنند درحالی که در راجستان زنان بیشتر نگران آب آشامیدنی و کمتر نگران سرک می باشند. در هر دو قضیه، مصرف قریه های که رهبران زن داشته اند، این نکته را واضح میسازد. این تحقیق همچنان نشان میدهد که رابطه ای مستقیم میان قانونگذاران زن و انواع مختلف مصارف حکومت و عاید سرانه سالانه وجود دارد و نشان میدهد که سهم بیشتر زنان قانونگذار باعث افزایش اولویت صحت و رفاه اجتماعی توسط دولت ها خواهد شد و عاید سرانه بیشتری را به همراه خواهد داشت. این تحقیق همچنان این رابطه را در قالب افغانستان به عنوان یک موضوع مهم در پیوند به دادخواهی برای مشارکت سیاسی زنان، بررسی میکند.

سنجش نابرابری

زمان: ده دقیقه

شاخص نابرابری جنسیتی برنامه انکشافی ملل متحد نابرابری میان دو جندر را در سه بُعد با مشخصه های دقیق که وضعیت صحت باروری زنان، توانمند سازی آنان و اشتراک شان در بازار کار در مقایسه با مردان را انعکاس دهد، می سنجد.

شاخص نابرابری جنسیتی در مورد تفاوت صحتی میان دو جندر، توانمند سازی و بازار کار در 148 کشور معلومات میدهد. این میتواند به حکومت ها و دیگران کمک کند آثار و نتایج میان مردان و زنان را درک کنند. این میتواند به صورت فوری در سطح ملی و محلی تطبیق گردد. براساس معلومات 2012، مطابق شاخص نابرابری جنسیتی، افغانستان کشور 147 در میان 148 کشور است.

افغانستان گزارش خلی جنسیتی را برای گزارش خلی جنسیتی نشست جهانی اقتصاد ارایه نکرده است. گزارش سال 2013، 136 کشور را براساس مشخصه های خلی جنسیتی در چهار ساحه درجه بندی کرده است.

- (1) **فعالیت اقتصادی و فرصت ها**، که شامل سهم زنان در نیروی کار، برابری مزد و درصدی زنان در وظایف بلندپایه و حرفی میشود.
- (2) **کسب علم** که به سواد زنان و دسترسی زنان به فرصت های آموزشی در سطح ابتدایی و عالی مینگردد.
- (3) **توانمند سازی سیاسی**، بدین معنی که تعداد زنانی که به عنوان مقامات سیاسی ایفای وظیفه می نمایند و اینکه تعداد زنانیکه به عنوان روسای دولت در 50 سال اخیر انجام وظیفه کرده اند، را بررسی میکند.
- (4) **صحت و بقا** که توسط مقایسه اوسط عمر زنان و مردان و مرگ و میر مادران سنجیده میشود.

خشونت مبتنی بر جنسیت

زمان: 40 دقیقه

مرور: این نشست انواع مختلف خشونت که زنان با آن در افغانستان روبرو اند، عوامل و تاثیرات آن و تلاشهای حکومت در کاهش حوادث خشونت علیه زنان را بررسی می کند.

فعالیت 3.1: خشونت مبتنی بر جندر			
رهنمود مربی: جملات زیر را با صدای بلند بخوانید. از اشتراک کننده گان بپرسید که آیا آنها درست است یا غلط.			
زمان: 15 دقیقه			
مواد های مورد نیاز: هیچ چیز			
نمبر	بیانیه ها	درست	غلط
1.	خشونت مبتنی بر جنسیت جدی ترین خشونت حقوق بشری زنان است.	X	
2.	مرد ها خودشان را کنترل کرده نمی توانند. خشونت جز لاینفک سرشت شان است.		X
3.	مطالعات دایما نشان می دهد که اکثریت زنان که مورد سوء استفاده از خشونت مبتنی بر جنسیت قرار گرفتند، آنها کسانی بودند که خودش نیز آنها را می شناختند، بعضی شان، اشخاصی هستند که بالای آنها اعتماد کرده و آنها را دوست داشتند.		
4.	زنان که خشونت فیزیکی را تجربه کرده باشند، احتمال اختلاطات در هنگام ولادت نزد شان بیشتر می باشد.	X	
5.	اطفالی که از زنانی به دنیا می آیند که مورد سوء استفاده قرار گرفته اند، شاید قبل از پنج سالگی بمیرند.	X	
6.	زنان که خشونت های مبتنی بر جنسیت را تجربه می نمایند، با رفتار های نادرست شان زمینه سوء استفاده را فراهم می نمایند.	X	
7.	خشونت هنگامی توقف می یابد که خانم حامله گردد.	X	
8.	بیشتر زنان توسط بیگانه ها مورد سوء استفاده قرار می گیرند. زنان وقتی که در خانه هستند مصوون هستند.	X	

9.	اگر یک زن تلاش کند که مرد را خشنود نگهدارد، مرد او را بیشتر دوست خواهد داشت.	x
----	--	---

منبع: رهنمود آموزشی خشونت مبتنی بر جنسیت، وزارت صحت عامه

2011, http://moph.gov.af/Content/Media/Documents/GBV_Training_Manual_English1642012115833180553325325.pdf

رهنمایی برای جمع بندی:

واقعیت	داستان
خشونت مبتنی بر جنسیت در بین تمام طبقه های اجتماعی و اقتصادی، تحصیل کرده و نژادی اتفاق می افتد.	خشونت مبتنی بر جنسیت فقط برای زنان فقیر و محروم اتفاق می افتد.
خشونت در سرشت مردان نیست. این حالت همواره با روحیه مردسالاری آغاز میگردد که برای مردان اجازه می دهد که خشن باشند.	مرد ها خود را کنترل کرده نمی توانند. بسیار ساده خشونت بخشی از سرشت آنهاست.
مطالعات دایما نشان می دهد که اکثریت زنان که مورد سوء استفاده از خشونت مبتنی بر جنسیت قرار گرفتند، آنها کسانی بودند که خودش نیز آنها را می شناختند، بعضی شان، اشخاصی هستند که بالای آنها اعتماد کرده و آنها را دوست داشتند.	اکثریت زنان توسط بیگانه ها مورد اذیت قرار می گیرند. زنان تنها درخانه امن بوده می توانند.
در میان اکثریت جوامع، چنین باوری وجود دارد که خشونت نسبت به زنان همواره در اثر تحریک های خود شان به وجود می آید. بگونه مثال، زنانی که نافرمانی می کنند باید توسط شوهر های شان مورد لت و کوب قرار گیرند و زنانی که معمولا مورد تجاوز جنسی قرار میگیرند اکثرا بخاطری طرز پوشش عملکرد شان می باشد. از آنجایی که رهبران اجتماع/مدافعان/ عرضه کننده گان خدمات صحتی/ تعلیم دهندگان/ پولیس، نهایت مهم است که باورها و اعتقادات شخصی را در مورد نقش های جندر بدانند. متهم کردن قربانی تاثیرات بسیار منفی روی قرباین گذاشته و باعث آن می گردد که خشونت مبتنی بر جنسیت را به عنوان نقض حقوق بشری شناسیم.	زنانی که خشونت های مبتنی به جنسیت را تجربه می کنند اکثرا با عملکردهای نادرست شان زمینه چنین اعمال را فراهم می سازد.
در سطح جهان، از هر چهار زن، یکی آنها در هنگام دوره بارداری مورد خشونت فیزیکی قرار گرفته است.	زمانی که یک خانم حامله می گردد، خشونت متوقف می شود.

منبع: رهنمود آموزشی خشونت مبتنی بر جنسیت، وزارت صحت عامه

2011, http://moph.gov.af/Content/Media/Documents/GBV_Training_Manual_English1642012115833180553325325.pdf

انواع، عوامل و تاثیرات خشونت مبتنی بر جنسیت

زمان: 15 دقیقه

رهنمود 1.2 را ببینید – خشونت مبتنی بر جنسیت
رهنمود 1.6 را ببینید – قانون منع خشونت علیه زنان

براساس گزارش سال 2008، 87% زنان افغان حداقل یک نوعی از خشونت فیزیکی، جنسی، روانی و یا ازدواج اجباری را تجربه کرده اند. قانون منع خشونت علیه زنان، ابتدا در سال 2008 تصویب شد و سپس از طریق یک فرمان تقنینی در سال 2009 نافذ گردید. این قانون اعمال خشونت آمیز علیه زنان را جرم پنداشته و برای عاملین آنها جزا تعیین نموده است. این قانون مسوولیت هفت وزارت و نهاد عامه را در تطبیق آن بر شمرده که شامل پولیس و قضا نیز میشود.

حتی 5 سال پس از تنفیذ آن، قانون منع خشونت علیه زنان در افغانستان بحث برانگیز بوده و موثریت آن پایین می باشد. یافته های دفتر نمایندگی ملل متحد نشان میدهد که از ماه اکتوبر 2012 تا سپتامبر 2013، سارنوالان در 16 ولایت 650 قضیه خشونت علیه زنان را ثبت کرده بودند اما قانون منع خشونت علیه زنان تنها در 17% این موارد تطبیق گردیده و محاکم تنها در 60 قضیه قانون را تطبیق کرده اند. اگرچه، ثبت قضایای گزارش شده از سال گذشته 28% افزایش یافته، اما استفاده از قانون منع خشونت علیه زنان در جرم پنداشتن افراد تنها 2% افزایش یافته است. در همین مدت، 1019 حادثات خشونت علیه زنان توسط ریاست های امور زنان ثبت گردیده که نشان میدهد زنان افغان و خانواده هایشان هنوز حاضر به مراجعه به پولیس و سارنوالی برای رسیدگی به قضایای شان نیستند.

انواع خشونت (آنچنان که در قانون منع خشونت علیه زنان لیست شده اند)

1. تجاوز جنسی
2. وادار کردن به تن فروشی
3. ثبت و نشر هویت متضررین
4. به آتش انداختن، پاشیدن مواد کیمیایی و سایر مواد خطرناک
5. وادار کردن به خودسوزی، خودکشی و یا استفاده از زهر و سایر مواد خطرناک
6. مجروح یا معیوب کردن
7. لت و کوب کردن
8. فروش زنان به منظور ازدواج
9. بد دادن (ارابه یک زن در بدل یک قضیه قتل به منظور آوردن صلح)
10. وادار کردن به ازدواج اجباری
11. منع کردن از حق ازدواج
12. ازدواج قبل از وقت
13. سو استفاده، تحقیر و یا ارعاب
14. آزار و اذیت و شکنجه
15. انزوای اجباری
16. عدم پرداخت نفقه
17. محروم کردن از حق میراث
18. عدم پرداخت مهریه

19. ممنوعیت از دسترسی به دارایی و املاک شخصی
20. بازداشتن از تحصیل و کار
21. کار اجباری
22. ازدواج با بیشتر از یک زن بدون در نظر داشت ماده 86 قانون مدنی
23. انکار از رابطه

عوامل خشونت مبتنی بر جنسیت

- جامعه مرد سالار
- عدم استقلال مالی زنان
- عدم تحصیل زنان
- نظام قضایی ضعیف و نظام قضایی نابرابر
- تقاضاهای بیش از حد خانواده ها از زنان
- این را باید تاکید کرد که همیشه این مردان نیست که دست به خشونت علیه زنان میزنند و در بعضی موارد تمام خانواده از این کار با فشار آوردن روی مردان برای ارتکاب آن حمایت می کنند. بناءً مهم است تا سهم زنان در خشونت علیه زنان را نیز مورد توجه قرار داد.

تأثیرات خشونت مبتنی بر جنسیت

- عدم توازن در زندگی خانوادگی
- تأثیرات منفی روی اطفال
- سطح پایین اعتماد به نفس زنان و اطفال
- مرگ و خودکشی
- تأثیر ناگوار اقتصادی
- عدم توازن صحت فیزیکی و روانی
- بیرون کردن اطفال، مخصوصاً دختران از مکتب

نقش حکومت در راستای مبارزه با خشونت علیه زنان

زمان: ۱۰ دقیقه

قانون اساسی جمهوری اسلامی افغانستان چارچوب حقوقی را برای بهبود و حفاظت حقوق بشر به شمول حقوق زنان تعیین می دارد.

ماده ۲۲: هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.
اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

ماده ۵۴: خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد و مورد حمایت دولت قرار دارد.
دولت به منظور تامین سلامت جسمی و روحی خانواده بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام، تدابیر لازم اتخاذ می کند.

ماده ۱۳۰: محاکم قضایی مورد رسیدگی، احکام این قانون اساسی و سایر قوانین را تطبیق می کنند.
هرگاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین حکمی موجود نباشد، محاکم به پیروی از

احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع نموده ، قضیه را به نحوی حل و فصل می‌نماید که عدالت را به بهترین وجه تامین نماید.

حکومت اقدامات متعددی را به منظور حفاظت حقوق زنان و جلوگیری از خشونت علیه زنان روی دست گرفته است. این اقدامات شامل تصویب قانون منع خشونت علیه زنان، ایجاد دفاتر مخصوص برای پیگیری های قضایای خشونت علیه زنان، و تاسیس خانه های امن برای قربانیان خشونت های خانوادگی، می باشد.

در محراق بودجه قرار دادن و جلوگیری از خشونت های مبتنی به جنسیت مسوولیت های چندین سکتور می باشد. بگونه مثال، وزارت صحت عامه باید میکائیزم های واکنشی را برای قربانیان خشونت های فیزیکی و جنسی در نظر بگیرد. وزارت امور زنان باید منابع کافی را برای حفاظت از خانه های امن در نظر گیرد. وزارت عدلیه باید منابع کافی را برای دفاتر مخصوص پیگیری قضایای خشونت علیه زنان و آموزش کارمندان راجع به مسایل زنان، در نظر داشته باشد. وزارت داخله باید در جستجوی منابع برای واحد های پاسخدهی به خشونت های خانوادگی باشد تا اطفال و زنانی قربانی جرایم و سوءاستفاده های داخلی را تحت پوشش قرار دهد.

ویدیو ۱،۱: شش روز

شش روز فلم مستند است که توسط بنیاد Kvinna till Kvinna می باشد که از طرف کمپنی تولیدی سویدن تحت عنوان Thelma/Louise تولید گردیده است. این فلم داستان مبارزات سه خانم را در حالات جنگ و منازعه در سه کشور مختلف به تصویر می کشد - لانجا عبدالله، از منطقه کردستان عراق، نیلی کوپر از لایبیریا و مایا از منطقه آبازیا در جورجیا.

زمان: ۲۲ دقیقه

جلسه ۳: نهادهای سازی جندر برای تحقق حقوق زنان

زمان: ۳۰ دقیقه

مرور کلی: این جلسه مفاهیم نهادهای سازی جندر را واضح می سازد و تمرکز بیشتر را روی تلاش ها در سطح بین المللی برای حفاظت و ترویج حقوق بشری زنان، کرده است.

نهادهای سازی جندر

زمان: ۱۵ دقیقه

فعالیت 4.1: نهادهای سازی جندر
رهنمود برای ترینر: توزیع رهنمود 3.1- نهادهای سازی جندر چیست و رهنمود 4.1 – چه کسی مسوول نهادهای سازی جندر برای تمام اشتراک کننده گان است.
زمان: 15 دقیقه
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارکر، رهنمود های پرنٹ شده

برای اشتراک کننده گان ۵ دقیقه فرصت دهید تا تمام رهنمود ها را به خوانش بگیرند. از اشتراک کننده گان بپرسید که برداشت شان را از اصطلاح " نهادینه سازی جندر" بگویند که چیست و کی مسوول است برای نهادینه سازی جندر در چارچوب حکومت.

پاسخ های اشتراک کننده گان را در روی فلپ چارت بنویسید و موافقت خویش را برای تعریف های مطلوب نهادینه سازی جندر، ابراز نمایید.

رهنمودها برای جمع بندی:

- نهادینه سازی جندر به معنی ارزیابی نیازمندی ها و ایجابات زنان و مردان در پلان های کاری به شمول قانونگذاری ها، پالیسی ها و برنامه ها در تمام ساحات و در تمام سطوح می باشد. این یک استراتژی برای شامل سازی نگرانی ها و تجارب زنان و مردان به عنوان یک بُعد اساسی در طرح، تطبیق، نظارت و ارزیابی پالیسی ها و برنامه ها در اوضاع اقتصادی، سیاسی و اجتماعی می باشد که چنین نابرابری میان مرد و زن دایمی نمی باشد. هدف اساسی این است که برابری جنسیتی بوجود آید. تمام مقامات حکومتی و نمایندگان منتخب که در تدوین پالیسی، پلانگذاری پروژه ها، ترتیب بودجه و تطبیق برنامه ها مسوول نهادینه سازی جندر می باشد.

حقوق زنان و حقوق بشر

زمان: ۱۵ دقیقه

حقوق بشر اساسی ترین و ابتدایی ترین حقوقی است که هر فرد به طور ذاتی، فطری و به صرف انسان بودن و بدون در نظر داشت تعلقات جنسی، نژادی، رنگ، دین، زبان و یا سایر وضعیت، از آن بهره مند می شود. هر شخص بدون تبعیض از حقوق مساوی بشری برخوردار می باشد. رهنمود شماره ۱،۵ را مطالعه کنید - حقوق بشر چیست.

در قانون اساسی افغانستان:

- قانون اساسی افغانستان در مقدمه و ماده های ۶،۷ و ۴۸ خود را ملزم به احترام اعلامیه جهانی حقوق بشر دانسته است و حقوق اقتصادی، سیاسی، مدنی و اجتماعی را اطمینان می بخشد.
- ماده ۲۹ و ۴۹ کار اجباری، شکنجه و سایر مجازات های غیر انسانی را ممنوع قرار داده است.
- ماده های ۵۲ و ۴۹ قانون، مراقبت های صحتی و تعلیم رایگان را اطمینان می دهد.
- ماده ۷، دولت منشور ملل متحد، معاهدات بین الدول، میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیه جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.
- از آن جایی که افغانستان یکی از امضاء کننده گان کنوانسیون محو هر نوع اشکال تبعیض علیه زنان می باشد، تبعیض جنسیتی صریحاً در سکتور های عامه و خصوصی جامعه ممنوع قرار گرفته است.
- مطابق به ماده ۵۸، هر شخص می تواند در صورت نقص حقوق بشری خود، به کمیسیون مستقل حقوق بشر شکایت نماید. کمیسیون می تواند موارد نقص حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از حقوق آنها مساعدت نماید.

گام ها جهت ترویج حقوق زنان در افغانستان:

- اعلامیه حقوق اساسی زنان افغان: که در سال ۲۰۰۲ به امضاء رسید. این اعلامیه برابری میان زنان و مردان، حفاظت مساوی در پیشگاه قانون، آموزش بنیادی در تمام رشته ها، آزادی سفر و حرکت، آزادی بیان و آزادی مشارکت سیاسی و داشتن حق اینکه باید برقع و یا چادری بپوشند و یا نه را اعلام می دارد.
- قرارداد بن، این قرارداد اساس و بنیاد یک حکومت دموکراتیک را در افغانستان گذاشت، اشتراک زنان و توجه به حقوق و وضعیت شان را به عنوان دو شرط مهم و یک آرمان پروسه صلح و بازسازی می داند.
- کنوانسیون محو هر نوع اشکال تبعیض علیه زنان: توشیح این کنوانسیون از طرف دولت جمهوری اسلامی افغانستان در مارچ سال ۲۰۰۳ این را بخشی از چارچوب های پالیسی و حقوقی کشور ساخت.
- افغانستان در میان ۱۲۲ کشوری است که اعلامیه تاریخی خاتمه دادن به خشونت جنسی در جنگ را توشیح نموده است.
- قانون اساسی جدید افغانستان حقوق مساوی را برای زنان و مردان بیشتر تقویت نموده است.
- جندر و اهداف انکشاف هزاره (MDGs): دولت افغانستان توافق نموده است که ۹ هدف عمده اهداف انکشافی هزار ساله را تا سال ۲۰۲۰ تعقیب نمایند. این ۹ هدف، اهداف مشخص زنان را در ساحات تعلیم، اقتصاد، صحت و اشتراک سیاسی شامل می شود.
- پلان کاری ملی برای زنان افغانستان (NAPWA): ۲۰۰۷ - ۲۰۱۷
این پلان کاری چارچوب پالیسی را به منظور رهنمایی ریاست های مربوطه حکومت در بهبود حقوق زنان، فراهم می کند. این پلان ۳۵ تعهد را شامل می شود تا رسیدگی به خشونت علیه زنان را کمک کند.
- پلان کاری بیجینگ: این پلت فارم در جریان چهارمین کنفرانس جهانی در مورد زنان در بیجینگ اتخاذ گردید که باعث فراهم سازی زمینه های سنجش استراتژیک گردید که باید برای بهبود وضعیت زنان روی دست گرفته شود.
- قانون برجسته در سال ۲۰۰۹ تحت نام قانون محو خشونت علیه زنان به منظور حفاظت حقوق زنان به تصویب رسید. این قانون بیشتر از ۲۰ فعل را خشونت علیه زنان دانسته و برای عاملان آن مجازات را پیشبینی کرده است.

مبحث ۲ - بودجه ملی

"بودجه ارزش و اعتبار یک کشور را انعکاس می دهد - چه کسی را ارزش می دهد، کار چه کسی را ارزش می دهد و چه کسی را پاداش می دهد..... و کی و چه کاری که نمی کند " - پریگ گویندر (عضو پارلمان افریقای جنوبی)

بودجه تنها یک سند پرداخت ها و مصارف سالانه نیست بلکه ابزاری برای برآورده ساختن تعهدات یک دولت می باشد. بودجه سند سیاسی اولویت های دولت می باشد که توسط حکومت برای تخصیص منابع تعیین گردیده است. از یک طرف میزان عواید و اشتغال را در کشور تحت نفوذ قرار می دهد و از طرف دیگر اولویت های سیاسی خویش را انعکاس می دهد. هرچند، ارقام و اعدادی که در سند بودجه ذکر می گردد ظاهراً بیطرفی جندر در آن دیده می شود اما تجارب نشان داده است که نحوه مصارف و روش های که حکومت عواید را از دیاد می بخشد، تأثیرات متفاوت بالای زندگی زنان و دختران در مقایسه با مردان و پسران دارد. فلذا اگر نیازمندی های جندر یکی از اولویت های حکومت به حساب می رود، پس بهتر است که در سند بودجه نیز انعکاس یابد. در این مبحث، ما با بعضی اصطلاحات آشنا خواهیم شد؛ روند بودجه ملی چگونه صورت میگیرد و جندر چگونه در روند بودجه به منظور ترویج برابری جنسیتی طوریکه در پلان کاری ملی برای زنان افغانستان (NPWA) به آن پرداخته شده است، مدغم میگردد.

مقصد	<p>1. آشنا ساختن اشتراک کننده گان با مفاهیم بودجه، تقسیم بندی بودجه و روند بودجه سازی.</p> <p>2. آشنایی با اصلاحات بودجه که در افغانستان به معرفی گرفته شده مانند بودجه سازی برنامه و بودجه سازی ولایتی</p> <p>3. قادر ساختن اشتراک کننده گان جهت درک کردن مجراهای دخول در بودجه برای ادغام نگرانی های جندر</p>
مدت	2 ساعت و 45 دقیقه (یک روز، نصف روز)
مواد آموزشی	فلیپ چارت، مارکر، کاغذ، لوازم نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتر، رهنمود های چاپ شده.
رهنمود ها	<p>رهنمود 1.2: تعریف بودجه</p> <p>رهنمود 2.2: تقسیم بندی بودجه</p> <p>رهنمود 3.2: تقسیم بندی بودجه ملی افغانستان</p> <p>رهنمود 4.2: دایره بودجه افغانستان</p> <p>رهنمود 5.2: اشکال بودجه و متحدالمال ها</p> <p>رهنمود 6.2: متحدالمال شماره یک سال 1393</p> <p>رهنمود 7.2: متحدالمال شماره دو سال 1394</p> <p>رهنمود 8.2: تقویم بودجه</p>

تمرین ها		رهنمود 1.2: بودجه و اولویت بندی مصارف دولت	
		فعالیت 2.2: تقسیم بندی بودجه ملی	
		فعالیت 3.2: معرفی روند بودجه سازی	
		فعالیت 4.2: فهمیدن متحدا المال ها	
بازده ها		فلپ چارت همراه با تمرینات تکمیل شده برای فعالیت 1.2، 2.2، 3.2، و 4.2	
پلان			
بخش	موضوع	زمان	
بودجه چیست؟	بودجه چیست؟	30 دقیقه	
	فعالیت 1.2: بودجه و اولویت بندی مصارف دولت	20 دقیقه	
	بودجه عادی و بودجه انکشافی	30 دقیقه	
	فعالیت 2.2: تصنیف بودجه ملی	20 دقیقه	
مجموع زمان: 60 دقیقه			
روند بودجه افغانستان	نهادهای ذیدخل در روند بودجه	15 دقیقه	
	دایره بودجه	30 دقیقه	
	فعالیت 3.2: معرفی روند بودجه سازی	15 دقیقه	
	رهنمود های بودجه	30 دقیقه	
	فعالیت 4.2: فهمیدن متحدا المال ها	15 دقیقه	
مجموع زمان: 75 دقیقه			
اصلاحات بودجه	چارچوب مالی میان مدت (MTFF) و چارچوب میان مدت بودجه (MTBF)	10 دقیقه	
	برنامه بودجه سازی	10 دقیقه	
	بودجه ولایتی	10 دقیقه	
مجموع زمان: 30 دقیقه			
مجموع زمان: 2 ساعت و 45 دقیقه (165 دقیقه)			

رهنمودها برای مربی

- اساسی ترین هدف بودجه سازی پاسخگو به جندر داشتن بودجه پاسخگو به نیازمندی های جندر می باشد - که منافع و نیازمندی های زنان و مردان، پسران و دختران را مورد توجه قرار داده و تمرکز بیشتر روی نیازمندی های اقشار فقیر جامعه نماید.
- بخاطر داشته باشید که گروهی از بازیگران در این پروسه دخیل اند و هر یکی از این بازیگران در صدد ترویج و تقویت آجندای خویش می باشند. بناء تاکید روی اشتراک بیشتر در پروسه بودجه به ویژه روی مردمان عادی و وکلای زن در پارلمان حایز اهمیت خاص می باشد.

- تاکید بیشتر را روی فهمیدن پروسه فعلی بودجه انداخته و زمینه های بیشتر را برای اشتراک جستجو کنید. امتحان نمودن پروسه بودجه همچنان میتواند مفکوره های دیگر را نیز برای ادغام جندر مطرح سازد.
- روش های اشتراکی طوفان مغزی را برای استنباط پاسخ ها از اشتراک کننده گان در مورد سوال های کلیدی استفاده کنید، البته در پلان نیز توصیه شده است. موضوعات و آماری که در اثر اجرای طوفان مغزی به دست آمده است توسط تسهیل کننده تحلیل و خلاصه سازی میگردد.
- اگر احساس می کنید که اکثریت اشتراک کننده گان از دانش نسبی روند بودجه برخوردار اند، در این صورت اشتراک کننده گان را به چندین گروپ تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا پروسه بودجه را با استفاده از یک جدول ترسیم نمایند و همچنان نشان دهند که نهادهای ذینخل و سایر بازیگران در کدام مرحله سهم خود را ادا می نمایند. بعد از تکمیل شدن کار گروپی، تمام دیاگرام ها و جدول ها را روی دیوار نصب کنید و از هر گروپ بخواهش کنید تا دیاگرام خویش را به سایر اشتراک کننده گان توضیح دهد. شما بعدا با یکجا سازی پارچه های دانش در مورد بودجه به یک اجماع عمومی دست خواهی یافت.
- هر جلسه با یک یادداشت در مورد درک نیازمندی بودجه سازی پاسخگو به جندر و به هدف ادغام جندر در روند بودجه در تمام سطوح به پایان خواهد رسید.

بودجه چیست

مرور کلی: این بخش مفاهیم بودجه، تفاوت ها میان بودجه عادی و غیرعادی، بودجه عملیاتی و انکشافی را توضیح خواهد کرد.

بودجه چیست؟

زمان: ۳۰ دقیقه

فعالیت 1.2: بودجه و اولویت بندی مصارف دولت			
رهنمود ها برای مربی: از اشتراک کننده گان سوال شود که گروپ های 2-3 نفری از زنان و مردان را تشکیل بدهند. توزیع رهنمود 1.2- یک بودجه چیست و رهنمود 2.2- تقسیم بندی بودجه. جدول ذیل در پروجکتور نمایش داده شود.			
زمان: 20 دقیقه			
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارکر، کاغذ، لوازم نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور، رهنمود های چاپ شده.			
<p>۱. از اشتراک کننده ها سوال شود که گروپ های کاری تشکیل بدهند. هر گروپ باید متشکل از اشتراک کننده گان اناث و ذکور باشند.</p> <p>۲. از اشتراک کننده گان بخواهید تا در مورد وضعیت زنان (اگر زن هستند) و وضعیت مردان (اگر مرد هستند) فکر کنند و ۸ موردی را که می خواهند در بودجه ملی دوره بعدی به آن پرداخته شوند، ترتیب دهند.</p> <p>۳. اشتراک کننده گان مصارف بودجه شان را مطابق به سهم اختصاص یافته به ۸ مورد زیر، اولویت بندی نمایند.</p>			
نمبر	سکتور	تخصیص در %	نتایج
1	امنیت		

2	حکومتداری خوب، حاکمیت قانون و حقوق بشر		
3	زیربنا ها و منابع طبیعی		
4	معارف		
5	صحت		
6	زراعت و انکشاف روستاها		
7	مصوونیت اجتماعی		
8	حکومندار اقتصادی و انکشاف سکتور خصوصی		

منبع: تقسیم بندی بودجه افغانستان

4. از اشتراک کننده گان سوال شود که دریافت های خویش را در آخر گروپ بیان کرده و انتخاب های خویش را تشریح کنند.

بودجه ملی افغانستان

بودجه یک ابزار تصمیم گیری دولت به منظور عملی نمودن مقاصد دولت در برنامه ها و خدمات جهت دستیابی به انکشاف اجتماعی - اقتصادی کشور، می باشد.

بودجه ملی افغانستان مقاصد اساسی بودجوی تخصیص منابع را در مطابق با استراتیژی انکشاف ملی افغانستان و برنامه های دارای اولویت ملی، فراهم می سازد و اطمینان می بخشد که منابع به آن برنامه ها و سکتور ها معطوف می گردد که به عنوان اولویت برای انکشاف اقتصادی و اجتماعی شناسایی شده است.

در سال های اخیر، پالیسی مالی حکومت افغانستان، تمرکز را روی نگهداری اقتصاد کلان و تقویت پایداری مالی، مورد توجه قرار دادن مسایل امنیتی، بهبود عرضه خدمات، کاهش فقر و بیکاری و تسهیل سازی زمینه ها برای رشد سکتور خصوصی، کرده است.

اصلاحات بودجوی متعدد مورد آزمایش قرار گرفته و بگونه های متفاوت اجرا گردید. بودجه سازی برنامه توسط تمام وزارت ها اجرا گردید؛ بودجه سازی ولایتی توسط چهار وزارت در تمام ولایات؛ بودجه سازی پاسخگو به جندر با تمرکز بیشتر روی ایجاد واحد بودجه سازی پاسخگو به جندر در ریاست بودجه وزارت مالیه، و حمایت از تحلیل بودجه ضعیف از مواردی بودند که در سند ملی بودجه و چندین وزارت، اضافه گردیده است. این موضوعات بعدا به تفصیل به بحث گرفته خواهد شد.

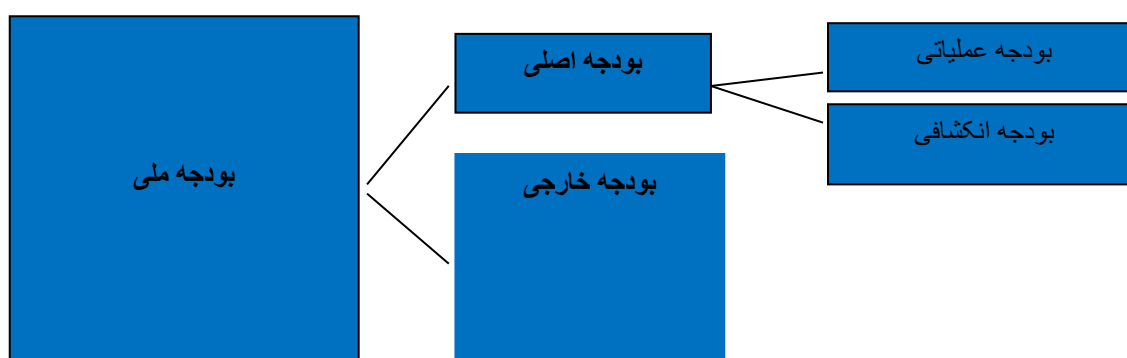
پایه ها و اساس یک سیستم مدیریت بودجه سالم گذاشته شده است که مشخص می سازد تا بودجه چگونه درج، ارایه و گزارش گردد که رابطه مستقیم با شفافیت بودجه دارد.

بودجه اصلی و خارجی

زمان: ۳۰ دقیقه

بودجه ملی افغانستان متشکل از بودجه اصلی و خارجی می باشد. بودجه اصلی شامل تمام عواید داخلی و وجوه تمویل کننده گان می گردد که از مجرای خزانه حکومت افغانستان به مصرف میرسد. بودجه اصلی شامل بودجه اصلی عملیاتی که مصارف روزمره را تحت پوشش قرار می دهد و بودجه اصلی انکشافی که هزینه های بازسازی را دربردارد، می باشد.

بودجه ملی توسط پارلمان افغانستان و کابینه به تصویب می رسد. این بودجه شامل وجوه می گردد که از مجرای خزانه حکومت به گردش می آید و مشروط به سیستم های مدیریت مالی عامه حکومت می باشد. برعکس، بودجه خارجی مستقیم از طرف تمویل کننده گان پرداخته شده و خارج از سیستم مدیریت مالی عامه حکومت افغانستان می باشد.

منبع: جمهوری اسلامی افغانستان، گزارش چارچوب متقابل توکیو (۲۰۱۳)

فعالیت 2.2: تقسیم بندی بودجه ملی
<p>رهنمود ها برای مربی: این فعالیت شامل سه سوال برای مباحثه و یک امتحان می باشد. از اشتراک کننده گان سوال گردد که گروپ های 2-3 نفری تشکیل دهند. توزیع رهنمود 3.2- تقسیم بندی بودجه ملی افغانستان برای هر اشتراک کننده. بخش اول را با مباحثه در گروپ ها تکمیل کنید، سپس به گونه امتحان را اجرا کنید.</p>
<p>زمان: 20 دقیقه</p>
<p>مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارکر، کاغذ، لوازم نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور، رهنمود های چاپ شده</p>
<p>بخش 1:</p> <p>جلسه را با دریافت جواب ها به سوالات کلیدی آغاز کنید.</p> <ul style="list-style-type: none"> بودجه برای ما چه می گوید؟ مسوولیت های اشتراک کننده ها را بالای فلیپ چارت بیرون نویس کنید. تخصیص را بر مبنای سکتور ها طوری که در تمرین شماره ۲,۱ نشان داده شده است روی صفحه پروجکتور نمایش دهید و از اشتراک کننده گان بخواهید که این تخصیص چگونه میتواند نیازمندی های زنان، مردان، پسران و دختران را برآورده سازد. از هر گروپ بخواهید تا ملاحظات و نظریات شان روی فلیپ چارت بنویسند و بعداً آنها برای دیگران ارایه دهند. تمرکز روی نکاتی صورت گیرد که قبلاً توسط گروپ های قبلی توضیح داده نشده

است.

بخش 2:

امتحان – مثال ها را با صدای بلند بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید که جواب درست را علامت بزنند.
مصارف عملیاتی است یا مصارف انکشافی؟

(ا) علاقه مندی به پرداخت (جواب: عملیاتی)

(ب) اجناس و خدمات (جواب: عملیاتی)

(ت) معاشات (جواب: عملیاتی)

(ث) شفاخانه ها (جواب: انکشافی)

(ج) سرک ها (جواب: انکشافی)

(ح) مکاتب (جواب: انکشافی)

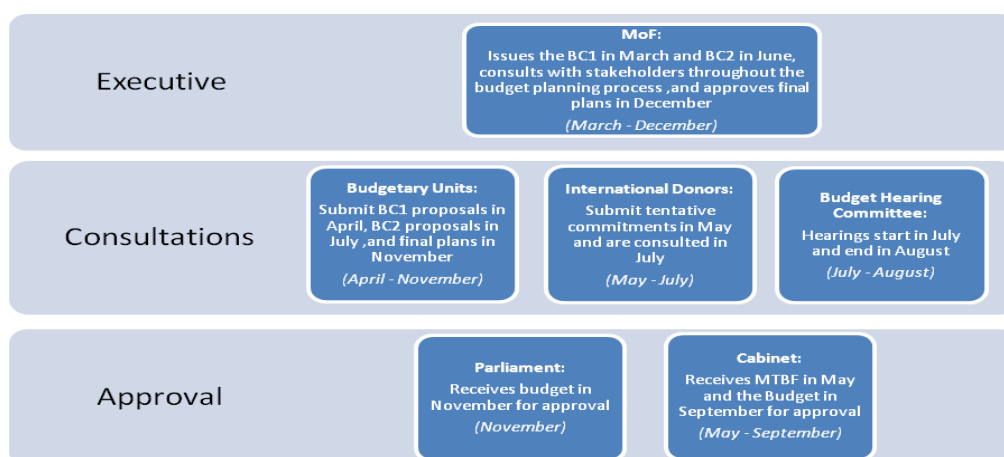
روند بودجه افغانستان

زمان: ۷۵ دقیقه

مرور کلی: این بخش به تشریح روند بودجه حکومت می پردازد. مسوولیت های نهادهای ذیدخل در روند بودجه و ویژگی های یک روند بودجه سالم مورد بحث قرار خواهد گرفت. کوشش صورت میگیرد تا روند بودجه سازی ساده تر توضیح شود و به تجربه های روزمره هر شخص ارتباط داده شود.

نهادهای ذیدخل در روند بودجه

زمان: ۱۵ دقیقه

روند پلنگذاری بودجه

اختصارات:

واحد بودجی = واحد های که برای وزارت های مربوطه پلان بودجه را تهیه می نماید.

بی سی (BC) = متحد المال بودجه که مسوده بودجه را با خلاصه فعالیت های برنامه ها برای هر وزارت مربوطه ارایه می دارد.

کمیته استماع بودجه = کمیته ای می باشد که اعضای آن وزارت خارجه، وزارت مالیه، وزارت اقتصاد و شورای وزیران است.

PDPs = پلان های انکشافی ولایتی به این معنی است که مقاصد انکشافی ولایتی را در مطابقت با اولویت ها و نیازمندی ها برای حکومت مرکزی، حکومت ولایتی و موسسات تمویل کننده تنظیم کند.

MTBF = چارچوب میان مدت بودجه اولویت های بودجی را در مطابقت با منابع موجود بررسی می کند.

موسسات تمویل کننده نقش بسیار اساسی و کلیدی را در روند بودجه افغانستان اجرا می کنند. جهت حمایت از رویکردهای سالم بودجه، مهم است تا وجوه موسسات و کشور های تمویل کننده بسیار شفاف و قابل پیشبینی باشند و معلومات مفصل در مورد آن در بودجه فراهم گردد. تمویل کننده گان استفاده از پرداخت بودجه مستقیم را برای عرضه مساعدت ها افزایش داده است. شرکای انکشافی به تعهدات شان پایدار باقی مانده اند تا حداقل ۵۰٪ از بودجه مساعدت ها را در مطابقت به چارچوب حسابدهی متقابل توکیو از ماه جون ۲۰۱۳ بدین سو، فراهم کند. آنها همچنان تعهد کردند که ۸۰٪ مساعدت های شان را در مطابقت به برنامه های دارای اولویت ملی عیار می سازند. بآنهم، وزارت مالیه گزارش تعهدات برآورده نشده حمایت از بودجه را ارایه می دارد.

وزارت مالیه که مسوولیت هماهنگی و پیشبرد روند بودجه را در مطابقت به تقسیم اوقات و تقویم بودجه به عهده دارد، نهاد دخیل کلیدی می باشد. وزارت مالیه دارای تخصص اقتصادی می باشد تا پیشبینی های اقتصادی کلان که برای ارزیابی مقدار پول برای مصرف مهمی می باشد، را ترتیب می دهد. وزارت مالیه همچنان در ساختن پالیسی مالی، فراهم آوری رهنمایی برای مسوده بودجه، و بعدا در مرحله تطبیق بودجه نقش حیاتی را ایفا می نماید. سایر وزارت های مربوطه مسوول مصارف شان در حوزه صلاحیت شان مانند صحت، تعلیم، زراعت و غیره می باشد.

نقش قوه مقننه این است که طرح بودجه را موشکافی نموده و آن را بدون تعدیل قبول نمایند زیرا این امر وابسته به بحث ها و تصمیم کمیته بودجه می باشد. در افغانستان روشی را که دولت افغانستان به منظور تمویل پروژه ها روی دست گرفته و روش های نظارت آن شفاف نمی باشد. چنین فرض می شود که نمایندگان مردم در شورای ملی بهتر و بیشتر نیازمندی ها و اولویت های موکلین شان را می دانند تا در بودجه در نظر بگیرند.

نهادهای جامعه مدنی میتوانند نقش خیلی بارز در بودجه داشته باشند زیرا این نهادها شامل خانه های فکر و نهادهای محلی می گردند. نهادهای مدنی میتوانند تحقیقات مستقل، تحلیل تخنیکی مسایل مالی، تحلیل تاثیرات بودجه روی زندگی گروپ های آسیب پذیر و غیره فعالیت ها را انجام دهند. بنابراین، به منظور اجرای این فعالیت ها، نهادهای مدنی به دسترسی کامل به قوه مقننه و کمیته های آن و سایر اسناد، نیاز دارند. وزارت مالیه از سال ۲۰۱۲ بدین سو نهادهای مدنی را دخیل می سازد. باتوجه به اینکه نهادهای مدنی بیشتر با مردم عوام در تماس اند و نیازمندی ها و اولویت های اقشار مختلف جامعه را بهتر می دانند نسبت به حکومت، وزارت مالیه این ابتکار را اتخاذ کرده تا نهادهای مدنی را در روند بودجه دخیل سازد. در آخرین مجلس مشورتی که با نهادهای مدنی در ماه جولای سال ۲۰۱۴ برگزار گردید، وزارت مالیه بودجه سال ۱۳۹۳،

سقف های بودجوی سال ۱۳۹۴ و بودجه سازی پاسخگو به جندر و روشهای که عوام را بیشتر بتوان در پروسه های بودجه سازی دخیل ساخت، مورد بحث قرار داد.

باآنهم، نقش نهادهای مدنی بصورت درست آن تعریف نشده است. نه وزارت مالیه و نه پارلمان نهادهای مدنی را در مرحله تشکیل و ساخت بودجه سهیم می سازد بجز از ورکشاپ های بعد از تشکیل بودجه که در فوق ذکر گردید. یک میکانیسم منظم و درست برای درمیان گذاشتن معلومات با نهادهای مدنی تا هنوز وجود ندارد.

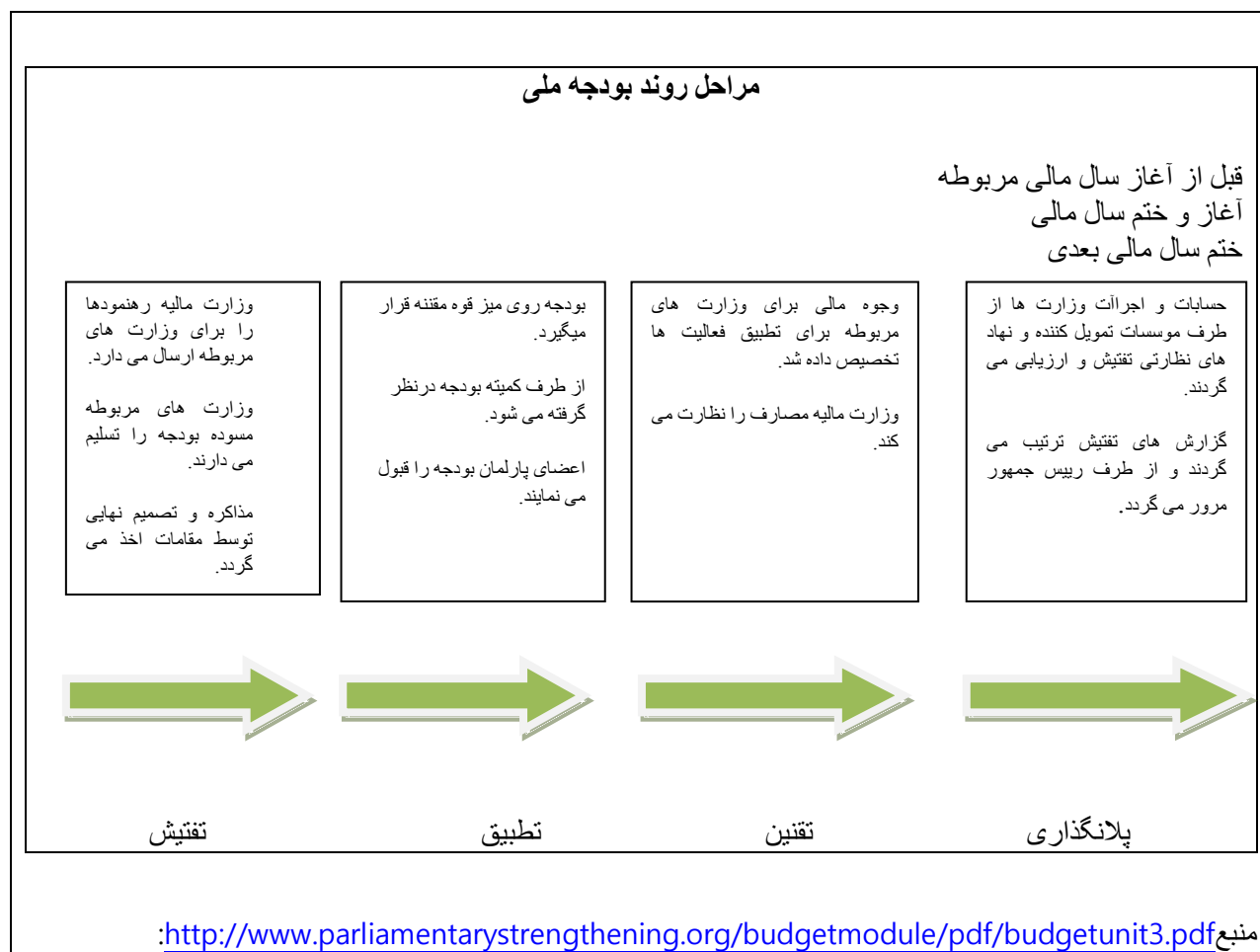
اداره کنترل و تفتیش، این اداره مستقیم به رییس جمهور گزارش می دهد و یکی از نهادهای مهم برای پاسخگو و مسوول نگهداشتن دولت در وجوه عامه می باشد و کمک میکند تا عملیات های نهادهای دولتی شفاف باشد. اداره کنترل و تفتیش صلاحیت تصدیق اسناد بودجه دولت را دارد و مسوولیت دارد تا تفتیش بودجه ملی را به شمول ARTF انجام دهد. اداره کنترل و تفتیش صلاحیت تفتیش تمام نهادهای دولتی را دارد هرچند معیارهای اجرای تفتیش از هم فرق تفاوت می کند. بگونه مثال، این اداره باید تفتیش بودجه اصلی انکشافی را که ۱۰ فیصد پول آن را تمویل کننده گان فراهم می کنند، مطابق به معیارهای بین المللی انجام دهد در حالیکه تفتیش بودجه اصلی عملیاتی با معیارهای نسبتا ملایم تر صورت میگیرد چیزی که به لحاظ تاریخی به عنوان یک معیار پذیرفته شده است.

دایره بودجه

زمان : ۳۰ دقیقه

فهمیدن دایره/ روند بودجه

فعالیت 3.2: معرفی روند بودجه
رهنمود برای مربی: توزیع رهنمود 4.2- دایره بودجه افغانستان برای تمام اشتراک کننده گان.
زمان: 15 دقیقه
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارکر، رهنمود های چاپ شده
جلسه را با دریافت جواب ها به سوالات کلیدی آغاز کنید.
• چه مراحل در دایره بودجه است؟
جواب ها را در فلیپ چارت بیرون نویس کنید.

رهنمود های بودجه

زمان: ۳۰ دقیقه

متحد المال بودجه

متحد المال به عنوان یک ابزار رهنمایی برای تمام وزارت ها و ارگان های مستقل هنگامی که آنها بودجه شان را برای سال مالی بعدی ترتیب می دارند، مورد استفاده قرار میگیرد. در افغانستان این کار مطابق به ماده ۲۹ قانون مدیریت مصارف مالی عامه می باشد، ۲۰۰۵.

از آنجایی که متحد المال بودجه معلومات مفصل و جامع را برای وزارت ها به منظور تسهیل ترتیب بودجه شان فراهم میکند، این نکته حایز اهمیت است که متحد المال ها موضوعات و نگرانی های جندر را نیز در مرحله پلانگذاری و تخمین گذاری در نظر داشته باشند. رهنمود شماره ۲،۵ را مشاهده کنید - متحد المال ها

در افغانستان متحد المال شماره ۱ و متحد المال شماره ۲ برای وزارت ها این فرصت را می دهد تا نگرانی ها و اولویت های جندر را در هنگام تخمین بودجه انعکاس دهند. با وجود آنکه موضوع جندر یک مساله مشترک در استراتیژی انکشاف ملی

افغانستان می باشد، اما انعکاس اولویت های جندر در متحد المال شماره ۲ بستگی به میزان درک وزارت مربوطه از جندر دارد. رهنمود شماره ۲،۷ - رهنمودهای متحد المال ۱ و رهنمود شماره ۲،۸ - متحد المال شماره دو ۱۳۹۴ را مشاهده کنید.

فعالیت 4.2: فهمیدن متحدالمال بودجه
رهنمود برای مربی: اطمینان بدهید که هر شخص یک رهنمود دارد 5.2، 6.2 و 7.2. جواب های سوالات را در فلیپ چارت بگونه بحث های گروهی درج کنید.
زمان: 15 دقیقه
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارکر ها
جلسه را با دریافت جواب ها به سوالات کلیدی آغاز کنید.
<ul style="list-style-type: none"> متحد المال بودجه (BC) متحد المال در روند بودجه چگونه استفاده می شود؟ نقش وزارت من راجع به متحد المال چه است؟ نقش وزارت مالیه راجع به متحد المال چه است؟
جوابات را در فلیپ چارت بیرون نویس کنید.
رهنمود ها برای جمع بندی:
رهنمود های 5.2، 6.2، استفاده شود و رهنمود 7.2 جوابات بازبینی شود.

تقویم بودجه

تقویم بودجه تاریخ های بسیار مهم را برای ترتیب، تسلیم دهی و مرور بودجه های وزارت ها، ارایه می دارد. این سند در هنگام روند پلانگذاری توسط بخش بودجه وزارت مالیه ترتیب می گردد. روشهای متعددی استفاده خواهد گردید تا تقویم بگونه ای ترتیب گردد که تقویم سال قبل آغاز گردد و تعدیل برای امسال صورت گیرد. بطور مطلوب، مشکلات های که در دایره بودجه سال قبل اتفاق افتاده است مورد شناسایی برای تغییر تقویم امسال قرار گیرد. اگر روند بصورت کلی تغییر کرده باشد، در آن صورت ایجاد یک تقویم کاملاً جدید محسوس است. رهنمود شماره ۲/۸ - تقویم بودجه را ملاحظه کنید.

اصلاحات بودجه

زمان: ۳۰ دقیقه

مرور کلی: به منظور تقویت ستون ۲ استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، حکومت داری و حاکمیت قانون در افغانستان، حکومت مدیریت مالی عامه را معرفی نموده است. این بخش مفاهیم چارچوب میان مدت بودجه، بودجه سازی برنامه، ارتباط بودجه سازی برنامه را با بودجه سازی پاسخگو به جندر و بودجه سازی ولایتی، توضیح خواهد کرد. اصلاحات کلیدی دولت شامل موارد زیر می گردد:

- بودجه سازی برنامه و ادغام بودجه (۲۰۰۶)
- عیار نمودن بودجه با استراتیژی انکشاف ملی افغانستان (۲۰۰۶)
- بودجه سازی ولایتی (۲۰۰۷)
- چارچوب میان مدت مصارف و چارچوب میان مدت بودجه

چارچوب میان مدت مصارف و چارچوب میان مدت بودجه

زمان: ۱۵ دقیقه

چارچوب میان مدت بودجه

به عنوان بخشی از اصلاحات مدیریت مالی عامه، دولت جمهوری اسلامی افغانستان یک رویکرد میان مدت بودجه را اتخاذ کرد. این رویکرد میان مدت بودجه از طریق تهیه چارچوب میان مدت بودجه تطبیق می گردد که سند قبل از بودجه نیز نامیده می شد.

هدف: تخمین منابع مالی موجود در دو سال آینده (اعم از عواید داخلی و وجوه تمویل کننده گان)، اتخاذ تصمیم در مورد اولویت ها بر مبنای استراتژی انکشاف ملی افغانستان که از منابع مالی موجود میتواند تمویل گردد و ایجاد سقف های بودجی.

بدین ترتیب، سند قبل از بودجه یک مسوده ابتدایی بودجه را فراهم می سازد که ذریعه آن میتوان پالیسی های موجود بودجه و اولویت های تمویلی دولت جمهوری اسلامی افغانستان را در سال مالی بعدی و میان مدت مورد ارزیابی قرار داد. بودجه ملی افغانستان مقاصد اساسی بودجی تخصیص منابع را در مطابق با استراتژی انکشاف ملی افغانستان و برنامه های دارای اولویت ملی، فراهم می سازد و اطمینان می بخشد که منابع به آن برنامه ها و سکتور ها معطوف می گردد که به عنوان اولویت برای انکشاف اقتصادی و اجتماعی شناسایی شده است. وزارت مالیه مسوول جمع آوری معلومات مورد نیاز از سایر وزارت ها می باشد. بخاطری اجرای این کار، وزارت ها باید اولویت های شان را هزینه برداری نمایند. وزارت مالیه بر اساس معلومات چارچوب میان مدت بودجه از سایر وزارت ها می خواهد تا محاسبات مفصل بودجه شان را برای اولویت های تعیین شده با در نظر داشت سقف های ارایه شده، فراهم نمایند.

چارچوب میان مدت مصارف

افغانستان به عنوان بخشی از اصلاحات بودجه، چارچوب میان مدت مصارف را در سال ۲۰۱۱/۱۲ معرفی کرد.

هدف: ارتباط دادن پلانگذاری که برای یک میان مدت می باشد با بودجه سالانه و در نهایت پیوند دادن مصارف بودجه با نتایج اجتماعی مطلوب، مانند میزان پایین مرگ و میر مادران، میزان پایین نسبت مرگ و میر، میزان پایین بی سوادی، و غیره. هدف اساسی این چارچوب وادار نمودن حکومت جهت تخصیص منابع مالی به برنامه ها، برنامه های فرعی، فعالیت های که اولویت های ملی و استراتژیک کشور را ترویج دهد.

در مطابقت به چارچوب میان مدت مصارف، هر وزارت مسوولیت دارد تا بودجه میان مدت شان را ترتیب دهند. مطابق به این، هر وزارت بودجه شان را برای مدت سه سال ترتیب می دهند. در این چارچوب، مقدار زمانی که برای تهیه بودجه به مصرف می رسد بیشتر تامل روی برنامه ها جدید و مصارف بعدی آن در نظر گرفته می شود و بحث روی برنامه های موجود نمی گردد.

مثال: در سال مالی ۲۰۱۴، هر وزارت بودجه شان را برای مدت سه سال ترتیب می دارند - از سال مالی ۲۰۱۵ تا ۲۰۱۷. بودجه واقعی تنها برای سال مالی ۲۰۱۵ (برای یکس سال) ترتیب می گردد. بودجه های تخمینی برای سال های ۲۰۱۶ (سال دوم) و سال مالی ۲۰۱۷ (سال سوم) ترتیب میگردد. سال مالی ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ به عنوان سال های بیرونی یاد می گردند و بودجه های تخمینی برای این سال ها از لحاظ تخنیکی، تخمین های بعدی یاد می گردد.

بودجه سازی برنامه ها

زمان: ۱۵ دقیقه

بودجه سازی برنامه عموماً به عنوان طرز العمل پلان محور تعریف میگردد. برنامه مجموعه ای از فعالیت های می باشد که مقاصد مشخص پالیسی حکومت را برآورده می سازد، مانند تعلیم دوره قبل از ابتداییه. برعکس تقسیم بندی وظیفوی، تقسیم بندی توسط برنامه ها مقاصد پالیسی حکومت را در نظر میگیرد و اینکه این پالیسی ها چگونه تطبیق گردد.

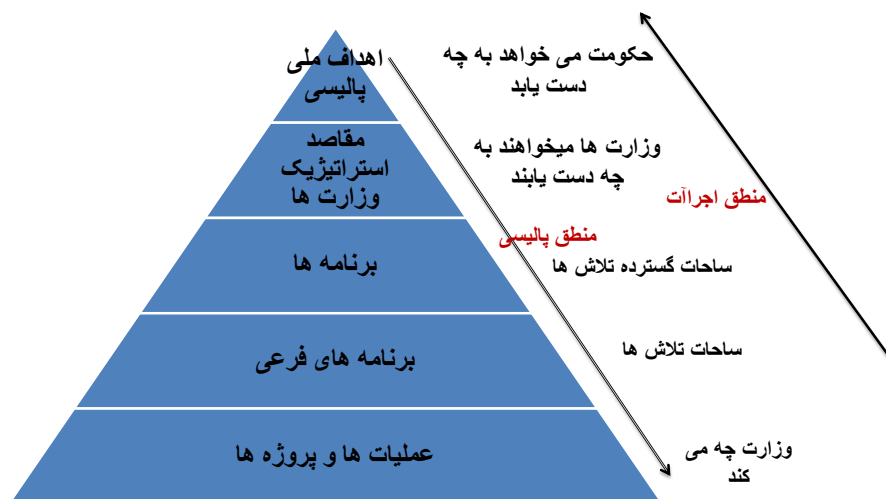
برنامه ها به کتگوری های فرعی نیز تقسیم میگردد که آن را فعالیت های تشکیل می دهد که دربرگیرنده بعضی پروژه ها و ابتکارات می باشد.

تقسیم بندی مصارف توسط برنامه دو هدف را تامین می کند: (۱) شناسایی و وضاحت در اهداف و مقاصد مصارف حکومت و (۲) نظارت فعال از اجراءات از طریق شاخص های اجراءات که مربوط به شاخص منابع، بازده، و یا نتیجه ای یک برنامه مشخص می گردد.

تقسیم بندی براساس برنامه باعث بهبود شفافیت و حسابداری می گردد و پیوند میان منابع را با مقاصد و نتایج برنامه مستحکم می کند.

بودجه سازی برنامه در افغانستان مبتنی به متحد المال های شماره ۱ و ۲ می باشد.

بودجه سازی بر مبنای برنامه ها – پیوند دادن پالیسی ها به برنامه ها

بودجه سازی ولایتی

زمان: ۱۵ دقیقه

حکومت افغانستان بودجه سازی ولایتی را به منظور مورد توجه قرار دادن و برجسته ساختن چالش های محلی و ولایتی روی دست گرفته است.

مقصد

- قادر ساختن مقامات ولایتی و محلی تا آنها بتوانند پروسه های بودجه سازی را در محدوده صلاحیت های شان پلان، تشکیل، اجرا، نظارت و بهبود ببخشند.
- توزیع عادلانه منابع در میان ولایات

مروری بر نهادهای ولایتی				
I	II	III	IV	
کسانی که از طرف رییس جمهور منصوب می شوند	نمایندگان حکومت مرکزی	نمایندگان نهادهای	نهادهای ذیدخل غیر دولتی	
ولایت	والی ولایت	وزارت های مربوطه ولایتی مستوفیت ها	شورای علما، نهادهای مدنی و موسسات داخلی	
ولسوالی	ولسوال	وزارت های مربوطه ولسوالی	شورای علما، نهادهای مدنی و موسسات داخلی	
		مجمع های انکشافی ولسوالی، شوراهای محلی ولسوالی		

نهادهای کلیدی که به منظور ایجاد هماهنگی و ادغام ابعاد ولایتی و نظارت در سطح ولایات تاسیس گردیده اند، عبارت اند از کمیته های انکشافی ولایتی و مجمع های اداری ولایتی.

کمیته های انکشافی ولایتی در سال ۲۰۰۵ از طرف کابینه حکومت به منظور هماهنگی پلانگذاری ولایتی همراه با وزارت های سکتوری تاسیس گردید و مسوول انکشافی پلان های انکشافی ولایتی می باشد.

مجمع های اداری ولایتی به عنوان نهاد هماهنگ کننده میان روسای ریاست های مربوطه وزارت ها و والی و همچنان نظارت از تطبیق پلان های انکشافی ولایتی عمل می کند. والی رییس کمیته های انکشافی ولایتی و مجمع های اداری ولایتی می باشد که صلاحیت بودجوی ندارد.

نهادهای ولایتی کلیدی - مستوفیت ها و ریاست های وزارت خانه ها در سطح ولایت - تحت کنترل مرکزی می باشد. مستوفیت ها مسئولیت دارند تا تخصیص بودجه را مطابق با آنچه که از طرف حکومت مرکزی تعیین گردیده است تنظیم نماید و ریاست های مربوطه در سطح ولایات مسئولیت دارند تا این بودجه را در راستای عرضه خدمات برای سکتور ها تطبیق نمایند، اما آنها از هیچگونه صلاحیت در پلانگذاری بودجه و یا تعدیل در تخصیص منابع، برخوردار نمی باشند.

نواقص

هرچند کوشش های زیاد در راستای بهبود بودجه سازی ولایتی و فعالیت های PSP صورت گرفته است اما این پیشرفت ها ملموس نبوده و مطابق به گفته های مقامات ولایتی خیلی کمبود دارد.

- مطابق به گزارش برنامه انکشافی ملل متحد، انقطاع میان بودجه سازی مرکزی و اولویت های ولایات که در پلان های انکشافی ولایتی ارایه میگردد وجود دارد و همواره شفافیت و حسابداری آشکار نبوده است.
- سند پالیسی که از طرف دولت جمهوری اسلامی افغانستان در رابطه به بودجه سازی ولایتی تسوید گردید، نشان داد که حکومت مرکزی همواره از محدودیت های موجود که ناشی از نظام اداری متمرکز می باشد، آگاه است. این سند چندین مورد را بیان می دارد که باید توجه جدی صورت گیرد مثلاً عدم شفافیت و حسابداری، صلاحیت محدود مقامات ولایتی، استفاده نادرست از پلان های انکشافی ولایتی و PSs، و همچنان میکانیزم های نظارت و ارزیابی ناکافی.
- اکثریت مقامات به این اجماع رسیدند که پلان های انکشافی ولایتی مفید و کارساز نیست و اغلباً به آن به عنوان یک لیست آرزوها دیده می شود تا اولویت بندی موثر از نیازمندی ها انکشافی. گزارش دیگر دریافت نمود که حکومت مرکزی به ندرت پلان های انکشافی ولایتی را منظور می دارد و برای پلان های انکشافی ولایتی ها بسیار مشکل می باشد تا جایگاه شان را در برنامه های ملی پیدا نمایند.

مبحث 3: بودجه سازی پاسخگو به جندر

هدف بودجه سازی پاسخگو به جندر نهادینه سازی جندر در امور مالی عامه می باشد. منظور از بودجه سازی پاسخگو به جندر این نیست که زنان و مردان بودجه های جداگانه داشته باشند، بلکه اینکه بودجه عمومی براساس یک دیدگاه تساوی گرایانه میان جندر ساخته شود. این بدان معنی است که هیچ خانواده ای متأثر از امور مالی عامه نخواهد بود، بلکه در عوض نیازهای متفاوت زنان و مردان به عنوان اساس جمع آوری عایدات و مصارف عامه مورد استفاده قرار میگیرد. آنچه مهم است این است که بودجه سازی پاسخگو به جندر رابطه میان کار بدون مزد در خانه یا روی مزارع را به رسمیت شناخته درحالیکه این دو مورد اکثراً شامل نظام محاسباتی و عاید سرانه نبوده اند.

ابتکارات بودجه سازی پاسخگو به جندر میتوانند در درون یا بیرون از حکومت صورت بگیرند: در درون حکومت، واحدهای اختصاصی در وزارت مالیه برای برابری جنسیتی و یا وزارت های سکتوری میتوانند پروسه بودجه سازی پاسخگو به جندر را شروع کنند. بیرون از حکومت، گروه های زنان، نهادهای جامعه مدنی، مراکز تحقیقی و گروه های در پارلمان میتوانند در روندهای بودجه سازی پاسخگو به جندر شامل شوند. بناءً، ابتکارات بودجه سازی پاسخگو به جندر میتواند در سطح ملی، ولایتی و یا ولسوالی صورت بگیرد و تمام بودجه و یا بخش مشخص آن را تحت پوشش قرار دهد. یک روش خوب این است تا نهادهای جامعه مدنی به شمول گروه های زنان، محققین و مقامات حکومتی باهم روی مشکلاتی که باید حل شوند، راه حل ها و نحوه تطبیق آن تصمیم بگیرند. پوشش تحلیل بودجه منوط به اراده سیاسی، تخصص، معلومات و آمار و مهم تر از آن وابسته به منابع مالی برای این کار می باشد.

مقصد	آشناسازی اشتراک کنندگان با هدف و مفاهیم اصلی بودجه سازی پاسخگو به جندر
مدت	9 ساعت و 30 دقیقه (دو ورکشاپ آموزشی نیم روز و یا دو ورکشاپ نیم روزه و یک ورکشاپ یک و نیم ساعته برای جمع بندی در روز بعدی)
مواد	فلپ چارت، مارکر، ابزار نوشتاری، ورق، پروجکتور، صفحه نمایش، توپ و مواد چاپ شده
رهنمودها	<p>رهنمود 3.1: نهادینه سازی بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان</p> <p>رهنمود 3.2: رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر</p> <p>رهنمود 3.3: ارزیابی مستفیدشوندگان به تفکیک جندر</p> <p>رهنمود 3.4: تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر</p> <p>رهنمود 3.5: سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر</p> <p>رهنمود 3.6: تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر</p> <p>رهنمود 3.7: ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر</p> <p>رهنمود 3.8: سند بودجه با توجه به جندر</p> <p>رهنمود 3.9: رهنمود مربوط به بودجه سازی پاسخگو به جندر برای متحدالمال شماره ۲ سال 1394</p> <p>رهنمود 3.10: تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله استفاده از بودجه</p> <p>رهنمود 3.11: چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر</p> <p>رهنمود 3.12: چارچوب بودجوی میان مدت افغانستان</p> <p>رهنمود 3.13: تمرین هزینه گزاری</p> <p>رهنمود 3.13: منابع معلومات تفکیک شده براساس جندر</p> <p>رهنمود 3.14: پالیسی ها و استراتژی های سکتوری دولت افغانستان و بودجه سازی پاسخگو به جندر</p> <p>رهنمود 3.15: سند بودجه ملی وزارت انرژی و آب</p> <p>رهنمود 3.16: برنامه های دارای اولویت ملی- برنامه ملی تهیه انرژی</p> <p>رهنمود 3.17: سند بودجه ملی وزارت معارف</p> <p>رهنمود 3.18: برنامه استراتژیک وزارت معارف - برنامه چهارم، سواد آموزی</p> <p>رهنمود 3.19: چارچوب پنج مرحله ای برای مبارزه با خشونت علیه زنان در افغانستان</p> <p>رهنمود 3.20: تحلیل برنامه های منعکسه در متحدالمال دوم 1393 از دید جندر</p>

تمرین ها			<p>فعالیت 3.1: تمرین عوامل، نتایج و راه حل ها – یک روش تحلیل جندر</p> <p>فعالیت 3.2: چگونه میشود تحلیل بودجه به تفکیک جندر را استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.3: چگونه میشود تحلیل تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر را استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.4: چگونه میشود از ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.5: چگونه میشود از تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.6: چگونه میشود از ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.7: چگونه میشود از سند بودجه با توجه به جندر استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.8: چگونه میشود از تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله استفاده از بودجه استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.9: چگونه میشود از چارچوب پالیسی میان مدت اقتصادی با توجه به جندر استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.10: چگونه میشود از تمرین هزینه گزاری برابری جنسیتی استفاده کرد؟</p> <p>فعالیت 3.11: پر کردن خلاها</p> <p>فعالیت 3.12: عملی کردن پالیسی ها به نتایج ملموس با استفاده از بودجه سازی پاسخگو به جندر</p> <p>فعالیت 3.13: ارزیابی آمادگی های جندر در وزارت خانه ها</p> <p>فعالیت 3.14: عملی ساختن بودجه سازی پاسخگو به جندر در برنامه سوادآموزی وزارت معارف</p> <p>فعالیت 3.15: اشخاص ذیدخل در روند بودجه و مجراهای دخول بودجه سازی پاسخگو به جندر</p> <p>فعالیت 3.16: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را شامل مرحله پلان گزاری روند بودجه افغانستان کرد؟</p> <p>فعالیت 3.17: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را شامل مرحله تطبیق روند بودجه ای افغانستان ساخت؟</p> <p>فعالیت 3.18: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله ارزیابی روند بودجه افغانستان شامل ساخت؟</p> <p>فعالیت 3.19: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را در روند جمع آوری معلومات به تفکیک جندر شامل ساخت؟</p>
ویدیوها			<p>ویدیو 3.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر</p> <p>ویدیو 3.2: بودجه سازی پاسخگو به جندر – میسور، هندوستان</p>
نتایج			فلیپ چارت ها حاوی تمام فعالیت های تکمیل شده
پلان میبخت			
جلسه		موضوع	زمان
بودجه سازی پاسخگو به جندر چیست؟		بودجه سازی پاسخگو به جندر چیست؟	10 دقیقه
		ویدیو 3.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر	7 دقیقه
وقت مجموعی: 17 دقیقه			
تجربه بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان		نهادینه سازی	10 دقیقه
		کی ها در بودجه سازی پاسخگو به جندر شامل اند؟	10 دقیقه
وقت مجموعی: 20 دقیقه			
رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر		مرحله اول: تحلیل وضعیت زنان، مردان، دختران و پسران	5 دقیقه
		مرحله دوم: ارزیابی پاسخگو بودن پالیسی های سکتورها نظر به جندر	5 دقیقه
		مرحله سوم: ارزیابی تخصیص بودجه	5 دقیقه
		مرحله چهارم: نظارت از مصارف و عرضه خدمات	5 دقیقه
		مرحله پنجم: ارزیابی نتایج	5 دقیقه
		فعالیت 3.1: تمرین عوامل، نتایج و راه حل ها – یک روش برای تحلیل جندر	30 دقیقه

وقت مجموعی: 55 دقیقه		
ابزار 1: ارزیابی مستفیدشوندگان به تفکیک جندر	45 دقیقه	ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
ابزار 2: تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر	30 دقیقه	
فعالیت 3.2: چگونه میشود تحلیل بودجه به تفکیک جندر را استفاده کرد؟ فعالیت 3.3: چگونه میشود تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر را استفاده کرد؟	30 دقیقه	
ابزار 3: سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر	30 دقیقه	
ابزار 4: تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر	30 دقیقه	
فعالیت 3.4: چگونه میشود از ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر استفاده کرد؟ فعالیت 3.5: چگونه میشود از تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر استفاده کرد؟	30 دقیقه	
ابزار 5: ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر	30 دقیقه	
ابزار 6: سند بودجه با توجه به جندر	30 دقیقه	
فعالیت 3.6: چگونه میشود از ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر استفاده کرد؟ فعالیت 3.7: چگونه میشود از سند بودجه با توجه به جندر استفاده کرد؟	15 دقیقه	
ابزار 7: تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله استفاده از بودجه	30 دقیقه	
ابزار 8: چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر	30 دقیقه	
ابزار 9: تمرین هزینه پردازی برابری جنسیتی	30 دقیقه	
فعالیت 3.8: چگونه میشود از تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله استفاده از بودجه استفاده کرد؟ فعالیت 3.9: چگونه میشود از چارچوب پالیسی میان مدت اقتصادی با توجه به جندر استفاده کرد؟ فعالیت 3.10: چگونه میشود از تمرین هزینه گزاری برابری جنسیتی استفاده کرد	45 دقیقه	
زمان مجموعی: 300 دقیقه (دو جلسه دو نیم ساعته)		
چالش ها	25 دقیقه	رفع محدودیت ها و چالش های فرا راه بودجه سازی پاسخگو به جندر
فعالیت 3.10: پر کردن خلاها	15 دقیقه	
زمان مجموعی: 40 دقیقه		
دولت مرکزی	45 دقیقه	مراحل مختلف بودجه سازی پاسخگو به جندر
فعالیت 3.11: عملی کردن پالیسی ها به نتایج ملموس با استفاده از بودجه سازی پاسخگو به جندر	30 دقیقه	
بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح سکتوری	15 دقیقه	
فعالیت 3.12: ارزیابی آمادگی های جندر در وزارت خانه ها	15 دقیقه	
بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطوح ولایتی و محلی	10 دقیقه	
ویدیو 3.2: بودجه سازی پاسخگو به جندر	5 دقیقه	

میسور، هندوستان		
بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح برنامه ها	40 دقیقه	
فعالیت 3.13: عملی ساختن بودجه سازی پاسخگو به جندر در برنامه سوادآموزی وزارت معارف	30 دقیقه	
زمان مجموعی: 115 دقیقه (یک ساعت و 55 دقیقه)		
عملی ساختن بودجه سازی پاسخگو به جندر در روند بودجه افغانستان	5 دقیقه	رویکرد پنج مرحله ای و روند بودجه سالانه
اختتامیه – چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را عملی ساخت؟	75 دقیقه	
فعالیت 3.15: اشخاص ذیدخل در روند بودجه و مجراهای دخول بودجه سازی پاسخگو به جندر	15 دقیقه	
فعالیت 3.16: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را شامل مرحله پلان گذاری روند بودجه افغانستان کرد؟	15 دقیقه	
فعالیت 3.17: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را شامل مرحله تطبیق روند بودجه ای افغانستان ساخت؟	15 دقیقه	
فعالیت 3.18: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله ارزیابی روند بودجه ای افغانستان شامل ساخت؟	15 دقیقه	
فعالیت 3.19: چگونه میشود بودجه سازی پاسخگو به جندر را در روند جمع آوری معلومات به تفکیک جندر شامل ساخت؟	15 دقیقه	
زمانی مجموعی: 80 دقیقه (یک ساعت و 20 دقیقه)		
زمان مجموعی: 587 دقیقه (10 ساعت)		

رهنمودها برای مربی/تسهیل کننده

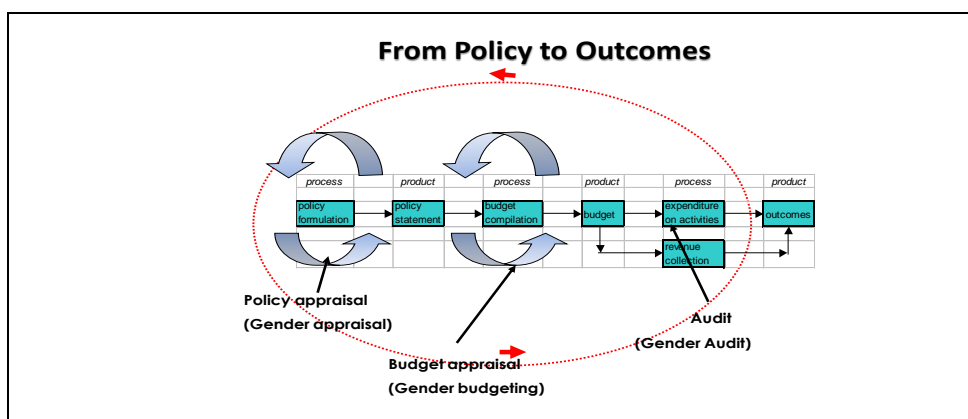
- این جلسه برای تمام برنامه های آموزشی بودجه سازی پاسخگو به جندر الزامی است.
- لطفا تاکید کنید که بودجه سازی پاسخگو به جندر به معنی بودجه جداگانه برای مردان و زنان نیست. بودجه سازی پاسخگو اطمینان می دهد که نیازها و منافع تمام افراد از گروه های مختلف اجتماعی (جنسیت، عمر و قوم) در پالیسی های مربوط به مصارف و عواید مورد توجه قرار گرفته اند.
- بودجه سازی پاسخگو به جندر ابزار و رویکردهای مختلفی را برای نظارت از نتایج، اهداف کوتاه مدت، فعالیت ها، و منابع برای بودجه سازی از دید جندر مورد استفاده قرار می دهد.
- یادآوری کنید که هدف نهایی بودجه سازی پاسخگو به جندر، داشتن و ساختن بودجه های پاسخگو است – که نیازها و منافع زنان و مردان، دختران و پسران را در نظر گرفته و بر نیازهای فقیرترین قشر جامعه تمرکز میکند.
- تاکید کنید که ابتکارا ت مربوط به بودجه سازی پاسخگو به جندر گوناگون و بسیار متغیر می باشد.

بودجه سازی پاسخگو به جندر چیست؟

زمان: 17 دقیقه

بودجه سازی پاسخگو به جندر عبارت از شامل سازی ابعاد جندر در تمام مراحل روند بودجه می باشد. این به معنی توجه به نیازهای مردان و زنان بدون حذف نمودن جندر است. بودجه سازی پاسخگو به جندر اطمینان میدهد که بودجه از دید جندر حساس است و بی طرف نیست که در راستای بهبود نابرابری جنسیتی عمل می کند. دینا ایلسون باور دارد که بودجه سازی پاسخگو به جندر دربرگیرنده ابزارها برای تحلیل ابعاد جندر بودجه و عملی ساختن طرز العمل هایی برای اطمینان از اینکه بودجه دستیابی به برابری جنسیتی را حمایت می کند، می باشد.

بودجه سازی پاسخگو به جندر نمیتواند بودجه های جداگانه برای زنان و مردان را در بر داشته باشد. این به معنی پرداختن 50% عواید ملی توسط زنان و 50% توسط مردان نیست، چون درآمد زنان و مردان باهم برابر نیست. براساس صندوق جمعیت ملل متحد، زنان در افغانستان به صورت اوسط 49% از معاش مردان را در وظایف غیر زراعتی به دست میاورند. این همچنان بدان معنی نیست که 50% پول یک برنامه برای زنان مصرف شود و 50% دیگر برای مردان چون زنان و دختران و یا مردان و پسران با نسبت های متفاوت در گروپ ها وجود دارد. بالاخره، بودجه سازی پاسخگو به جندر الزاما نیاز ندارد هر بخشی از مصارف و یا عواید را در برگیرد و نباید به سکتور اجتماعی محدود شود.

آنچنان که در فوق توضیح داده شده است، بودجه سازی پاسخگو به جندر از تهیه پالیسی آغاز شده و با نتایج ختم میشود. در افغانستان به طور مثال، استراتیژی ملی معارف برای افغانستان برای سالهای 1385-1389 به صورت روشن در بخش تحلیل وضعیت تصریح میدارد که:

- هنوز، نیمی از اطفالی که در سن مکتب قرار دارند، به مکتب نمی روند و این آمار نظر به ولایت و جندر تفاوت قابل ملاحظه ای دارد.
- این سند همچنان بیان میدارد که در مواردیکه کشور میخواهد شامل اسناد شود، 75% از اطفال در سن مکتب در ساحه ای نزدیک به مکتب اند و نظر به جندر و ولایت تفاوت قابل ملاحظه ای دارند.
- براساس قانون اساسی افغانستان، اجازه ندادن به مکتب بنابر دلایلی مذهبی، جندر و قومی غیرقانونی می باشد.
- در ساحات شهری، دختران تقریباً به برابری جنسیتی دست میابند اما این برابری در مراحل ابتدایی صورت نمی پذیرد. در دهات، دختران کمتر ممکن است در هر سطح ممکن مکتب شامل باشند، اما پس

از سالهای ابتدایی، پسرها تقریباً ده برابر بیشتر نسبت به دختران شامل مکاتب اند. کمبود مکاتب دخترانه و معلمین زن در سطوح بالاتر از سطح ابتدایی بزرگترین دلیل و مانع فرا راه دستیابی به سطح بالای شمولیت در مکتب و برابری جنسیتی در آموزش و پرورش در مناطق روستایی می باشد.

پذیرفتن تفاوت جندر در سطح پالیسی به معنی برداشتن یک قدم بیشتر در راستای عملی ساختن بودجه سازی پاسخگو به جندر است. اگرچه، این پلان های استراتژیک نتایجی متفاوتی را در سطح عملی داشته اند. مرکز انکشاف پالیسی زنان در وزارت امور زنان با حمایت برنامه انکشافی ملل متحد بازبینی پالیسی های وزارت صحت عامه، وزارت حج و اوقاف را تکمیل نموده و آمادگی برای معرفی بسته ابزارهای بازبینی پالیسی را روی دست گرفته است. هدف اصلی مرکز انکشاف پالیسی زنان تحلیل پالیسی های سایر وزارت ها از دید جندر و انکشاف پالیسی های خلاقانه ای متمرکز به جندر که به صورت ملی شناخته شده اند، می باشد. قدم دوم حالا شامل سازی تحلیل جندر در بودجه می باشد. اگرچه، تا سال 2012، مشکلاتی در ارتباط به مرکز انکشاف پالیسی زنان از قبیل عدم اولویت دادن به آنها، فعال نبودن، مشکلاتی مربوط به امنیت، تاخیر در دستیابی به اسناد پالیسی و برنامه های سایر وزارت ها، گزارش شده بود.

ویدیو 3.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر

این فلم نکات مهم بودجه سازی پاسخگو به جندر را برشمرده و تلاش های مختلف سازمان زنان ملل متحد را در ترویج بودجه سازی پاسخگو در کشورها نشان میدهد.

تجربه بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان

زمان: 20 دقیقه

در افغانستان، تلاشهای متعدد سیستماتیک برای نهادینه سازی جندر در روند انکشاف از سال 2001 روی دست بوده است.

- موافقت نامه بن (2001)
- پلان کاری برلین (2003)
- معاهده افغانستان (2006)
- کنفرانس لندن (2010)
- کنفرانس کابل (2010) که روی برنامه های دارای اولویت ملی و همچنان نیاز برای ایجاد پالیسی و برنامه ها به منظور اطمینان بخشیدن از حقوق و مسوولیت های مساوی و ساختن سرمایه انسانی مشابه زنان و مردان نیز تاکید نمود.

کنفرانس بن در سال 2001، تعهد واضح برای نهادینه سازی موضوع جندر و جبران بیعدالتی را در بر داشت و تاسیس یک حکومت چندقومی، فراگیر و حساس به جندر را توصیه کرد.

- کنفرانس بن چارچوبی را برای انکشاف نهادی به شمول تسوید قانون اساسی جدید و تاسیس وزارت امور زنان که مسوول نهادینه سازی جندر در پالیسی ها و برنامه های وزارت های سکتوری به منظور اطمینان بخشیدن از برابری جنسیتی می باشد، بنیاد نهاد.

- بر علاوه وزارت امور زنان، دفتر وزیر ارشد در امور زنان تاسیس شد که مستقیماً به رییس جمهور گزارش میداد تا هدیایات مربوط به پالیسی را در ارتباط مشخص به روندهای اصلاحی حقوقی و قضایی ارایه کند.

در سطح ملی، قانون اساسی جدید که در جنوری سال 2004 توسط لویه جرگه قانون اساسی تصویب شد، به صورت واضح در ماده 22 اذعان میدارد – "هرگونه تبعیض و تفاوت میان اتباع افغانستان خلاف قانون است. شهروندان افغانستان اعم از مرد و زن در مقابل قانون دارای حقوق و وجایب یکسان می باشند."

هدف استراتژی ملی انکشافی افغانستان آنچنان که در پلان کاری ملی برای زنان افغانستان گفته شده، تلاشهای جمعی تمام سکتورها، نهادها و افراد برای شامل سازی نگرانی های زنان و جندر در تمام ابعاد کارهای حکومتی می باشد – از پالیسی تا بودجه ها، برنامه ها، پروژه ها، خدمات و فعالیت ها به شمول استخدام، آموزش ها، ارتقا و تخصیص منافع و فرصت ها.

نهادینه سازی

زمان: 10 دقیقه

رهنمود 3.1 – نهادینه سازی بودجه سازی پاسخگو به جندر در افغانستان را ببینید.

به منظور عملی ساختن پالیسی ها، اصلاحات بودجه سازی پاسخگو به جندر توسط دولت افغانستان به عنوان بخشی از اصلاحات مدیریت مالی عامه که در سال 2002 شروع شده بود، معرفی شد و با عملی کردن قانون مدیریت مالی و مصارف عامه در جولای 2005 و لوايح مرتبط به آن ادامه یافت.

بودجه سازی پاسخگو به جندر برای اولین بار در سند بودجه سال 1388 (فبروری 2008) به منظور اطمینان بخشیدن از اینکه بودجه ملی منعکس کننده نیازهای تمام شهروندان آنچنان که در قانون اساسی ضمانت شده است، می باشد، معرفی شد. وزارت مالیه روندی را برای نهادینه سازی بودجه سازی پاسخگو به جندر در سراسر حکومت روی دست گرفت که شامل تاسیس واحد مدیریت اصلاحات در وزارت، برنامه های آموزشی، ورکشاپ ها، و ابزارهای معرفی بُعد جندر برای ارزیابی پروژه ها و برنامه ها می شد. برای ادامه این روند، واحد بودجه سازی جندر در وزارت مالیه و واحدهای جندر در بیش از 14 وزارت ایجاد گردید. یک دارالانشای امور جندر به عنوان نهاد هماهنگ کننده و یک میکانیزم الزامی نهادها در وزارت امور زنان ایجاد گردید.

اگرچه از بودجه سازی پاسخگو به جندر در سند بودجه سال 1388 نام برده شده بود، اما هیچ کار عملی روی بودجه به منظور عملی ساختن این تعهد صورت نگرفت. تنها در کد احتیاطی برای بخش پروژه های انکشافی یک قسمت تحت نام پول احتیاطی برای مسایل مربوط به جندر به مقدار 4000 افغانی در بودجه سال 1388 تعیین شده بود. همین رویکرد در بودجه سال 1389 بدون نهادینه سازی بودجه سازی پاسخگو به جندر در روند بودجه سازی براساس برنامه صورت گرفته بود. تنها دو وزارت خانه – وزارت معارف و وزارت کار یک مقدار پول را از کد احتیاطی برای جندر تخصیص داده بودند و سایر وزارت ها قادر نبودند سودی ببرند. بناءً، نتیجه آنچنان که توقع میشد، رضایت بخش نبود.

برای اولین بار برای بودجه سال ۱۳۹۰ (2010) بود که وزارت مالیه بودجه سازی پاسخگو به جندر را به عنوان بخشی از روند آمادگی در وزارت های سکتوری معرفی کرد. متحدالمال بودجی اول و دوم بازبینی شدند تا ابعاد جندر را شامل سازند. از وزارت های سکتوری خواسته شده بود تا معلومات مورد نیاز را ارایه کنند. یکجا با عملی کردن چارچوب مدیریت متمرکز به نتیجه، تاکید و تمرکز بیشتر روی نتایجی ایجاد شد که میتواند توسط منابع مشخص به دست آید. در نتیجه اصلاحات بودجی حکومت، طی سالهای اخیر وزارت مالیه توانسته است تا اعتماد تمویل کنندگان را برای اهدای کمک ها و منابع شان برای تمویل اولویت های ملی به منظور ارایه حمایت مالی خارجی هماهنگ شده به حکومت افغانستان از طریق روش های مختلف، جلب نماید.

وزارت مالیه شش وزارت خانه کلیدی را برای پیشگام شدن در ابتکار بودجه سازی پاسخگو به جندر تعیین کرده است. این وزارت های عبارتند از وزارت معارف، وزارت تحصیلات عالی، وزارت صحت عامه، وزارت زراعت، آبیاری، وزارت احیا و انکشاف دهات و وزارت کار و امور اجتماعی، شهدا و معلولین.

در بودجه سازی پاسخگو به جندر کی ها دخیل اند؟

زمان: 10 دقیقه

حکومت و ادارات سکتوری به نیازهای زنان و مردان پاسخ میدهند و اطمینان حاصل میکنند که منابع به منظور دست یافتن به نتایج پالیسی به شمول برابری جنسیتی به مصرف میرسند. در افغانستان، برنامه های دارای اولویت ملی که در روند کابل در 2010 انکشاف داده شد، از تعهد تازه ای دولت افغانستان در چارچوب استراتژی انکشاف ملی نمایندگی می کند و اهداف آن عبارت از توانمند سازی افغانها و نهادهای افغانی برای عرضه بهتر خدمات، ایجاد شغل، انکشاف اقتصاد پایدار، درآمد محافظت حقوق شهروندی افغانها، حکومت و نهادهای غیرحکومتی و صلح پایدار بودند.

ادارات خارجی: کمکهای انکشافی در افغانستان اکثراً در تطابق با استراتژی انکشاف ملی و اخیراً با برنامه های دارای اولویت ملی که منعکس کننده تعهد دولت افغانستان برای کاهش فقر، رشد اقتصادی از طریق سکتور خصوصی برای یک افغانستان با ثبات و موفق، می باشند، صورت میگیرد. برای هماهنگ سازی کمک های تمویل کنندگان در سکتورهای مختلف، به منظور استفاده اعظمی از این کمک ها و جلوگیری از تداخل وظیفوی، یک تعداد میکانیزم های هماهنگی ایجاد شده اند. مهم ترین آن گفتگوی هماهنگی تمویل کنندگان می باشد. گفتگوهای هماهنگی تمویل کنندگان که در اگست 2014 به پایان رسید، شمار جلسات وزارت مالیه با تمویل کننده گان به منظور بررسی دستاوردهای هر تمویل کننده در جریان یک سال گذشته و بحث روی ساحات که در آینده میتواند مورد تمویل قرار گیرد، میشد تا وزارت مالیه بتواند فعالیت های تمویل کنندگان فعال در افغانستان را بررسی و نظارت کرده و به آنها در امر ارتقای هماهنگی کمک ها در کشور کمک کند. این جلسات همچنان به وزارت مالیه کمک کرد تا بودجه را به صورت موثرتر به شمول تلاشها در راستای بودجه سازی پاسخگو به جندر مدیریت کند.

در میان سایر میکانیزمها، گروه های هماهنگی تمویل کنندگان در بخش جندر و وجوم مالی ویژه برای منع خشونت علیه زنان نقش کلیدی را در این زمینه ایفا می کنند. اگرچه، این گروه در سطوح ولایتی و محلی حضور ندارد. اکثریت از کسانی که از نهادهای شان در این گروه نمایندگی میکنند، دید محلی ندارند و در عین زمان زنان در مناطق روستایی از این بی توجهی رنج میبرند.

ارتباط به نهادهای جامعه مدنی توسط وزارت مالیه از سال 2012 بدین سو یک هدف مهم برای وزارت در رابطه به تعهد وزارت برای شفافیت و حسابدگی امور مالی عامه بوده است. هدف جلسه مشورتی اخیر با نهادهای جامعه مدنی که به تاریخ 23 جولای 2014 برگزار شد، بحث روی بودجه 1393، سطح بودجه 1394 و بودجه سازی پاسخگو به جندر و یافتن راه های بهتر برای شامل سازی مردم عامه در روند عمومی بودجه سازی، بوده است. با وجود تلاشها، سهم جامعه مدنی در این روند ناچیز می باشد.

رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر

زمان: ۵۵ دقیقه

رهنمود شماره ۲،۲: رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر و رهنمود شماره ۲/۱۹: چارچوب پنج مرحله ای برای مبارزه خشونت علیه زنان در زمینه افغانستان تطبیق گردید.

رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر شامل موارد زیر می گردد:

۱. تحلیل وضعیت زنان، مردان، پسران و دختران در یک سکتور مشخص
۲. ارزیابی پالیسی های سکتورها از بُعد پاسخگو بودن به جندر
۳. ارزیابی تخصیص بودجه
۴. نظارت از مصارف و عرضه خدمات
۵. ارزیابی نتایج

بخش بعدی روی ابزارهای مشخص می پردازد که برای بودجه سازی پاسخگو به جندر مورد استفاده قرارگیرد اما این بخش، ۵ مرحله را به عنوان چارچوب های عمومی نسبت به بودجه سازی پاسخگو به جندر و ادغام آن در روند بودجه برای شما توضیح می کند. بعد از مورد توجه قراردادن این رویکرد پنج مرحله ای بودجه سازی پاسخگو به جندر و ابزارهای مشخص آن، اشتراک کننده گان این ابزارها را در روند بودجه سازی افغانستان عملی خواهند نمود.

گام اول - تحلیل وضعیت زنان، مردان، دختران و پسران

زمان: ۵ دقیقه

برای اینکه توانسته باشید نگرانی ها و ملاحظات جندر را در بودجه وارد سازید، در قدم اول نیاز است تا وضعیت زنان، مردان، دختران و پسران را در همان منطقه درک کنید. همه مردان یکسان نیستند و همین قسم همه زنان نیز یکسان نیستند و لیکن مهم است تا قبل از نهادهای سازی ملاحظات هر گروپ در بودجه، یک درک عمومی از وضعیت هر گروپ داشته باشیم.

در این مرحله نباید تنها به موضوع جندر به صورت کلی نگرست بلکه عوامل های گوناگون را که از هم متفاوت می باشند باید در نظر داشت مانند سن، زبان، نژاد، وضعیت اقتصادی - اجتماعی، جغرافیایی و معلولیت.

تحلیل وضعیت فعلی از طریق های مختلف میتواند انجام شود. این امر شامل بررسی آمار های احصایی به تفکیک جندر، پلان های انکشافی ملی، اسناد پالیسی های حکومت، احصایی های رسمی حکومت و تحقیقات مستقل که توسط نهادهای مدنی صورت گرفته است، می باشد. مصاحبه ها با زنان و مردان و سروی های خانوارها را نیز شامل می باشد. همچنان میتواند داستان ها و معلومات های که از نهادهای خبری، مراکز تحقیقاتی، موسسات زنان و سایر نهادهای مدنی به دست می آیند نیز شامل شوند.

مثال: سوادآموزی

بگونه مثال، در هنگام در نظر گرفتن کورس های سوادآموزی، در افغانستان میزان سواد در میان جوانان اناث ۱۷٪ می باشد درحالیکه میزان سواد در میان جوانان ذکور ۴۵٪ می باشد. واضح است که هر دو قشر نیاز به سواد دارد و نیازمندی های زنان و مردان در رابطه به سوادآموزی متفاوت می باشد با توجه به اینکه زنان بسیار زیاد بی سواد اند.

در هنگام پلانگذاری برای کورس های سوادآموزی، نیازمندی یک زن بیسواد در کابل متفاوت از آن زن بی سواد است که در واکان بدخشان زندگی می کند. حتی در خود شهر کابل نیز، نیازمندی و ضرورت زنان بیسواد متفاوت می باشند و

وابسته به این است که این زنان در کدام ساحه کابل زندگی می کنند، به کدام زبان صحبت میکند و چقدر اجازه برای سفر دارد. برای اینکه اطمینان حاصل گردد که نیامندی ها و ضرورت های تمام این زنان در نظر گرفته شده است، بسیار مهم است تا بدانیم که وضعیت این زنان چگونه است.

گام دوم : ارزیابی پالیسی های سکتوری از بُعد پاسخگو به جندر

زمان: ۵ دقیقه

گام دومی این است که دیده شود که آیا برنامه ها و پالیسی های حکومت ممکن است نابرابری جنسیتی را که در مرحله اول شناسایی گردیده، بصورت مثبت و یا منفی متاثر می سازد. مهم است که نه تنها پالیسی های مربوط به جندر بلکه باید تمام پالیسی ها دیده شود.

مثال: سواد آموزی

بطور مثال، در هنگام رسیدگی به نیامندی های سواد آموزی، برنامه دارای اولویت ملی وزارت معارف که تعلیم برای همگان است برخی از نیامندی، پالیسی ها و استراتژی ها را در رابطه به تعلیم ارایه می دارد. با آنهم، از برنامه سواد آموزی در پالیسی دو بار تذکر به عمل آمده است، یک بار برنامه های آموزشی رادیو و تلویزیون برای سواد آموزی ذکر گردیده و بار دیگر در قسمت هماهنگی میان تعلیمات تخنیکی و مسلکی. هیچ استراتژی بیان نمی دارد که نابرابری جنسیتی را مورد توجه قرار دهد و یا از وضعیت متفاوت زنان و مردان سخن گفته باشد. هرچند برنامه دارای اولویت ملی برای کار مناسب پایدار از طریق اشتغال زایی و انکشاف مهارت ها، سواد آموزی و مهارت های آموزشی را جهت ارایه مهارت های سواد آموزی حرفوی برای اشتراک کننده گان غیر رسمی و فراهم ساختن چنین کورسها در مراکز و مکاتب حرفوی مورد توجه قرار داده است اما هیچ استراتژی را در مورد نابرابری جنسیتی در برنامه سواد آموزی ذکر نکرده است.

با توجه به پالیسی های سکتوری، به وضاحت دیده می شود که این استراتژی نابرابری جنسیتی را چگونه مثبت مورد توجه قرار داده نمیتواند. با آنهم، خیلی مهم است که پالیسی های سایر سکتور ها همچنان دیده شود مثلاً تعهدات که در استراتژی انکشاف ملی افغانستان و اهداف انکشافی هزار ساله در رابطه به برابری جنسیتی آمده است نیز در نظر گرفته شود.

گام سوم : ارزیابی تخصیص بودجه

زمان: ۵ دقیقه

وقتی که وضعیت فعلی و پالیسی های مربوط به جندر شناسایی گردید، مرحله سوم این است که ارزیابی گردد که آیا تخصیص بودجه برای تطبیق این پالیسی های که در مرحله دوم به دست آمد، کافی می باشد. به عبارت دیگر، اگر پالیسی ها طوری وضع گردیده باشند که نابرابری جنسیتی را افزایش می دهد و یا این خلا را بیشتر می سازد، در این صورت باید اقدامات جدی روی دست گرفته شود که از تخصیص غلط بودجه جلوگیری صورت گیرد.

بخش چهارم در مورد ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر، بعضی ابزارها را فراهم می سازد تا توسط آن بتوان تخصیص بودجه را ارزیابی کرد.

مثال: سواد آموزی

در بخش بعدی برای شما ارایه خواهد گردید که بصورت مشخص چگونه بودجه را ارزیابی کنید. بگونه مثال، اگر مراحل

اول و دوم دریافت که میزان بی سوادی در میان زنان بیشتر از مردان است و زنان در مناطق روستایی دسترسی کمتر به سواد نسبت به مردان در مناطق شهری دارند، مرحله سوم باید ارزیابی نماید که چه مقدار پول برای کورس های سواد آموزی در مناطق روستایی و شهری برای زنان و مردان اختصاص داده شده است تا اینکه ارزیابی گردد که آیا این مقدار پول مطابق به نیازمندی های هر گروپ بوده است.

فرضاً، اگر وجوه مالی بیشتر و بصورت مساوی برای زنان و مردان در کورس های آموزشی در مناطق شهری اختصاص داده شده باشد، این روش غلط تمویل برنامه ها می باشد که نیازمندی ها و اولویت های زنان روستایی را مورد توجه قرار داده نمیتواند و پالیسی های غیرحساس به جندر را در برنامه سواد آموزی انعکاس می دهد. در همچو یک حالت، میزان تمویل برنامه ها مطابق به نیازمندی های باید باشد که در مراحل اول و دوم مورد شناسایی قرار گرفته است.

گام چهارم: نظارت از مصارف و عرضه خدمات

زمان: ۵ دقیقه

نظارت پروسه ای است که ذریعه آن ارزیابی یک برنامه و یا پالیسی صورت میگیرد که آیا مطابق به آنچه که پلان شده بود، تطبیق می گردد، پیشرفت نموده است و آیا با مشکلات و چالش ها مواجه بوده است. نظارت اطمینان می دهد که فعالیت ها مطابق به پلان و جدول زمانی در حدود بودجه اختصاص داده شده، به پیش رفته و نتایج آن اهداف و مقاصد عمومی را برآورده می سازد. این مرحله بودجه سازی پاسخگو به جندر تطبیق بودجه را نظارت می کند و می بیند که آیا پول اختصاص داده شده به مصرف رسیده و کی ها از آن مستفید شده اند.

نظارت باید بگونه دوامدار در جریان پروژه و یا برنامه صورت گیرد. نظارت دوامدار از مشکلات و چالش ها در وقت مناسب آن اطمینان می دهد که بموقع میتواند مورد توجه و رسیدگی قرار گیرد.

ما نظارت حساس به جندر را در مبحث دیگر تحت عنوان تدوین شاخص های حساس به جندر مورد مطالعه بیشتر قرار خواهیم داد.

مثال: سواد آموزی

با استفاده از مثال ذکر شده در فوق، وقتی پول برای کورس های سواد آموزی اختصاص یافت، بعد از آن باید بصورت دوامدار مورد ارزیابی قرار گیرد که آیا این کورس ها عملاً برای مردم تدویر می یابند و مستفید شوندگان این کورسها، کی ها می باشند. بگونه مثال، معلوم نمودن تعداد و موقعیت کورسها و همچنان میزان شمولیت در این کورسها نشان دهنده آن است که این برنامه تا چه برای زنان و مردان مفید بوده است، تا چه اهالی روستاها در مقابل اهالی شهر و گروپ های مختلف سنی را تحت پوشش قرار داده است تا اینکه معلوم گردد که آیا این برنامه مطابق به آنچه که در مراحل ۱ و ۲ شناسایی گردیده بود، نزدیک است و یا خیر.

گام پنجم: ارزیابی نتایج

زمان: ۵ دقیقه

مرحله نهایی این است که دیده شود که آیا بودجه و برنامه های مربوط به آن تأثیرات مثبت روی وضعیتی که در مرحله اول شناسایی گردیده بود، داشته است. برعکس نظارت، ارزیابی نتایج دنبال تغییراتی میگردد که مطابق به پلان اولی اتفاق افتاده است.

مثال: سواد آموزی

هنگامی که بودجه برای کورسهای سواد آموزی به مصرف رسید، ارزیابی تأثیرات جندر نه تنها در صدد تعداد مردان و زنان خواهند بود که در کورسهای سواد آموزی شرکت کردند بلکه در صدد میزان پیشرفت سواد آموزی نیز می باشد. ذریعه آن میزان سواد مردان و زنان نیز مورد ارزیابی قرار میگیرد و این نیز مشخص میگرد که آیا برابری میان زنان و مردان در میزان سواد آموزی وجود داشته است. این امر باید به سایر فکتورها مانند موقعیت جغرافیایی، سن، قومیت و دیگر موارد پردازد تا اینکه معلوم گردد که بودجه تخصیص شده و تطبیق این برنامه نیازمندی های تمام گروپ ها را و وضعیت را در مرحله ۱ شناسایی گردیده بود، مورد توجه قرار داده است و آیا این برنامه ها کمک نموده است که اهداف و مقاصد پالیسی های حساس به جندر که در مرحله ۲ مورد شناسایی قرار گرفته بود، دستیاب گردد.

فعالیت شماره ۳/۱: تمرین علل، عواقب، راه های حل - روش تحلیل بودجه

رهنمود برای مربی: اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری تقسیم کنید. مطمئن شوید که هر گروپ کاغذ، وسایل نوشتاری، فلیپ چارت و مارکر دارند.

زمان: ۳۰ دقیقه

موادهای مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، فلیپ چارت، مارکر

پنج مرحله اول تحلیل بودجه سازی پاسخگو به جندر این است تا درک عمومی از یک مشکل به دست آید. دوم آن عبارت از پیدا نمودن راه های حل و سوم آن اولویت بندی می باشد - تصمیم بگیرید که کدام یکی بسیار مهم است تا دولت برای آن وجوه مالی تهیه نماید. تمرین علل، عواقب و راه های حل بهترین روش برای انجام چنین کار می باشد. این تمرین زمینه تامل و تفکر جمعی را نیز افزایش می دهد: فکر کردن در مورد یک مساله مغلق بگونه ای که تمام موضوعات جدی را شامل شود و موضوعات ناچیز شامل آن نگردد. بالاخره، این ابزار برای ما مشخص می سازد که چه چیز از اهمیت بیشتر برخوردار است تا حکومت آن را تمویل کند و کدام موضوعات میتواند توسط سایر نهادهای ذیدخل تکمیل گردد. این تمرین همچنان ارتباطاتی که در داخل یک سازمان موجود است را نیز تامین می نماید. این تمرین مراحل زیر را شامل می شود:

- یک مساله و یا مشکل را شناسایی کنید.
- عواقب این مساله را به بحث بگیرید در صورتیکه به آن رسیدگی نشود. تاحدی که ممکن است مشخص صحبت کنید.
- راه های حل به این مشکل پیشنهاد کنید و مشخص سازید که چه کسی و یا نهادی مسوول تطبیق این راه های حل می باشد و یا کدام بخشی از حکومت باید این مشکل خاص را حل کند.

اشتراک کننده گان را به گروپ ها تقسیم کنید و جمله زیر را برای شان به خوانش بگیرید.

میزان مرگ و میر مادران در افغانستان به بلندترین سطح آن در جهان است

از آنها بخواهید تا تمرین علل، عواقب و راه های حل را برای میزان مرگ و میر در افغانستان انجام دهند. بعد از ۱۵ دقیقه از اشتراک کننده گان بخواهید تا موضوعات را ارایه نمایند (کمتر از ۵ دقیقه) و ۵ دقیقه تا در مورد گزارش گروپ با همدیگر صحبت نمایند.

ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر

زمان: ۲۵۵ دقیقه (۴ ساعت و ۱۵ دقیقه)

با درک رویکرد پنج مرحله ای به بودجه سازی پاسخگو به جندر، مهم است تا ابزارهای آن را برای تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر در هر مرحله داشته باشیم. در این بخش شما برای تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر ۶ ابزار را می آموزید. برای هر ابزار، ما آن را به بحث خواهیم گرفت که این ابزار چیست، چگونه این را انجام دهیم، چه مواد های برای آن نیاز است و همچنان مثال هایی را نیز کار خواهیم کرد تا اینکه واضح شود که چگونه آن را در فعالیت های روزمره در افغانستان تطبیق کنید.

ابزار ۱: ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر

زمان: ۴۵ دقیقه

رهنمود شماره ۳، ۳: ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر

ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر چیست؟

ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر یک ابزار کیفی می باشد که برای بهبود تاثیرات عملیات های انکشافی با دریافت دیدگاه های مستفید شوندگان در مورد پروژه ها و فعالیت های پلان شده و در حال انجام، استفاده می شود. ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر در صدد این است که سرمایه گذاری های عامه در زیربناها و خدمات عامه نیازمندی ها و اولویت های گوناگون زنان و مردان را مورد رسیدگی قرار میدهد.

ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر با جمع آوری و تحلیل نظریات مردان و زنان در مورد اینکه آیا اشکال عرضه خدمات فعلی نیازمندی های شان را تامین می نماید و یا اینکه روش های فعلی مصارف عامه چقدر در فراهم ساختن نیازمندی های شان فاصله دارد. روش اجرای ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر متکی به مصاحبه ها، بحث های گروهی، مشاهدات مستقیم و مشاهدات اشتراک کننده گان می باشد. آمارها تحلیل گردیده و یافته های شان در فعالیت ها مدغم میگردد. برای اجرای ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر مهارت جمع آوری و روش های تحقیق نیاز می باشد. تاکید باید صورت گیرد که اجرای ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر، سروی ها و سایر مطالعات کیفی را جایگزین کرده نمیتواند بلکه این به عنوان تکمیل کننده آنها با فراهم ساختن معلومات بیشتر استفاده می گردد که برای پالیسی سازان و مدیران نهایت مهم می باشد.

چگونه باید انجام داد؟

ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر متکی به سه روش های جمع آوری آمار می باشد: (۱) مصاحبه ها، (۲) بحث های گروهی متمرکز، (۳) مشاهدات مستقیم و ملاحظات اشتراک کننده گان.

مصاحبه ها و بحث های گروهی متمرکز

مصاحبه ها اساس روش ارزیابی مستفید شوندگان به تفکیک جندر را تشکیل داده که اشتراک کننده گان در مورد نظریات، احساسات و باورهای شان صحبت می کنند. محور اصلی مصاحبه را چندین موضوعاتی تشکیل می دهد که مستقیماً به فعالیت های و برنامه های پلان شده و یا در حال انجام ارتباط میگیرد. مصاحبه یک به یک باعث ابراز نظریات و موضوعاتی می گردد که ابزار آن در گروپ جایی که دیگران حضور دارند، مشکل است. این امر خیلی مهم است به ویژه هنگامی که زنان و یا اقشار محروم جامعه را مصاحبه می کنید.

بحث های گروهی متمرکز هنگامی استفاده می شود که بخواهید مستفید شوندگان را در یک گروه مصاحبه کنید. چنین مصاحبه ها هنگامی خوب است که مصاحبه شوندگان از یک محل باشند و یا کسانی باشند که در فعالیت های یکسان دخیل باشند. استفاده از بحث های گروهی کمک می کند تا معلومات بیشتر را از گروه بزرگتر در یک وقت به دست آورید.

به منظور اجرای مصاحبه ها و یا بحث های گروهی نخست مهم است تا اشتراک کننده گان شناسایی شوند. جمع آوری مردان نسبت به زنان آسان تر می باشد و خصوصاً مصاحبه گرفتن از زنان در ساحات روستایی وسنتی پر چالش می باشد. از بزرگان منطقه کمک بگیرید. در هنگام اجرای مصاحبه ها باید حساسیت های جنسی در نظر گرفته شود. مردان و زنان بصورت جداگانه مصاحبه شوند و در محیط مصاحبه انجام شود که آنها بتوانند نظریات شان را آزادانه و بدون هراس ابراز نمایند. بگونه مثال، یک زن شاید خود را راحت تر احساس کند تا با شما در خانه خودش مصاحبه کند تا در یک محل عام.

دوم، مهم است که ابزار های مصاحبه که شامل پرسشنامه ها، عنوان ها و فعالیت های اشتراکی می باشد از قبل تهیه گردد. در ابتدا مشخص سازی که مصاحبه اول با کدام گروه صورت گیرد و دلیل آن باید نیز مشخص و واضح باشد (بگونه مثل مصاحبه دختران جوان به منظور دریافت نیازمندی های شان). بعداً عنوان های که باید مورد رسیدگی قرار گیرد اساس تدوین پرسشنامه ها را تشکیل می دهد که میتواند کوتاه، واضح و مختصر برای اشتراک کننده گان باشد. بحث های گروهی میتواند شامل روش های اشتراکی جمع آوری ارقام و آمار باشد، بگونه مثال می توانید از جدول ها، نقشه ها، دیگرام ها و یا سایر روشهایی استفاده کنید که اشتراک کننده گان بهتر بتوانند ابزار نظر کنند. اگر این موارد را انجام می دهید، باید پنسل، فلیپ چارت و کاغذ سفید با خود داشته باشید.

سوم، مهم است تا تسهیل کننده را انتخاب کرده و او را آموزش دهید. هرچند، اجرای مصاحبه بیشتر شبیه بحث می باشد اما در بعضی موارد نیاز است تا روشهای مصاحبه و برخورد های مسلکی و بیطرفانه در جریان مصاحبه وجود داشته باشد. باید برای آنها رهنمود های داده شود که مصاحبه را چگونه باید انجام بدهند زیرا تنها تحویل دهی پرسشنامه ها کافی نمیباشد. خطر تسهیل کننده آموزش ندیده این است که آمار درست به دست نمی آید و جواب های نادرست و غیر مرتبط به دست آمده که باعث هدر رفتن منابع و ارقام میگردد و در نتیجه گزارش بی کیفیت تولید می گردد. در جریان آموزش باید تاکید صورت گیرد که مصاحبه چطور مستند سازی شود. مهم است تا فایل های صوتی و تصویری از جریان مصاحبه نیز گرفته شود تا بعداً از آن استفاده گردد.

چهارم، مصاحبه ها و بحث های گروهی باید از قبل تنظیم شود و زمان آن باید دانسته شود (مثلاً در مناطق روستایی، در جریان فصل محصولات مشکل است که مردان را پیدا کنید و با آنها مصاحبه انجام دهید). پیشنهاد میگردد که مصاحبه را ریکارد کنید البته بعد از اینکه مصاحبه شونده برای شما اجازه چنین کار را می دهد. به منظور جلب اعتماد، برای مصاحبه کننده اطمینان دهید که نام شان در هیچ جایی ذکر نمیگردد و معلوماتی را که فراهم ساخته است قابل دسترسی برای هیچ کسی دیگر نباشد. اگر اجازه داده نمی شود در این صورت نظریات و صحبت های هر اشتراک کننده باید بصورت مفصل به به کمک شخص یادداشت کننده یادداشت گردد.

در اخیر، تحلیل جامع از ارقام و آماری که جمع آوری گردیده است، صورت گیرد. روش های گوناگونی وجود دارد؛ استفاده از پنسل های رنگه شروع بخاطری برجسته ساختن ارقام تا تخنیک های مغلق مانند تحلیل ها توسط برنامه های کمپیوتر (تحلیل های کیفی و کمی). راپور باید در یک ساختار معین و مشخص ترتیب گردد که در انترنت قابل دسترس میباشد. مهمتر از همه، معلومات بصورت مختصر و منظم ترتیب گردد.

مثال: مصاحبه کارگران زراعتی در سینیگال

گسترش فعالیت های زراعتی سیستمی است که به منظور بهبود و افزایش تولیدات دهقانان از طریق دسترسی به معلومات در رابطه به روش های زرع می باشد. در اکثریت کشور های در حال انکشاف، با توجه به تعداد کثیر دهقانان و تعداد کمی از مامورین زراعتی، معلومات اکثراً توسط اشخاص سومی پخش می گردند. سیستم های آموزش و مشاهده را گروه های ارتباطی می گویند که متشکل از دهقانانی می باشند که معلومات ها را به دست آورده اند و باید به دیگران در محل شان ارایه نمایند.

این ارزیابی ها تلاش ها و کوشش های نهادهای زراعتی را انعکاس میدهند تا آنها نظریات مستفید شوندهگان تحت پوشش را در رابطه به خدماتی که آنها عرضه می دارند، فراهم نمایند. تمام این برنامه ها به سطح ملی بودند. اوسط دهقانانی که با ایشان مصاحبه صورت گرفت در هر ارزیابی حدوداً ۱۲۰۰ نفر بودند. ۳۹٪ آنها را زنان تشکیل می دادند. تعداد دهقانانی ارتباطی ۴۴٪ از مجموع بودند. هزینه تطبیق ارزیابی مستفید شوندهگان تقریباً ۲۰۰۰۰ - ۸۰۰۰۰ دالر امریکایی بود.

یافته های ارزیابی مستفید شوندهگان نشان داد که سیستم آموزش و مشاهده در راستای مورد توجه قرار دادن نگرانی های جندر مفید نبوده است. مطابق به نشریه فوق الذکر، بهترین چالش در راستای گسترش فعالیت های زراعتی شامل سازی زنان بوده است. در سینیگال، نصف گروپ های ارتباطی که مصاحبه شده اند، گفته است که مامورین زراعتی مهمترین منبع برای معلومات های زراعتی بوده اند. زنان بزرگترین تولید کننده گان محصولات زراعتی اند اما با آنها کمترین معلومات را در مورد روش های پیشرفته در تولیدات زراعتی دارند. تنها یک چهارم زنان در مورد موجودیت گروپ های ارتباطی معلومات داشتند و فقط ۱۴٪ آنها شامل گروپ های ارتباطی بودند. علاوه برآن، تنها ۱۰ فیصد آنها اظهار داشتند که مامورین زراعتی منبع مهم معلومات در مورد محصولات زراعتی می باشند. اکثریت زنان (۸۵٪) که با ایشان مصاحبه صورت گرفته است، ابزار داشتند که آنها از طرف مامورین زراعتی هیچ پیامی را دریافت نکرده اند.

:

منبع- <http://siteresources.worldbank.org/INTPCENG/1143333-1116505682469/20509263/BA-Gender+Guide.pdf>

مشاهدات مستقیم و ملاحظات اشتراک کننده

مشاهدات مستقیم شامل شمارش، یادداشت از خصوصیات و روشها، و ملاحظه کردن عناصر برجسته یک وضعیت میباشد. ملاحظات مستقیم اشتراک کننده شامل اقامت دوامدار تحقیق کننده در محل مستفید شوندهگان میگردد که می تواند یک بزرگ محل، مسوول حکومتی و یا تحقیقی که در اجتماع جاسازی شده است، می باشد.

زاویه های مختلف مشاهدات وجود دارد. مشاهدات مستقیم شامل بازدید محلات مستفید شوندهگان جهت مشاهده کردن تعداد مشخص استفاده کننده گان و غیره می باشد. بگونه مثال، یک مقام دولتی میرود و چندین محل را مشاهده می نماید تا اینکه بداند که چند داکتر زن و داکتر مرد در کلینیک موجود است و یا چه نوع دواها در دواخانه موجود است. این عمل میتواند با یکبار بازدید از محل انجام شود.

ملاحظات و مشاهدات اشتراک کننده یک روش زمانگیر می باشد. این کار مستلزم آن است که یک شخص از بیرون وارد محل مستفید شوندهگان گردد و در آنجا یک مدت کافی اقامت گزیند تا اعتماد مردم را نسبت به خود جذب کند و در فعالیت های روزمره آنها دخیل گردد. مشاهده کننده باید در زندگی روزمره مردم محل دخیل باشد تا اینکه از وضعیت زندگی مردم محل و نحوه استفاده از خدمات و منابع عامه آگاهی حاصل نماید. هدف از مشاهدات اشتراک کننده این است که مشاهده کننده در محل رفته و تعداد و اعداد را مشخص نماید بلکه این است که آگاهی کامل به دست آورد که مستفید شوندهگان چگونه از منابع و خدمات عامه استفاده می نمایند و چگونه گروه های گوناگون دسترسی به خدمات داشته و نحوه استفاده از آن چگونه است.

مثال: مشاهدات اشتراک کننده در ایتوپیا

مشاهدان در ارزیابی مستفید شوندهگان در اکثریت ساحات ایتوپیا ملاحظه نمودند که زنان حامله تقریباً هیچگاهی به مراکز صحتی مراجعه نکرده اند. بحث های که با زنان و مردان در سطح محلات صورت گرفته آشکار ساخت که این مساله ریشه در باورهای فرهنگی مردم داشته است و مردم این را ناپسند و نامناسب می پندارند که بخاطری درد زایمان بستری شوند. این معلومات که برای مقامات صحتی تازه بود، نگرش جدیدی را به ارمغان آورد و آن اینکه تعلیمات صحتی در محلات روستایی بیشتر گردید.

:

منبع- <http://siteresources.worldbank.org/INTRANETSOCIALDEVELOPMENT/873467-1111741676294/20502175/sdp10.pdf>

چه حمایت ها و مواد ها نیاز است؟

این لیست، تمام اقلام و چیزهای که نیاز است را دربر ندارد اما موضوعات و چیزهای عمده را برای اجرای ارزیابی مستفید شونندگان برای شما بیان میدارد تا قبل از اجرای آن در نظر بگیرید.

<ul style="list-style-type: none"> • معاشات، غذا، محل بودوباش برای تسهیل کننده گان مصاحبه و یا مشاهده کننده • هزینه های رفت و برگشت به محلات • هزینه های چای و مصارف رفت و برگشت برای اشتراک کننده گان • هزینه های قرطاسیه مانند قلم، کتابچه، وسایل نوشتاری، فلیپ چارت برای اشتراک کننده گان • هزینه های چاپ پرسشنامه ها و عناوین • ممکن است گاهی اوقات از یک نهاد دیگر تقاضا کنید تا این ارزیابی را انجام دهد که باید هزینه آن را نیز در نظر داشته باشید 	منابع مالی/ مواد ها
<ul style="list-style-type: none"> • مربی برای تسهیل کننده گان و مشاهده کننده گان (مرد و زن) • تسهیل کننده گان مصاحبه (زن و مرد) • مشاهده کننده در محل مستفید شونندگان جابجا گردیده است (زن و مرد) • متخصصین 	قوای بشری
<ul style="list-style-type: none"> • محققین مجرب و با تجربه که مشخص کنند تا با کی مصاحبه کنند و در کجا • محققین مجرب و با تجربه تا ابزارهای مصاحبه و مشاهده را تدوین کند • تحلیل جامع از مصاحبه ها و یاد داشت ها • تسهیل کننده گان شایسته 	ظرفیت ها
<ul style="list-style-type: none"> • آمارهای ابتدایی دیموگرافیک در مورد مستفید شونندگان (سن، جنسیت، منطقه و غیره) • معلومام ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد • معلومات ابتدایی در مورد مزایای پلان شده که هر فرد دریافت می دارد (شمولیت در مکتب، بازدید ها از کلینیک صحتی و غیره) • شاخص که مشخص کند تا خدمات که مورد استفاده قرار گرفته است دولتی و یا خصوصی بوده است. • آمارهای بودجوی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شونندگان 	آمار

مثال: ارزیابی مستفید شونندگان برنامه ملی رشد و انکشاف منطقوی وزارت احیا و انکشاف دهات افغانستان

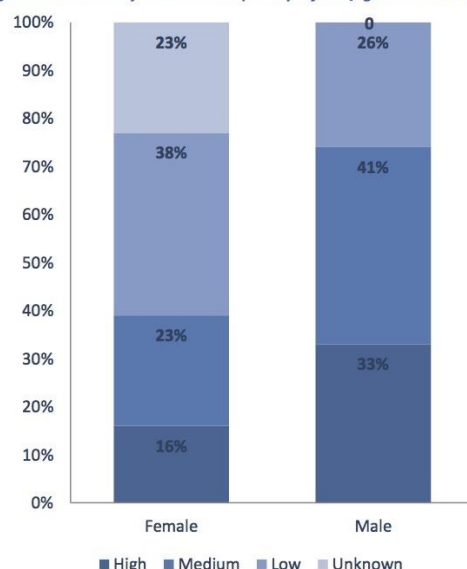
پس زمینه

این گزارش از طرف دفتر ارزیابی برنامه انکشافی ملل متحد صورت گرفت. تیم ساحوی ملاحظات کلیدی را از مردان و زنان از ۴۳ محل در ۱۰ ولایت افغانستان جمع آوری کرده اند. این ارزیابی به منظور ارزیابی نمودن موثریت، مفیدیت و کیفیت عرضه خدمات برنامه ملی رشد و انکشاف منطقوی در ساحات نمونوی، طرح گردیده بود. این ارزیابی از مستفید شونندگان از ماه جولای الی اگست سال ۲۰۱۲ صورت گرفت و شامل مطالعه و مصاحبه های انفرادی گسترده میگردد.

بصورت نمونوی از ارزیابی مستفید شونندگان به تئیک جندر، این ارزیابی به ابعاد مختلف سهمیم بودن زنان و مردان در پروژه های برنامه ملی رشد و انکشاف منطقوی پرداخت.

Community Involvement: Based on the assessment of the 42+2 sites, there are two main findings to bear in mind about community involvement: 1) beneficiary communities tend to complain about the lack of dialogue and understanding of the NABDP projects (especially in the initial stage of a project), and male respondents considered that they had been “highly” involved in the project in only 33% of the 44 assessed sites; 2) moreover, there is a clear distinction between male and female involvements, as female respondents either were “poorly” in 38% of the surveyed sites, or their status was ranked as “unknown” in 23% of the surveyed sites (by contrast, male were poorly involved in “only” 26% of the surveyed sites). It should be noted that those figures strongly contrast with the overall “quality” of the NABDP realisations.

Figure 6: Community Involvement (42+2 projects / gender breakdown)

منبع, Samuel Hall,

[http://samuelhall.org/REPORTS/National%20Area%20Based%20Development%20Programme%20\(NABDP\)%20Assessment.pdf](http://samuelhall.org/REPORTS/National%20Area%20Based%20Development%20Programme%20(NABDP)%20Assessment.pdf)

ابزار ۲: تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر

زمان: ۳۰ دقیقه

رهنمود شماره ۳، ۴ - تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر

تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر چیست؟

مصارف عامه، زنان و مردان را بگونه های متفاوت متاثر می سازد. مثلاً، هنگامی که هزینه تعلیم بلند رود، اولین کسانی که از مکتب باز می مانند دختران هستند. اکثراً مصارف عامه زنان را نسبت به مردان کمتر مستفید می سازد و یا بدتر از

آن که بصورت منفی نیز زنان را متأثر می سازد. معمولاً چنین عملکردها عمدی و پلان شده نمی باشد بلکه ناشی از تصمیم و یا پالیسی می گردد که جندر در آن در نظر گرفته نشده است.

تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر تأثیرات خدمات عامه، برنامه های تعاونی و یا تغییرات در پالیسی را که هزینه خدمات را متأثر می سازد، برآورد می کند. این امر تحلیل می کند که فواید ناشی از مصارف عامه چگونه در میان گروپ ها پخش گردیده است. یک تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر تأثیرات جنسیتی امورات مالی عامه را بیان می دارد. در صدد این است که دریافت نماید که مردان و زنان چگونه از مصارف خدمات عامه مستفید می گردند؛ مانند خدمات تعلیمی، صحتی و زراعتی.

چگونه این را انجام میدهیم؟

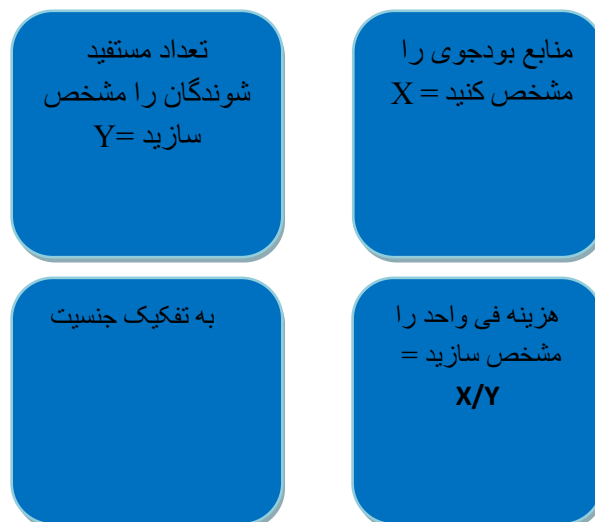
تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر سنجش این موارد را نیاز دارد: (۱) هزینه فی واحد عرضه خدمات - مثلاً هزینه فراهم آوری یک مکتب ابتداییه برای یک سال، (۲) تعداد واحدهای که از طرف زنان و مردان، پسران و دختران مورد بهره برداری قرار گرفته است.

تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر بگونه ای محاسبه میگردد که هزینه یک واحد را ضرب تعداد واحد های که مورد بهره برداری قرار گرفته باید نمود. تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر وابسته به: (۱) تخصیص مصارف عامه برای عرضه خدمات عامه؛ (۲) رفتار خانوار در استفاده از خدمات عامه، می باشد.

وقتی تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر تکمیل گردید، موارد زیر از آن قابل استنباط است:

- چه کسانی از خدمات و تغییر قیمت ها مستفید می شود
- اوسط فواید زنان و مردان، پسران و دختران
- مجموع فواید
- چه کسی از افزایش و یا کاهش خدمات مستفید میگردد
- تغییراتی که ناشی از تغییر پالیسی صورت گرفته که باعث عکس العمل خانوار و افراد نسبت به آن تغییر میگردد را توضیح می دهد.

تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر: گام چهارم

منبع: چگونه بودجه سازی پاسخگو به جندر را انجام دهیم؛ آموزش بودجه سازی پاسخگو به جندر برای مربیان
 اکادمی ریاستی روسیه در مورد اقتصاد و اداره عامه
 تمویل شده توسط ملل متحد
 ماسکو، ۱۸-۲۲ جون ۲۰۱۲
 شیلای کوین، مختصص جندر، آیرلند

چه مواد های لازم است؟

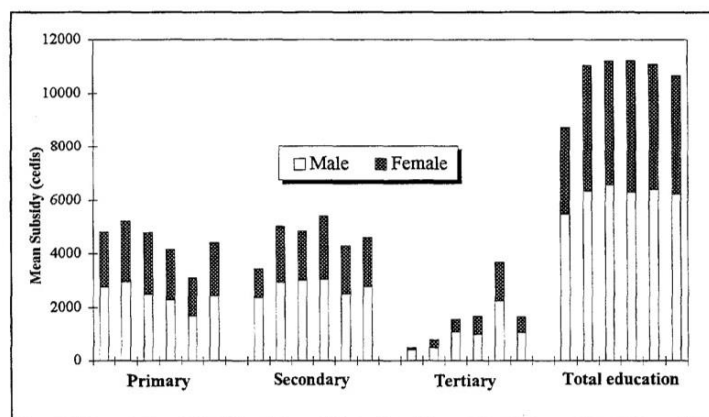
منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> ● معاش متخصص مالی ● ممکن است گاهی اوقات از یک نهاد دیگر تقاضا کنید تا این ارزیابی را انجام دهد که باید هزینه آن را نیز در نظر داشته باشید.
قوای بشری	● متخصص مالی توانا
ظرفیت ها	● تحلیل جامع فواید ناشی از مصارف عامه
آمار	<ul style="list-style-type: none"> ● آمار های ابتدایی دیموگرافیک در مورد مستفید شوندهگان (سن، جنسیت، منطقه و غیره) ● معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد ● معلومات ابتدایی در مورد مزایای پلان شده که هر فرد دریافت می دارد (شمولیت در مکتب، بازدید ها از کلینیک صحتی و غیره) ● شاخص که مشخص کند تا خدمات که مورد استفاده قرار گرفته است دولتی و یا خصوصی بوده است. ● آمار های بودجوی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندهگان

مثال: مصارف اجتماعی در گانا

برآوردهای مصارف برای سکتورهای معارف و صحت در گانا جمع آوری گردید. این برآوردها هزینه عرضه خدمات را با معلوماتی که در مورد استفاده از خدمات از سروی معیارهای زندگی در گانا به دست آمده است، یکجا می سازد. در کل، فقیرترین قشر جامعه حدوداً ۱۶٪ از بودجه معارف را به دست آورده اند.

تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه دریافت که در برنامه های تعاونی در مکاتب ثانوی نابرابری های جنسیتی وجود دارد. اگر تمام کشور را در نظر بگیریم، دختران تنها از ۴۰ فیصد برنامه های تعاونی در دوره ثانوی، مستفید میشدند. بطور اوسط، دختران فقط به مقدار ۳۵۶۱ سیدیز (واحد پولی) فی شخص در سال ۱۹۹۲ از برنامه های تعاونی دوره ثانوی مستفید شدند در مقایسه با پسران که به مقدار ۵۷۰۲ سیدیز را دریافت می کردند. جدی تر اینکه این نابرابری بطور چشمگیر در میان دختران و پسران فقیر به مراتب بیشتر بود. دختران در سطوح پایین کمتر از یک سوم حصه ای پولی را دریافت می کردند که برای دوره ثانوی اختصاص یافته بود. نابرابری جنسیتی در سطوح بالا نیز وجود داشت اما به میزان کمتر (دختران در سطوح بالای این سه گروه به مقدار ۴۰ فیصد از برنامه های تعاونی را دریافت می داشتند).

Figure 1: Per Capita Public Education Subsidies by Quintile and Gender, 1992

Note: The first five histograms in each category refer to quintiles 1-5 respectively. The sixth reports the mean subsidy for all quintiles. Source: GLSS3

منبع: http://www.wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/1999/10/19/000094946_99100105302481/Rendered/PDF/multi_page.pdf

wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/1999/10/19/000094946_99100105302481/Rendered/PDF/multi_page.pdf

فعالیت ۲، ۳: چگونه میتوانیم از ارزیابی مستفید شوندگان استفاده کنیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروه های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروه از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروه از کارمندان وزارت معارف، گروه دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروه باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروژکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعد از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروه جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروژکتور، صفحه پروژکتور

وزارت	
پروژه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر	
فکر میکنید این پروژه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟	
کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (با استفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده	

را نیز شناسایی کنید.	
این پروسه میتواند بخشی از کدام طرز العمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟	
آیا نیاز است که در ساختار و طرز العمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.	
برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها و ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟	

فعالیت ۳،۳: چگونه میتوانیم از تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر استفاده کنیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرز العمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرز العمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟

ابزار ۳: سروی تعقیب کننده مصارف عامه با توجه به جندر

زمان : ۳۰ دقیقه

رهنمود شماره ۳,۵ را ببینید - سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر

سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر چیست؟

سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر معلوم می نماید که آیا پول اختصاص داده شده در بودجه به هدف خاص برای واحد های مورد نظر خدمات مانند شفاخانه ها و مکاتب میرسد. با جمع آوری ارقام و آمار در مورد منابع، اهداف کوتاه مدت، فیس استفاده کننده گان و سایر مشخصات، همچنان میتواند موثریت مصارف عامه و کیفیت و کمیت خدمات عامه را نیز مشخص سازد. سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر، ردیابی می کند که چه مقداری از پول اختصاص داده شده در هر مرحله توزیع میرسد.

سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر همچنان بررسی می کند که چه مقداری از پول تخصیص شده برای زنان و مردان بصورت متفاوت می رسد. همچنان ذریعه این ابزار می توانید معلوم نمایید که آیا پولی که برای یک جنس مشخص اختصاص داده شده برایش به مصرف میرسد، مثلا پول برای اعمار تشناب زنانه و دخترانه.

چگونه این را انجام می دهیم؟

سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر معمولا متشکل از ترکیب پرسشنامه و اوراق ارقام می باشد که در هنگام مصاحبه با استفاده کننده گان و مدیران تسهیلات خدمات مشخص استفاده می گردد. اوراق ارقام به منظور جمع آوری آمار و ارقام از یادداشت های نهادها به سطح محلی، منطقوی، و ملی استفاده می شود.

سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر اطمینان می دهد که زنان و مردان مصاحبه شده اند و معلومات و ارقامی که به دست آمده با تفکیک جندر ارایه و تحلیل گردیده است. سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر از طرف وزارت مالیه، وزارت های مربوطه، نهادهای مستقل تحقیقی، اکادمی ها و موسسات غیرانتفاعی صورت میگیرد. سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر معمولا در جایی صورت میگیرد که پول قبل از رسیدن به نقطه ارایه خدمات باید چندین مجرای دیگر را طی کند. سروی تعقیب کننده ای مصارف عامه با توجه به جندر بیشتر تمرکز روی سکتور تعلیم، صحت و زراعت می نماید.

به کدام مواد ها نیاز داریم؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> ● معاش برای تسهیل کننده گان مصاحبه و یا مشاهده کننده ● هزینه های قرطاسیه مانند قلم، کتابچه، وسایل نوشتاری، فلیپ چارت برای اشتراک کننده گان ● هزینه های چاپ پرسشنامه ها و عناوین ● ممکن است گاهی اوقات از یک نهاد دیگر تقاضا کنید تا این ارزیابی را انجام دهد که باید هزینه آن را نیز در نظر داشته باشید
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> ● مربی برای تسهیل کننده گان و مشاهده کننده گان (مرد و زن) ● تسهیل کننده گان مصاحبه (زن و مرد) ● مشاهده کننده در محل مستفید شوندگان جابجا گردیده است (زن و مرد) ● متخصصین
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> ● محققین مجرب و با تجربه که مشخص کنند تا با کی مصاحبه کنند و در کجا ● محققین مجرب و با تجربه تا ابزارهای مصاحبه و مشاهده را تدوین کند ● تحلیل جامع از مصاحبه ها و یاد داشت ها

• تسهیل کننده گان مجرب برای مصاحبه ها	
• معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد	آمار
• آمارهای بودجوی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندهگان	

مثال: سروی تعقیب کننده مصارف عامه با توجه به جندر (PETS) برای سکتور معارف در افغانستان

سروی تعقیب کننده مصارف عامه با توجه به جندر توسط کمپنی مشاورتی آلتای برای بانک جهانی انجام گرفت و برخی از ابعاد سکتور معارف را در افغانستان به ارزیابی گرفت. هدف اصلی از اجرای سروی تعقیب کننده مصارف عامه با توجه به جندر این است تا تحرک جریان منابع را در سکتور معارف مورد ارزیابی قرار داده و از این طریق پیشنهادات را برای بهبود جریان منابع و موثریت آن و همچنان افزایش رفورم ها در سکتور معارف افغانستان فراهم سازد.

این بررسی در سه ولسوالی های بلخ و لغمان صورت گرفت که شامل: (۱) مصاحبه های انفرادی و مستقیم با کارمندان وزارت معارف، وزارت مالیه، کارمندان برنامه ارتقای ظرفیت و سایر موسسات که در سکتور معارف در سطح مرکز مصروف فعالیت می باشند؛ (۲) مصاحبه ها با کارمندان و مقامات ریاست های گوناگون که در عرضه خدمات مصروف هستند و مطالعه و مرور اسناد و سوابق از مقامات در سطح ولایتی و ولسوالی ها؛ (۳) مصاحبه با ۶ معلم در ۲۰ مکتب با استفاده از پرسشنامه معلمین.

هرچند این بررسی بصورت گسترده به نابرابری های جنسیتی نپرداخت، اما به عنوان نمونه این بررسی تعداد شاگردان اناث و ذکور را که به مکتب می روند به شمارش گرفته و تعداد معلمین که وجود ندارند اما برای شان معاش حواله می گردد (معلمین ارواح) را نیز مورد شمارش قرار گرفت. معلمین ارواح به دو گونه ترتیب میگردند: معلمین که به صفت معلم استخدام شده اند اما در مکتب حاضر نمی گردند و دوم معلمین که در لیست معلمین نام شان است اما هیچگاه معلم نبوده است و یا برای تدریس نیامده است. تحقیق نمودن و معلوم نمودن معلمین ارواح در بلخ و یكاولنگ مشکل بود بخاطری که بنابر بودن فصل زمستان، مکاتب بسته بودند. با آنهم، ما از معلمان پرسیدیم تا تعداد معلمین دایمی را برای ما بازگو نمایند که این مساله را نیز از لابلای صحبت های شان برداشت کردیم. در لغمان، مکاتب باز بودند و جمع آوری کننده آمار توانست معلمین موجود را شمارش نماید.

منبع: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/12699> :

جدول ۶. تعداد مجموعی استادان و شاگردان در سطح وولایت/ولسوالی

PETS	فره باغ	لغمان	PETS	بلخ	بلخ	PETS	یکاولنگ	بامیان	
316	571	3126	359	657	5176	284	588	2370	تعداد استادان
13008	26513	140486	26805	34176	395231	12202	23695	109664	تعداد شاگردان
6399	10395	57311	10972	13453	165566	6463	10531	46518	تعداد دختران
7455	16118	83175	15793	20723	229665	5829	13164	63146	تعداد پسران

منبع: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/12699>

ابزار ۴: تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر

زمان: ۳۰ دقیقه

رهنمودشماره ۳،۶ را ملاحظه کنید - تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر

ابزار ۴: تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر چیست؟

تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر در صدد این است که دریابد که چگونگی ازدیاد عواید دولت چگونه زنان و مردان را بصورت متفاوت متأثر می سازد، مانند مالیات، تادیات گمرکات و یا فیس استفاده کننده گان مانند هزینه های که مربوط به صرفیه برق، آب، صحت و تعلیم می باشد مثلاً خریداری کتاب ها و یا پرداخت حق الزحمه.

پالیسی های مالیات ابعاد جنسیتی بسیار مهم اما ناشناخته دارد. بخاطری که وضع مالیات یکی از منابع ازدیاد عواید داخلی دولت ها می باشد که دولت ها به آن می پردازند. فهم عمیق از ترکیب و ماهیت وضع مالیات و تلاش های کنونی برای آوردن اصلاحات در وضع مالیات یکی از عمده ترین روش راهکارها برای عرضه خدمات عامه و مصوونیت اجتماعی و همچنان کاهش فقر می باشد.

چگونه این ابزار را انجام می دهیم؟

تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر در جستجوی بُعد عواید بودجه می باشد تا بداند که چقدر پول بصورت مستقیم و یا غیر مستقیم ناشی از وضع مالیات توسط خانوارها و افراد پرداخته شده است. آمارهای مورد نیاز در قسمت نحوه عواید و مصارف با انجام سروی های خانوار و نهادهای جمع آوری کننده عواید، به دست می آیند.

تحلیل مالیات بر عایدات نسبتاً آسان می باشد زیرا مشخص می گردد که پرداخت کننده مالیه مرد است و یا زن. تحلیل مالیات بر ارزش افزوده (VAT) بسیار مشکل و مغلق می باشد زیرا مالیات توسط یک خانوار پرداخت می گردد نه فرد. چندین فرضیه برای اجرای تحلیل مالیات نیاز است. تحلیل مالیات عرفی به این باور است که مالیات نهایی از مالیات های مستقیم از طرف شرکت ها پرداخت می گردد (کار و سرمایه) در حالیکه مالیات غیر مستقیم از طرف مصرف کننده پرداخت می گردد. بنابراین چنین فرض می گردد که اگر مارکیت ها رقابتی باشند و وضع مالیات بالای فروشات نهایی تطبیق گردد، پرداخت مالیات غیرمستقیم کاملاً بالای مصرف کننده تحمیل می گردد و مصرف کننده بار مالیات را در هنگام خریداری اشیا و اموال قابل مالیات، پرداخت می کنند.

وضع مالیات قانونی بگونه ای محاسبه می شود که نرخ مالیات قانونی را ضرب مقدار اولی می نماید. بعداً بار مالیاتی به عنوان نسبت مالیه قابل پرداخت به مجموع مصارف محاسبه میگردد. تحلیل مالیات بر مبنای اصل می باشد که افراد با درآمد های زیاد باید مالیات زیاد را پرداخت کنند و اشخاص با درآمد و عواید کم باید مالیات کمتر را پرداخت کنند. این مطلب این موضوع را آشکار می سازد که نظام مالیاتی باید همواره تصاعدی باشد. در مورد وضع مالیات بر اشیا و خدمات، آن مالیه ای تصاعدی می باشد که بار مالیاتی همراه با مصارف بیشتر گردد. در صورتی عود کننده گفته می شود که با مصرف کاهش یابد و نسبی در صورتیکه ثابت باقی بماند فرقی نمیکند که میزان مصارف چه مقدار باشد.

تحلیل پالیسی مالیاتی از دید جندر باعث بهبود تلاش های اصلاحی میگردد و نقش مهم را در راستای پخش دوباره در کشور های در حال انکشاف بازی می کند. اقدامات بدیل (به شمول یکجا سازی مالیات مستقیم و غیر مستقیم، ساختارهای نرخ ها، معافیت ها، اعتبارات مالیاتی) باید جستجو گردد تا مشخص گردد که آیا اهداف ازدیاد عواید و ترویج برابری جنسیتی را برآورده می سازد.

چه حمایت ها لازم است؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> ● معاش مختصص مالی ● ممکن است گاهی اوقات از یک نهاد دیگر تقاضا کنید تا این ارزیابی را انجام دهد که باید هزینه آن را نیز در نظر داشته باشید ● احتمال دارد تا یک سروی خانوار را در مورد نحوه عواید و مصارف انجام دهید
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> ● مختصص مالی توانا
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> ● تحلیل جامع از عواید عامه ●

آمار	<ul style="list-style-type: none"> • معلومات ابتدایی درمور نرخ مالیاتی • معلومات ابتدایی در مورد گمرکات • معلومات ابتدایی در مورد فیس استفاده کننده گان • معلومات در مورد نحوه های مصارف و عواید
------	--

مثال: تحلیل مالیات بر ارزش افزوده در کینیا

تحلیل مالیه براساس جندر به این معنی است که محاسبه شود که چه مقدار مالیه را زنان و چه مقدار مالیه را مردان با توجه به میزان درآمد شان، پرداخت می کنند. برای اجرای این تحلیل، آمار خانوار به نحوی که از پرداخت مالیات معاف گردیده بودند از سروی بودجه خانوار دولت کینیا مورد استفاده قرار گرفت.

وضع مالیات قانونی بگونه ای محاسبه می شود که نرخ مالیات قانونی را ضرب مقدار اولی می نماید. بعداً بار مالیاتی به عنوان نسبت مالیه قابل پرداخت به مجموع مصارف محاسبه میگردد. تحلیل مالیات بر مبنای اصل می باشد که افراد با درآمد های زیاد باید مالیات زیاد را پرداخت کنند و اشخاص با درآمد و عواید کم باید مالیات کمتر را پرداخت کنند. این مطلب این موضوع را آشکار می سازد که نظام مالیاتی باید همواره تصاعدی باشد. در مورد وضع مالیات بر اشیا و خدمات، آن مالیه ای تصاعدی می باشد که بار مالیاتی همراه با مصارف بیشتر گردد. در صورتی عود کننده گفته می شود که با مصرف کاهش یابد و نسبی در صورتیکه ثابت باقی بماند فرقی نمیکند که میزان مصارف چه مقدار باشد. مالیات بر ارزش افزوده برای مصارف غذا با توجه به جنسیت و وضعیت تاهل رییس خانوار.

کثرتوری خانوار	بار مالیات با نرخ صفری و یا معافیت	بار مالیات با نرخ صفری و یا معافیت
مردی که یک زن دارد/ یکجا زندگی میکند	1.97	15.4
مردی که چند زن دارد	1.97	14.7
مردی که جدا شده / زن خود را طلاق داده	3.41	14.1
مردی که زنش فوت کرده	2.77	14.3
مردی که هیچگاهی ازدواج نکرده است	4.74	13
زنی که یک شوهر کرده/ یکجا زندگی میکند	1.38	15.1
زنی که چندین شوهر کرده	1.61	14.4
زنی که جدا شده / طلاق شده	1.45	15.5
زنی که شورش فوت کده	1.49	15.6
زنی که هیچگاهی که ازدواج نکرده است	2.02	15.5

نتایج فوق نشان می دهد که بدون معافیت مالیات و یا نرخ صفری، بار مالیاتی در جایی که زنان طلاق شده اند، شوهر شان فوت کرده و یا اینکه اصلاً ازدواج نکرده اند و سرپرستی خانوار را به عهده دارند، بلند ترین مالیات را پرداخت می کنند. میزان مالیات خیلی کمتر برای مردانی اند که زنان شان را طلاق داده اند، از زنان شان جدا شده اند، زنان شان فوت کرده است و یا اصلاً ازدواج نکرده اند و سرپرستی خانوار را به عهده دارند. عکس این قضیه نیز ممکن است در صورتی که مصرف غذا معافیت مالیاتی و یا نرخ صفری را دریافت نماید زیرا در جایی که مردان، زنان شان را طلاق داده باشد، از زنان جدا شده باشد، زنان شان فوت کرده باشد و یا ازدواج نکرده باشد، باید بیشترین مالیات را پرداخت کنند، مخصوصاً آن عده مردانی که اصلاً ازدواج نکرده اند باید بیشترین و بلندترین مالیات را پرداخت کنند. مسوولیت سرپرستی خانوار را به عهده دارند.

منبع: http://www.sidint.net/docs/SID_Gender_Training_Manual.pdf

فعالیت ۳، ۴: سروی تعقیب کننده مصارف عامه با توجه به جندر

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟

فعالیت ۳، ۵: از تحلیل عواید عامه به تفکیک جندر چگونه استفاده میکنیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث

نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرز العمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرز العمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟

ابزار ۵: ارزیابی پالیسی با توجه به جندر

زمان: ۳۰ دقیقه

رهنمود شماره ۳,۷ را ببینید - ارزیابی پالیسی با توجه به جندر

ارزیابی پالیسی با توجه به جندر چیست؟

ابزار ارزیابی پالیسی با توجه به جندر برنامه ها، فعالیت ها و منابعی را که برای سکتورهای مختلف اختصاص داده شده است مورد ارزیابی قرار می دهد تا اینکه مشخص سازد که این برنامه ها بالای زندگی جنس مرد و زن چقدر تأثیرات مثبت داشته و یا خواهد داشت. این ابزار به منظور ارزیابی پالیسی های که بر تخصیصات بودجه تأکید دارد مورد استفاده قرار میگیرد تا اینکه تأثیرات احتمالی آن را بالای زنان و مردان مشخص سازد. این ابزار تأثیرات فرضیه ای بیطرفی جنسیتی را مورد پرسش قرار داده و در عوض چنین مساله ای را مطرح می سازد: "از طریق کدام روشها، پالیسی ها و منابع وابسته به آن میتوانند که در کاهش و یا افزایش نابرابری جنسیتی نقش داشته باشند؟"

چگونه این ابزار را انجام می دهیم؟

ابزار ارزیابی پالیسی با توجه به جندر بصورت کل همان مراحل رویکرد پنج مرحله ای بودجه سازی پاسخگو به جندر را تعقیب می کند:

1. مشخص نمودن وضعیت و جایگاه زنان و مردان، پسران و دختران در ساحات زندگی اجتماعی و اقتصادی که با توجه به سن، گروپ قومی، موقعیت، دارایی و سایر گروپ های موجود مورد رسیدگی قرار میگیرد.
2. بررسی پالیسی های مشخص یک سکتور که موضوعات و خلاهای جنسیتی را که در مرحله اول شناسایی گردید، توضیح می نماید. این مرحله شامل ارزیابی قوانین، پالیسی ها و برنامه ها می گردد.
- این مرحله شامل تحلیل پالیسی های مکتوب و همچنان پالیسی های غیرمکتوب که در فعالیت های حکومت انعکاس یافته است، می باشد.
- فرصت ها و موقعیت های را باید شناسایی کند تا نیازمندی های اجتماعی - اقتصادی و سایر مسایل مربوط به زنان را برآورده سازد.
3. معلوم می نماید که آیا منابعی که تخصیص یافته است باعث کاهش نابرابری خواهد شد.
4. ارزیابی نتایج کوتاه مدت مصارف به منظور ارزیابی واقعی مصارف انجام شده و تطبیق برنامه ها و پالیسی ها.
5. ارزیابی تأثیرات و نتایج در دراز مدت

چه کمک های نیاز است؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> • معاش و وقت برای اجرای ارزیابی پالیسی ها • وجوه مالی برای نهاد و یا کمپنی که ارزیابی پالیسی را کمک می کند.
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> • کارمندان برای اجرای ارزیابی پالیسی
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> • متخصص با تجربه در بخش های ارزیابی پالیسی • داشتن دانش در مورد وزارت، سکتور، برنامه ها، پالیسی ها و سایر موضوعات مربوطه. • آگاهی داشتن از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران. • آگاهی داشتن از تأثیرات کوتاه مدت و دراز مدت برنامه ها

<ul style="list-style-type: none"> • داشتن معلومات در مورد ارقام و آمارهای دیموگرافیک در مورد مستفید شوندهگان (سن، جندر، دین و غیره) • معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد • آمارهای بودجوی معتبر در مورد برنامه/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندهگان 	آمار
--	------

مثال: کارمندان پوهنتون در افغانستان

این یک امر آشکار است که دانشگاه ها و پوهنتون های افغانستان از وجود کارمندان با تحصیلات و شایستگی های عالی رنج می برد و نه تنها آن بلکه تعداد شاگردان اناث نیز کم می باشد (۲,۸٪ از شاگردان کالج ها در سال ۲۰۰۸). در سال ۲۰۰۸ تعداد کارمندان اناث در دانشگاه ها و محصلین بصورت چشم گیر کم بودند و فیصدی آنها به ترتیب ۱۴٪ و ۱۸٪ بودند. مطابق به برنامه دارای اولویت ملی که گسترش زمینه ها و تحصیلات عالی می باشد، پالیسی برای تشویق و ترویج شاگردان اناث به بیرون از کشور روی دست گرفته شده است. باآنهم، این امر نیز باید مشخص گردد که تعداد دختران و زنان جوان به اندازه مردان از بورسیه ها مستفید می شوند. اگر چنین نبود باید تبعیض های مثبت روی دست گرفته شود مثلا جهت افزایش فیصدی طبقه اناث، اقدامات ویژه برای رشد شان در نظر گرفته شود (ایجاد مراکز مشورتی برای زنان). در غیر آن، اتخاذ تصمیم باعث وخیم تر شدن وضعیت نابرابری جنسیتی گردیده که در درازمدت باعث متاثر ساختن مارکیت کار می گردد.

ابزار ۶: سند بودجه با توجه به جندر

زمان: ۳۰ دقیقه

رهنمود شماره ۳,۸ - سند بودجه با توجه به جندر

سند بودجه با توجه به جندر چیست؟

سند بودجه با توجه به جندر عبارت از گزارش حکومت در راستای روند حسابداری در قبال تعهدات دولت نسبت به برابری جنسیتی می باشد. این سند یک ابزار حسابداری می باشد که پارلمان و جامعه مدنی را آگاه می سازد که دولت چگونه از بودجه در راستای بهبود برابری جنسیتی استفاده می کند. این سند نشان میدهد که آیا برنامه ها و بودجه حکومت مساله نابرابری جنسیتی را مورد توجه قرار داده است و یا خیر.

سند بودجه با توجه به جندر فقط از طرف وزارت مالیه به همکاری و هماهنگی وزارت های مربوطه می تواند که ترتیب و جزئیات به آن افزوده شود. وزارت مالیه دولت جمهوری اسلامی افغانستان تا هنوز موفق نشده است که چنین سندی را ارایه نماید.

چگونه این سند را مورد استفاده قرار خواهیم داد؟

دیپی بوندلیر و روندا شارپ برای تدوین یک سند بودجه حساس به جندر موارد زیر را پیشنهاد می نمایند:

۱. شناسایی مصارف مطابق به آنچه که است (۱) مخصوصا مصارفی که برای زنان و مردان، دختران و پسران در یک محل اختصاص داده شده است و یا (۲) مصارف فرصت کاریابی برابر دولت که برای کارمندان اختصاص داده شده است تا اینکه قوای کاری و مهارت های شان را در سکتور عامه بهبود بخشد و یا (۳) مصارف بودجه عمومی که اموال و خدمات را برای محلات قابل دسترس می سازد که از آن بنام اهداف کوتاه مدت یاد می شود و نیاز است که برای ارزیابی از تاثیرات جندر مورد استفاده قرار گیرد.

۲. از سند تحلیل فواید ناشی از مصارف عامه به تفکیک جندر جهت ارزیابی تأثیرات جندر در کتگوری های مختلف مصارف استفاده کنید.

۳. سند بودجه را با استفاده از تحلیلی که موارد زیر را شامل باشد، استفاده کنید:

- هدف و مقاصد بودجه برنامه / فعالیت
- منابع تخصیص یافته (منابع دقیق سال گذشته و منابع پلان شده برای سال آینده)
- مسایل مربوط به جندر
- تأثیرات جندر به شمول شاخص های اهداف کوتاه مدت و دراز مدت
- تغییرات پلان شده در سال های بعدی در پرتو ارزیابی های تأثیرات و شاخص های اجراآت.

قابل یادآوری می باشد تا بدانید که یک سند بودجه خوب تنها دنبال این نمی باشد که چه مقدار پول برای برنامه ها و فعالیت های مختص به زنان اختصاص داده شده است. یک سند بودجه خوب شامل تحلیل وضعیت و ارقام به تفکیک جنسیت بوده و تمرکز بیشتر را روی تخصیصات نموده و در صدد آن است که این تخصیصات چگونه می تواند برابری جنسیتی را کمک نماید.

رهنمود شماره ۳,۹ – رهنمودات مشخص بودجه سازی پاسخگو به جندر ۱۳۹۴

حکومت باید مراحل زیر را برای تدوین سند بودجه جندر روی دست گیرد:

گام اول: وزارت مالیه و وزارت امور زنان، کارمندان ریاست های بودجه و سایر مقامات در وزارت ها و ریاست ها درمورد اشکال و عناوین سندهای بودجه جندر توافق نمایند.

گام دوم: وزارت مالیه و وزارت امور زنان، کارمندان سایر وزارت ها و ریاست ها را جهت ارایه و ترتیب چنین سند حساس به جندر یاری رساند.

گام سوم: وزارت مالیه و وزارت امور زنان همکاران سکتورهای آزمایشی را جهت ارایه و ترتیب سند بودجه جندر که خلاصه ای از سند بودجه حساس به جندر در مطابقت به متحدهالمال ها ارایه می دارد، را یاری رساند.

گام چهارم: سند بودجه جندر روی میز در پارلمان قرار گیرد.

کتگوری های مصارف برای تدوین سند بودجه برای برابری جنسیتی

مصارف در نظر گرفته شده برای
ترویج برابری جنسیتی

برنامه های صحی مشخص جندر
ابتکارات ویژه تعلیمی برای دختران
برنامه های مارکیت کار برای افزایش مشارکت زنان
قرضه های کوچک برای زنان جهات ایجاد تجارت های کوچک و متوسط
تقاعدی برای زنان در سکتور زراعت

مصارف که برای ترویج فرصت های
برابر در سکتور عامه در نظر گرفته
شده است.

آموزش ها برای آفیسران و مدیران اداری
فراهم ساختن رختصی های ولادی
فراهم آوری سهولت ها برای نگهداری اطفال
کمپاین ها به منظور رشد و تقویت استخدام

مصارف بودجه نهادینه سازی جندر

آیا بودجه برابری جنسیتی و مقاصد برابری را منعکس می کند
کی ها استفاده کننده گان خدمات صحی می باشند؟
کی ها خدمات حمایتی زراعتی را دریافت می دارند؟
کی ها از مصارف در سطح سوم تعلیمی مستفید می شوند؟

منبع: بودجه پاسخگو به جندر را چگونه انجام دهیم، آموزش مربیان در مورد بودجه سازی پاسخگو به جندر
 اکادمی ریاستی روسیه برای اقتصاد و اداره عامه
 تمویل شده توسط سازمان زنان ملل متحد
 ماسکو، ۱۸ – ۲۲ جون ۲۰۱۲
 شیما قوین، مختصص جندر، آیرلند

چه کمک های لازم خواهد بود؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> • معاش و وقت جهت تدوین سند بودجه • وجوه مالی برای نهاد و یا کمپنی که در تدوین سند بودجه همکاری می کند.
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> • کارمندان برای اجرای سند بودجه • هماهنگی از طرف وزارت مالیه
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> • متخصصین با تجربه در بخش پالیسی • متخصصین با تجربه در مالی • داشتن دانش در مورد وزارت، سکتور، برنامه ها، پالیسی ها و سایر موضوعات مربوطه. • آگاهی داشتن از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران. • آگاهی داشتن از تاثیرات کوتاه مدت و دراز مدت برنامه ها •
آمار	<ul style="list-style-type: none"> • داشتن معلومات در مورد ارقام و آمارهای دیموگرافیک در مورد مستفید شوندهگان (سن، جندر، دین و غیره) • معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد • آمارهای بودجوی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندهگان •

مثال: سند بودجه جندر هند – چرا حسابداری تنها در این مورد کافی نمی باشد.

در هند، حکومت در سال ۲۰۰۵ – ۲۰۰۶ سند بودجه جندر را به منظور انعکاس دادن سهم بودجوی برنامه ها برای زنان به معرفی گرفت. باوجودیکه ارایه و ترتیب چنین سند از اهمیت خاص برخوردار بود اما این تلاش خیلی محدود باقی ماند. تعداد وزارت ها/ ریاست های که باید گزارش های شان را در این مورد ارایه می داشتند، محدود به ۳۳ در طی شش سال متمادی ماندند. این مطلب را بومیکا جهاب، آفیسر برنامه مرکز بودجه و حکومتداری ابزار نمود.

طرح های تازه مانند خط تیلیفون و جبران خساره برای قربانیان تجاوز از طرف وزارت زنان و اطفال امسال روی دست گرفته شده است هرچند با تخصیص بودجه. وجوه مالی که برای طرح های موجود برای زنان در نظر گرفته شده است کمتر از مبلغی می باشد که از طرف کمیته رهبری سازمان تقویت زنان برای پلان دوازدهم پیشنهاد شده بود. برعلاوه، هیچ پولی برای سیوایامسیدها که محرک اصلی تقویت زنان در پلان یازدهم بود، تخصیص داده نشده است. درحقیقت، کمیته رهبری توسعه این طرح را برای تمام کشور با تخصیص ۱۷۰۰ کروور کلداری هندی در پلان دوازدهم در نظر گرفته بود.

اعضای کمیته به این نتیجه رسیدند که تهیه سند بودجه جندر تنها به مثابه ای یک عملکرد حسابداری باقی مانده و تنها به یک گوشه ای خیلی کوچک مسائل مربوط به زنان پرداخته اند. اما باید بسیار جدی کار شود تا اینکه هیچ چیزی بیطرف به جندر باقی نماند. این مطلب را محترمه داکشیتا ابزار نمود.

فعالیت ۳,۶: چگونه میتوانیم از ارزیابی پالیسی ها با توجه به جندر استفاده کنیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟

فعالیت ۳,۷: چگونه از سند بودجه حساس به جندر استفاده باید کرد؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.	
یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.	
زمان: ۱۵ دقیقه	
مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور	
وزارت	پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست ؟

ابزار ۷: تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از زمان

زمان: ۳۰ دقیقه

رهنمودشماره ۱۰، ۳ - تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از زمان

تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از زمان چیست؟

تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از زمان در صدد تأثیرات مصارف بگونه متفاوت بالای زنان و مردان در استفاده از زمان می باشد. این امر باعث می گردد تا کار بدون مزد در هنگام تحلیل پالیسی ها در نظر گرفته شود.

کارهای غیررسمی و بدون مزد اکثراً محاسبه نمیگردند که در نتیجه، این نوع کارها به لحاظ احصاییوی غیرمشهود باقی مانده و در قوای بشری و پالیسی های اقتصادی و اولویت های بودجوی از نظر باز میمانند. این امر عواقب بسیار جدی را در پی دارد. زنان قسمت اعظم کارهای غیررسمی و بدون مزد را انجام میدهند و مقدار زمانی را که آنها در چنین فعالیت ها مصروف می باشند باعث میگردد تا آنها از تعلیم، آموزش ها و اشتراک در برنامه های رسمی و کارهای بامزد که از طرف قوانین و مقررات کار، صحت و مصوونیت مورد حمایت قرار میگیرند، محروم نگهداشته شوند.

چگونه از آن استفاده کنیم؟

تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از زمان شامل محاسبه ارتباط میان تخصیص بودجه و تأثیرات بالای خانوار ها را نشان میدهد و اینکه اعضای خانوار اوقات شان را چگونه به مصرف میرسانند. مهم است تا درک شود که نوبت در استفاده از زمان خیلی سریعتر می تواند به تصمیم پالیسی ها جوابگو باشد. بگونه مثال تغییرات در سیستم استفاده از مالیات، کاهش در استفاده از خدمات صحتی و اجتماعی و تغییرات در قسمت ترانسپورت و سایر موارد تأثیرات مستقیم و فوری بالای زنان و مردان در جهت استفاده از زمان دارد.

سروی استفاده از زمان این فرصت را مهیا می سازد تا به سوالات مربوط به تقسیم وظایف کار بامزد و بدون مزد در میان اعضای خانوار را مشخص سازد. کارهای بدون مزد معمولاً در خانه به کارهای داخلی تقسیم می گردد (صفاکاری، آشپزی، شستشو)، مراقبت و مدیریت خانه. سنجش کارهای بدون مزد نیازمند واضح بودن مفاهیم و تعاریف می باشد اما دیدگاه لازم از نظام اقتصادی را نیز دربر میگیرد. سروی استفاده از زمان معمولاً به عنوان سروی های رسمی و یا از طریق مشاهدات مستقیم صورت میگیرد.

معمولی ترین وسیله سروی در استفاده از زمان، استفاده از کتابچه برای یادداشت برداری از فعالیت های روزمره می باشد. این کتابچه ها اشکال گوناگون خواهند داشت. در جاهای که میزان سواد بلند می باشد معمولاً کتابچه خاطرات که از طرف خود شخص تهیه میگردد بیشتر رایج است. در مناطقی که سطح سواد پایین است بیشتر از کتابچه های مصاحبه برای بازخوانی خاطرات استفاده می شود. بعضی کشور ها هر دو روش فوق را بصورت ترکیبی استفاده می کنند.

مصاحبه کننده در آغاز سروی مطالعه استفاده از زمان به خانه اشتراک کننده ارسال می گردد و در آنجا او معلومات گوناگونی را مانند سن، جنسیت، حالت مدنی، ترکیب خانوار و وضعیت کار درج می کند. متغیرهای همچو دسترسی به منابع آب/تیل نیز درج خواهد گردید. به تعقیب روز تعیین شده، مصاحبه کننده به خانه آن شخص رفته و معلومات مربوطه را تکمیل و آن را ضبط می نماید.

به منظور اینکه تأثیرات بودجه را در مورد استفاده از زمان از طرف زنان و مردان، پسران و دختران بدانیم، مراحل زیر نیاز است تا اجرا شوند:

۱. جمع آوری آمار مربوط به استفاده از زمان

۲. تصنیف فعالیت ها

۳. ارتباط زمینه های دریافت شده به پالیسی و اولویت های بودجه

یکی از روشهای پیوند دادن زمینه های استفاده از زمان به سطح پالیسی این است که آمارهای مربوط به استفاده از زمان در طرح های اقتصاد کلان گنجانیده شود.

فعالیت ها معمولاً به سه کتگوری تصنیف می گردند:

۱. سیستم حسابات ملی

- سیستم حسابات ملی
- کار در تاسیسات مانند مشغولیت بامزد، کارهای خانوادگی، و جستجو برای کار
- تولیدات اولیه نه برای تاسیسات مانند مزرعه داری، جمع آوری آب و مواد سوخت
- سایر تولیدات اموال و خدمات که برای تاسیسات نمی باشند مانند تولیدات که در داخل خانه صورت میگیرد، داد و ستد غیررسمی در جاده ها، و عرضه خدمات رسمی مانند اصلاح موها.

۲. سیستم حسابات غیرملی

- فعالیت های که خارج از سیستم حسابات ملی قرار میگیرد
- فعالیت های حفظ و مراقبتی از خانوار مانند کارهای خانه و خریداری های که برای خود شخص و یا خانوار صورت میگیرد
- حفاظت اشخاص در خانواده مانند حفاظت از اطفال، بیماران، بزرگان و معیوبین خانواده

- خدماتی که از طرف اجتماع برای اعضای غیرخانوار فراهم میگردد مانند مراقبت از سایر اعضای اجتماع، آشپزی برای مراسم های دسته جمعی و سایر فعالیت های رضاکارانه.

۳. سیستم حسابات ملی توسعه یافته

- مفید اما فعالیت های بدون مزد
- فعالیت های آموزشی از قبیل رفتن به مکتب، اجرای وظایف خانگی و یا رفتن در کورس ها
- فعالیت های فرهنگی و اجتماعی مانند اشتراک در فعالیت های فرهنگی و مذهبی و یا اشتراک در مسابقات و یا تماشای آن.
- استفاده از رسانه های همگانی مانند تماشا کردن تلویزیون، گوش دادن به رادیو و یا بازدید از کتابخانه
- فعالیت های مراقبت های شخصی مانند خوابیدن، خوردن و نوشیدن، شستشو، و دریافت مراقبت های طبی و شخصی.

چه کمک های لازم خواهد بود؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> • معاش برای متخصص امور مالی • وجوه مالی برای نهاد و یا کمپنی که در اجرای سروی استفاده از زمان کمک می کند. • تدویر سروی استفاده از زمان • معاشات، غذا، محل بود و باش برای مصاحبه کننده و یا مشاهده کننده • هزینه رفت و برگشت تا اجتماع تعیین شده برای مصاحبه / سروی • هزینه صبحانه و سایر مصارف ترانسپورتهی برای اشتراک کننده گان • هزینه قرطاسیه مانند کتابچه، لوازم نوشتاری، فلیپ چارت، مارکر و غیره. • هزینه چاپ پرسننامه ها و عناوین
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> • مربی برای تسهیل کننده گان و مشاهده کننده گان (مرد وزن) • تسهیل کننده مصاحبه (مرد وزن) • مشاهده کننده در اجتماع مربوطه اقامت گزیده است (مرد و زن) • متخصص • هماهنگی از طرف وزارت مالیه
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> • محقق باتجربه تا بداند مصاحبه را با کی و در کجا انجام دهد. • محقق باتجربه تا مشخص ابزارهای مصاحبه را تدوین نماید. • قادر به تحلیل مصاحبه ها و یادداشت ها باشد. • تسهیل کننده بادرایت باشد. • متخصص • درک از تصنیف فعالیت ها داشته باشد. • درک از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران داشته باشد. • متخصصین با تجربه در مالی • داشتن دانش در مورد وزارت، سکتور، برنامه ها، پالیسی ها و سایر موضوعات مربوطه. • آگاهی داشتن از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران. • آگاهی داشتن از تأثیرات کوتاه مدت و دراز مدت برنامه ها
آمار	<ul style="list-style-type: none"> • داشتن معلومات در مورد ارقام و آمارهای دیموگرافیک در مورد مستفید شوندگان (سن، جنس، دین و غیره) • آمارهای استفاده از زمان • معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد • معلومات ابتدایی در مورد فواید پلان شده که هر فرد دریافت خواهد کرد (شمولیت در

مکتب، بازدید از کلینیک صحتی و غیره)	• آمارهای بودجوی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندهگان
-------------------------------------	---

مثال: سروی استفاده از زمان در هند

کشور هند اولین سروی استفاده از زمان را در ماه جون ۱۹۹۸ - جولای ۱۹۹۹ در شش ایالت انتخابی انجام داد. این سروی با بیش از ۱۸۶۰۰ خانوار صورت گرفت. پاسخ دهندگان در سنین شش سال و یا بالاتر از آن قرار داشتند. باتوجه به میزان بلند بیسوادی در این مناطق، مصاحبه کننده گان از روش بازخوانی یک روز قبل استفاده کردند. کتابچه خاطرات ۲۴ ساعته ابزار سروی بوده که در مدت زمان یک ساعت ثبت و ضبط می گردید که هر روز صبح ساعت سه آغاز میگردید. جمع آوری ارقام در مدت زمان یکسال صورت گرفت.

برای تصنیف فعالیت های استفاده از زمان اصطلاحات زیر مورد استفاده قرار گرفت:

الف. فعالیت های سیستم حسابات ملی - که شامل فعالیت های مانند مزرعه داری، مالداری، ماهیگیری، باغداری، صید، معدن کاری، کارهای ساختمانی، تولیدی، داد و ستد و تجارت و خدمات.

ب. فعالیت های توسعه یافته سیستم حسابات ملی - که شامل فعالیت های مراقبتی خانوار و مراقبت از اطفال، بیماران، بزرگان و اعضای معلول خانواده می گردد.

ج. فعالیت های سیستم حسابات غیرملی - که شامل خدمات اجتماعات و کمک به سایر خانوار، برنامه های آموزشی و اجتماعی، استفاده از رسانه ها، مراقبت های شخصی می باشد.

فعالیت های سیستم حسابات ملی

بگونه اوسط، مردان در هند در فعالیت های سیستم حسابات ملی در یک هفته ۴۲ ساعت را به مصرف میرسانند (یا ۶ ساعت در روز)، درحالیکه زنان درکارهای با مزد بگونه اوسط تنها ۱۹ ساعت در یک هفته را سپری می نمایند (یا ۲٫۷ ساعت در روز).

یکی از تفاوت های بسیار جالب میان زنان روستایی و شهری در هند این است که زنان شهری تنها ۵٪ وقت شان را در فعالیت های سیستم حسابات ملی به مصرف میرسانند درحالیکه زنان روستایی بگونه اوسط ۱۳٪ وقت شان را صرف چنین فعالیت ها می نمایند. محققین به این باورند که سهم زنان در عرصه زراعت باعث این خلای بزرگ گردیده است زیرا فعالیت های زراعتی شامل فعالیت های سیستم حسابات ملی میگردد.

ابزار ۸ : چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر

زمان: ۳۰ دقیقه

رهنمودشماره ۳، ۱۱ - چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر

چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر چیست؟

چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر درصدد طرح های اقتصاد کلان با تفکیک متغیرهای جنسیت می باشد که که تمرکز بیشتر را روی اقتصاد و کارهای بدون مزد می نماید. افغانستان استفاده از چارچوب مالی میان مدت و

چارچوب میان مدت بودجه را آغاز نموده است که ترکیب این دو چارچوب، چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت را تشکیل می دهد.

چگونه از این استفاده کنیم؟

این چارچوب موضوعات جندر را در طرح های اقتصادی شامل می سازد که چارچوب اقتصادی میان مدت مبتنی بر آن است و هدف آن این تاثیرگذاری بودجه در آینده می باشد. بعضی از روشهای که موضوعات جندر میتواند شامل طرح ها گردد که ذیلا بیان میگردد:

- متغیرها با تفکیک جنسیت در جایی که جندر قابل اجرا باشد.
- شامل سازی حسابات ملی و عواید و حسابات عواید خانوار که نشان دهنده کارهای بدون مزد باشد.
- ایجاد تغییر در فرضیه های حاکم در مورد ساختارهای اجتماعی و نهادی و همچنان در مورد فعالیت های اقتصادی.

طرح اقتصادی میان مدت در دو سطح صورت میگیرد. در سطح خیلی عمومی که شامل مجموع متغیرهای اقتصادی مانند میزان رشد نفوس، کسر بودجه، تورم پولی، منافع و اشتغال زایی میگردد.

در سطح خیلی مفصل تر شامل طرحهای میگردد که در صدد تخصیص بودجه چندین ساله در میان مصارف می باشد. بگونه مثال در سکتور معارف، نمونه گیری براساس تعداد شاگردانی که پیشبینی شده اند و نسبت این شاگردان با استادان می باشد. در سکتور صحت، براساس تعداد مریضان پیشبینی شده که از طرف کلینیک صحتی مورد مداوی قرار میگیرند و اوسط بازدید هر بیمار از کلینیک می باشد. این متغیرها وابسته به تحلیل وضعیت جندر می باشد. هرچند، این تحلیل ها مستلزم مهارت های نسبتا عالی و دسترسی به آمارهای بودجوی مفصل می باشد.

رهنمود شماره ۳، ۱۱ - چارچوب میان مدت بودجه سال ۱۳۹۴ - ۱۳۹۶

هدف از سند چارچوب میان مدت بودجه فراهم آوری مسوده بودجه ابتدایی می باشد که پالیسی های بودجوی موجود و اولویت های تمویل را برای سال مالی بعدی برای حکومت افغانستان و میان مدت مورد ارزیابی قرار می دهد. چارچوب میان مدت بودجه مقاصد عمده بودجوی تخصیص منابع مالی را در مطابقت به اولویت های جمهوری اسلامی افغانستان به ویژه در چارچوب استراتژی انکشاف ملی افغانستان و برنامه های دارای اولویت ملی، فراهم می سازد.

چه کمک های لازم خواهد بود؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> • معاش برای کارمندان جهت ترتیب نمودن چارچوب اقتصادی میان مدت • وجوه مالی برای نهاد و یا کمپنی که تدوین چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت همکاری می کند.
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> • کارمندان به منظور اجرای هماهنگی چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت از طرف وزارت مالیه
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> • متخصص باتجربه امور تحلیل پالیسی. • متخصص باتجربه در امور مالی. • قادر به تحلیل مصاحبه ها و یادداشت ها باشد. • تسهیل کننده بادرایت باشد. • متخصص • درک از تصنیف فعالیت ها داشته باشد. • درک از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران داشته باشد. • متخصصین با تجربه در مالی • داشتن دانش در مورد وزارت، سکتور، برنامه ها، پالیسی ها و سایر موضوعات مربوطه.

<ul style="list-style-type: none"> آگاهی داشتن از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران. آگاهی داشتن از تأثیرات کوتاه مدت و دراز مدت برنامه ها 	
<ul style="list-style-type: none"> داشتن معلومات در مورد ارقام و آمارهای دیموگرافیک در مورد مستفید شوندهگان (سن، جنس، دین و غیره) آمارهای استفاده از زمان معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد معلومات ابتدایی در مورد فواید پلان شده که هر فرد دریافت خواهد کرد (شمولیت در مکتب، بازدید از کلینیک صحتی و غیره) آمارهای بودجی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندهگان 	آمار

مثال: چارچوب میان مدت مصارف در افریقای جنوبی

در افریقای جنوبی، حکومت اعضای کمیته بودجه را به یک ورکشاپ دعوت نمود تا چارچوب میان مدت مصارف ۱۹۹۶ را تدوین نمایند. هدف این بود تا مصارف را بصورت سه سال پیهم پلان و طرح ریزی نمایند نه اینکه بصورت سال به سال. قابل تذکر است که در ابتدا این سند بگونه ای تدوین نشده بود که الزاما حساس به جنس باشد اما همین عملکرد باعث گردید تا وزارت مالیه در موضوعات مربوط به جنسیت نسبتا حساس و دخیل شوند. درحقیقت، سروی مصارف ملی که در سال ۱۹۹۹ از طرف وزارت مالیه به نشر رسید، نشاندهنده آن بود که این گزارش بیشتر حساس به جنس بوده است. در تانزانیا، وزارت مالیه در صدد آن است که نگرانی های جنسیتی را در چارچوب میان مدت مصارف و سیستم بودجه سازی بگنجانند.

ابزار ۹: اجرای قیمت گذاری برای برابری جنسیتی

زمان: ۳۰ دقیقه

قیمت گذاری برای برابری جنسیتی چیست؟

اجرای قیمت گذاری عبارت از ارزیابی منابع پولی و منابع مالی و غیرمالی می باشد که برای تطبیق یک پالیسی اختصاص داده می شود و هدف آن دستیابی به برابری جنسیتی می باشد. این عملکرد یک روند تخنیکی و سیاسی را نیز شامل می شود که هدف از تحت نفوذ قراردادن پروسه های پلانگذاری عامه و بودجه سازی می باشد تا در کاهش خلای بوجود آمده نابرابری جنسیتی کمک نماید.

اجرای قیمت گذاری باعث شناسایی اولویت ها و مفاهیم و چگونگی فعالیت ها میگردد و اشخاص و نهادها را برای تطبیق شان مسوول می دارد. آنها پالیسی ها و برنامه های شان را بیشتر حیاتی ساخته و ادغام آنها در روند بودجه سازی و پلانگذاری عامه ترویج می دهند. اجرای قیمت گذاری در صدد نیازهای واقعی در مقابل منابع تخصیص شده کارا می باشد و در جستجوی آن است تا بدیل های ممکن را برای مرفوع ساختن این نیازمندی ها اجرا نماید (بگونه مثال، پخش دوباره مصارف، تولید عواید، و یا جستجو برای منابع مالی دیگر).

این را چگونه استفاده می کنیم؟

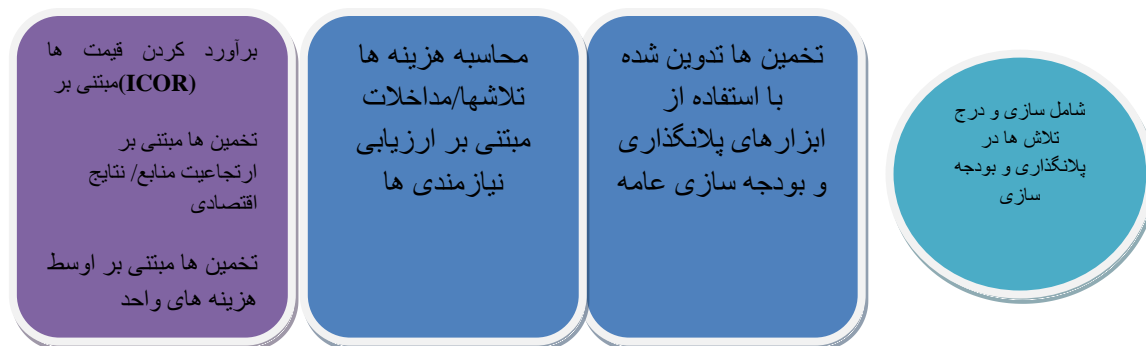
رویکرد های متفاوت برای اجرای قیمت گذاری وجود دارد که هر یکدیگر را تقویت می کند:

هدف	مقصد	رویکرد
- جهت مشخص ساختن تأثیرات منفی یک اقدام و یا عدم آن اقدام - جهت توجیه نمودن مزایای یک سرمایه گذاری خاص	جهت معلوم نمودن تأثیرات اجتماعی - اقتصادی یک فعالیت و یا مشکل مشخص	قیمت گذاری در سطح تأثیرات
- به منظور معلوم نمودن اینکه چه مقدار نیاز است. - جهت شناسایی منابع مالی ممکنه	جهت تخمین نمودن منابع مالی به منظور اجرای یک فعالیت (اموال، خدمات و یا دستیابی به یک هدف انکشافی)	قیمت گذاری در سطح فعالیت ها
- جهت دانستن روند بودجه که در آن قیمت گذاری فعالیت باید شامل باشد.	به منظور یکجا ساختن منابع مالی مورد نیاز جهت انجام یک فعالیت در پروسه پلانگذاری و بودجه سازی	قیمت گذاری به مثابه یک ابزار جهت شامل ساختن در پروسه های بودجه سازی و پلانگذاری عامه

بر علاوه رویکرد های متفاوت دیگر نیز وجود دارند که از این قبیل اند:

1. برآورد کردن قیمت ها مبتنی بر (ICOR)
- محاسبه میزان رشد اقتصادی جهت کاهش فقر و مشخص ساختن مقدار منابع که نیاز است که دستیابی به این میزان فراهم گردد.
2. تخمین ها مبتنی بر ارتجاعیت منابع/ نتایج اقتصادی
- این امر باعث تخمین کردن مجموع سرمایه گذاری که برای حصول یک هدف انکشافی نیاز است، مورد استفاده قرار میگیرد.
- ایجاد هدف مشخص عملکرد مفید را در بر دارد. این به معنی ایجاد یک نمونه ای می باشد که منابع مورد نیاز را برای حصول این هدف به مثابه ای متغیرها و پارامترهای ارتجاعی، شامل می باشد.
3. تخمین ها مبتنی بر اوسط هزینه های واحد
- محاسبه سرمایه گذاری نیازمند این است تا باعث کاهش خلا در دسترسی و یا فراهم آوری خدمات عامه در مطابقت به مصارف فعلی باشد.
4. محاسبه هزینه ها تلاشها/مداخلات مبتنی بر ارزیابی نیازمندی ها
- این امر باعث محاسبه هزینه ای اجرای یک فعالیت مشخص مبتنی به ارزیابی نیازمندی ها نفوس در مورد همان تلاش/فعالیت می گردد.
این تخمین ها معلومات مفصل را در مورد منابع الزامی در رابطه به مسایل تمویل، زیربناها، و قوای بشری ارایه می دارد.
این تخمین ها برای پلانگذاری و بودجه سازی مفید می باشد.
5. تخمین ها تدوین شده با استفاده از ابزارهای پلانگذاری و بودجه سازی عامه
- هزینه ها را از طریق تعاریف مصارف مربوط به کتگوری برنامه که در سیستم های پلانگذاری و بودجه سازی در هر کشور مورد استفاده قرار گرفته است، مشخص می سازد.
- این امر باعث می گردد که بصورت خیلی ساده تلاش/فعالیت ها را وارد پلان های کاری سالانه و بودجه نهادهای عامه ساخت.

رویکرد میتودولوژیکی برای هزینه گذاری

چه کمک های نیاز است؟

منابع مالی/ مواد ها	<ul style="list-style-type: none"> • معاش و وقت برای اجرای قیمت گذاری • وجوه مالی برای نهاد و یا کمپنی که در قسمت اجرای قیمت گذاری همکاری می نماید.
قوای بشری	<ul style="list-style-type: none"> • کارمندان برای اجرای قیمت گذاری. • هماهنگی از طرف وزارت های مربوطه به منظور تطبیق پالیسی
ظرفیت ها	<ul style="list-style-type: none"> • متخصص با تجربه در بخش پالیسی • متخصص باتجربه در بخش امور مالی • داشتن دانش در مورد وزارت، سکتور، برنامه ها، پالیسی ها و سایر موضوعات مربوطه. • آگاهی داشتن از وضعیت زنان و مردان، دختران و پسران. • آگاهی داشتن از تاثیرات کوتاه مدت و دراز مدت برنامه ها
آمار	<ul style="list-style-type: none"> • داشتن معلومات در مورد ارقام و آمارهای دیموگرافیک در مورد مستفید شوندها (سن، جندر، دین و غیره) • معلومات ابتدایی در مورد برنامه/پروژه و منابع، اهداف و مقاصد • آمارهای بودجوی معتبر در مورد برنامه ها/پروژه ها، ترجیحا در سطح ملی، ولایتی، و محلی برای مستفید شوندها

مثال: هزینه ها برای ترویج اهداف انکشافی هزار ساله ۳ در تاجیکستان

در تشریک مساعی با دارالانشای پروژه هزارساله ملل متحد، قوای کاری برای تعلیم و برابری جنسیتی تخمین هایی را برای نیازمندی های مالی تلاش های مربوط به جندر فراهم آورد. چندین کشور شامل بودند تا این تخمین ها را اجرا نمایند. نتایج کشور تاجیکستان بصورت مفصل در اینجا ارایه میگردد.

ارزیابی نیازمندی های این قوای کاری چنین نتیجه گیری نمودند که هزینه تعلیمات دوره ابتدایی و ثانوی در تاجیکستان بصورت اوسط ۲۰ دالر امریکایی فی شخص در یک سال برای سال های ۲۰۰۵ - ۲۰۱۵ می باشد. اوسط هزینه برای ایجاد یک مرکز صحی ابتدایی (به منظور رسیدگی نمودن صحت طفل و مادر، بیماری های مزمن عمده، و صحت باروری جنسی) ۲۹ دالر امریکایی در سال میرسید، و اوسط هزینه برای فراهم آوری خدمات آب و فاضلاب مبلغ ۹,۵۰ دالر امریکایی فی شخص میرسید.

اگر هزینه های اضافی دیگر برای هفت اولویت دیگری اهداف انکشافی هزارساله ۳ در نظر گرفته شود (مانند کمپاین های آموزشی و آگاهی دهی، تلاش ها / مداخلات به منظور کاهش خشونت علیه زنان و تلاشها/ مداخلات سیستماتیک برای بهبود ظرفیت وزارت های مربوطه) اوسط هزینه ها بصورت تقریبی ۱,۳۰ دالر امریکایی فی شخص برای سال های ۲۰۰۵-۲۰۱۵ خواهد بود که در سال ۲۰۱۵ این هزینه به نقطه اوج خود که ۲,۰۰ دالر امریکایی می باشد، خواهد رسید. اکثریت این هزینه ها برای برنامه های خواهد بود که برای کاهش و محو خشونت علیه زنان اختصاص داده شده است.

بصورت مطلق هزینه های اضافی مطلق تلاشها/ مداخلات به منظور فراهم آوری هدف شماره ۳ در تاجیکستان سالانه به ۱۰,۵۶ میلیون دالر امریکایی میرسد که مجموع آن ۱۱۳ میلیون دالر برای سال های ۲۰۰۵ - ۲۰۱۵ میگردد و یا ۰,۰۰۳ فیصد عاید خالص سرانه را در این مدت تشکیل می دهد. به منظور اجرای این، در سال ۲۰۰۱ پراخت های قرضه بصورت تنهایی بالغ بر ۴٪ عاید خالص سرانه در تاجیکستان محاسبه گردیده است.

اجرای تمرین قیمت گذاری در سطح کشور این را توضیح کرد که چنین تلاش ها در راستای درک نهادهای ذیدخل از نیازمندی های منابع برای رسیدگی به چالش های برابری جنسیتی، حایز اهمیت می باشد. یک روند مشاورتی در داخل کشور همچنان برای شناسایی تلاش های مناسب ضروری می باشد.

فعالیت ۳,۸: چگونه میتوانیم از تحلیل بودجه به تفکیک جندر در مرحله ی استفاده از زمان استفاده کنیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلپ چارت و یادداشت کننده باشد.

در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	
پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر	
فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟	
کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.	
این پروسه میتواند بخشی از کدام طرز العمل	

ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟	
آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.	
برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟	

فعالیت ۳، ۹ چگونه از چارچوب پالیسی اقتصادی میان مدت با توجه به جندر استفاده کرد؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	
پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر	
فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟	
کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.	
این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟	
آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.	
برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟	

فعالیت ۳، ۱۰: چگونه میتوانیم تمرین قیمت گذاری را مورد استفاده قرار دهیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به

گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید. یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟

جلسه پنجم: فائق آمدن بر محدودیت ها و چالشهای فراراه بودجه پاسخگو به جنسیت یا

زمان: 40 دقیقه

در برابر تطبیق بودجه پاسخگو به جنسیت یک سلسله چالشها موجود است، مانند کمبود موجودیت اطلاعات دسته بندی شده از نظر جنسیت و یا عدم موجودیت اطلاعات موثق در مورد اصل مصارف. اکثراً مردم شکایت میکنند که تطبیق بودجه پاسخگو به جنسیت نظر به موجودیت چالشها و محدودیت ها مشکل است. با وجود آنهم باید اجازه داده نشوند تا از تطبیق بودجه پاسخگو به جنسیت خودداری کنند. هدف این جلسه پاسخگویی به تمام محدودیت ها و چالشهای فراراه تطبیق بودجه پاسخگو به جنسیت نیست اما بعضی از محدودیت های عام را که مواجه خواهید شد و شیوه های فائق آمدن بر آنها را مورد رسیدگی قرار میدهد.

چالش: عدم موجودیت اطلاعات دسته بندی شده از نظر جنسیت

زمان: 5 دقیقه

عدم موجودیت اطلاعات دسته بندی شده از نظر جنسیت در مسایل مهم سیاسی یا در برنامه ها و پروژه های خاص، در برابر تطبیق بودجه پاسخگو به جنسیت یک چالش بزرگ است. با آنکه برای بودجه پاسخگو به جنسیت موجودیت اطلاعات بسیار مهم است اما ضعف اطلاعات نباید منحصراً یک عذر برای تطبیق نکردن بودجه پاسخگو به جنسیت استفاده شود.

اغلباً شکایت در مورد کمبود اطلاعات در رابطه به بودجه پاسخگو به جنسیت مبالغه میشود. اطلاعات وجود داشته است اما در موردش نمیدانند. یادداشت 3.13 را که در مورد منابع دسته بندی اطلاعات از نظر جنسیت در افغانستان است مشاهده کنید.

بر علاوه بررسی های مختلفی که توسط دولت، نهاد های تحقیقاتی و مؤسسات غیردولتی انجام شده است در مورد اینکه پاسخ دهنده ها مونث یا مذکر هستند معلومات میدهد. اما بعضی اوقات وقتی تحقیق به نشر میرسد معلومات پاسخ دهنده ها به اساس جنسیت شان بازگو نمیشود. با آنکه اکثراً میشود اطلاعات خام را درخواست کرد و آنرا به اساس جنس مونث و مذکر جدا کرد.

علاوئاً نوآوری های بودجه پاسخگو به جنسیت میتواند منبع تولید اطلاعات بیشتر و بهتر دسته بندی شده به اساس جنسیت باشد. در سال اول بودجه پاسخگو به جنسیت شاید تمامی اطلاعات مورد نیاز را نداشته باشد، اما در سال دوم و سوم با رسیدگی به خلاء اطلاعات وضعیت اطلاعات میتواند بهتر شود.

سر انجام حتا اگر اطلاعات همه شمولى که تمام مملکت را دربر گیرد و یا اطلاعاتی که تفاوت میان ولایات و مناطق را نشان دهد و یا اطلاعات آخرین سال هم وجود نداشته باشد، بعضی اوقات میتوانید از یک مطالعه موردی اطلاعات «دلالت کننده» را بدست آرید یا یک سروی کوچک و یا اطلاعات جمع آوری شده از یک منطقه خاص یا اطلاعات سالهای قبل را بدست آرید.

چالش: ارقام واقعی مصارف در دسترس نیست

زمان: 5 دقیقه

این معلومات میتواند با انجام مصاحبه با اشخاص شعبه های مربوط بدست آید. بخاطر بیشتر ساختن موثقت معلومات با بیشتر از یک شخص مصاحبه انجام شود.

چالش: موثقت و اعتبار اطلاعات

زمان: 5 دقیقه

از آنجا که اطلاعات میتواند غیرقابل اعتبار بوده، غیر موثق و ناکامل باشد بناً با اطلاعات دومی مقایسه شود. منبع خوب اطلاعات در موارد مختلف سروی نظریات مردم افغانستان که توسط بنیاد آسیایی سالانه به نشر میرسد (معلومات خام در ویب سایت شان موجود است)، احصائیه گیری نفوس توسط اداره مرکزی احصائیه، سروی های اداره مرکزی احصائیه (مثل مرگ و میر در افغانستان و ارزیابی ملی خطرات و آسیب پذیری)، اطلاعات به نشر رسیده توسط وزارتخانه های مختلف (مثل دیتابیس سیستم های معلوماتی مدیریت تعلیمات که در ویب سایت وزارت معارف موجود است) میباشد. همچنان می ارزد تا تحقیقات دیگری را که در مورد عین موضوع اند مطالعه کرد.

برای دریافت منابع یادداشت X را مشاهده کنید.

چالش: عدم یکسانی مفاهیم و تعاریف

زمان: 5 دقیقه

بخاطر جلوگیری از درهم و برهمی و تناقض مفاهیم اقتباس شده، توصیه میشود که آنها از اول تعریف شده و تفاوت کاربرد آنها برجسته ساخته شود. همچنان مهم است تا تعاریف اقتباس شده نامتناقض باشند.

چالش: کمبود مهارتها و آگاهی مورد نیاز برای کاربرد ابزار بودجه پاسخگو به جنسیت

زمان: 5 دقیقه

در مورد بودجه پاسخگو به جنسیت در ویب سایت ها معلومات زیادی وجود دارد. سازمانهای داخلی مثل مؤسسه برابری برای صلح و دموکراسی نیز در مورد بودجه پاسخگو به جنسیت مطالعه ای را انجام داده و نشر میکنند که به لسان های ملی قابل دسترس اند.

مهم است تا فرصت های آموزشی مثل فرصت کنونی در وزارت ایجاد شده و نهادینه شود. مواد آموزش و آنچه که از آموزش فراگرفته میشود با همکاران شریک ساخته شده و وزارتخانه ها آموزشهای داخلی خود شان را انجام دهند. تولید دوباره معلومات در مورد بودجه پاسخگو به جنسیت برای نهادینه ساختن کاربرد بودجه پاسخگو برای جنسیت در بودجه ملی افغانستان مهم است.

فعالیت 3.11: پُر کردن خلاء

رهنمود برای مربی رهنمایی برای مربی: پاسخ های هر سوال را در یک فلپ چارت یادداشت کنید.

زمان: ۱۵ دقیقه
مواد های مورد نیاز: پنسل و فلیپ چارت
<p>سوالات ذیل را پی هم مطالعه کنید و از اشتراک کننده گان بپرسید که آنها چگونه مشکل را حل کرده و بودجه پاسخگو به جنسیت را انجام خواهند داد:</p> <p>الف) اگر قرار باشد که در مورد سطح تعلیم و تربیه دختران معلومات جمع آوری کنید از کجا بدست خواهید آورد؟</p> <p>ب) از کجا در مورد اینکه چرا دختران مکتب را ترک میکنند و مشکلاتی را در راه کسب تعلیم و تربیه مواجه میشوند، بدست خواهید آورد؟</p> <p>ج) فرض کنید میخواهید که یک بودجه را از نظر پاسخگویی به جنسیت در مورد یک برنامه برای ارتقای دسترسی زنان به کورس های آموزش مسلکی در بدخشان ارزیابی کنید اما تنها میتوانید به سطح ملی به اطلاعات دست یابید.</p> <p>د) فرض کنید میخواهید که یک بودجه را از نظر پاسخگویی به جنسیت در مورد یک برنامه برای ارتقای سواد بزرگسالان ارزیابی کنید اما جامعه مدنی صرف معلوماتی را در دسترس دارد که از نظر جنسیت و از نظر سنی دسته بندی نشده است.</p> <p>ه) میخواهید که بودجه پاسخگو برای جنسیت را در دایره بودجه وزارت تان در این سال تطبیق کنید اما ریاست بودجه در مورد بودجه پاسخگو برای جنسیت چیزی نمیداند و برای پلان کردن آن مهارت و ظرفیت ندارد.</p>
<p>رهنمود برای جمع بندی:</p> <p>معلومات در مورد سطح تعلیم و تربیه و سواد دختران را میتواند از ارزیابی ملی خطرات و آسیب پذیری، سروی بنیاد آسیایی، و دیتابیس وزارت معارف بشمول گزارشاتی که به اساس اطلاعات دیتابیس به نشر رساندند، پیدا کنید. اما بخاطر فراهم ساختن معلومات در مورد اینکه چرا دختران مکتب را ترک میکنند و یا با کدام مشکلات روبرو میشوند سروی ها به دلیل اینکه حقایق را بیان میکنند، و نه اینکه چرا این حقایق بوقوع میپیوندند، منبع عالی نیستند. بناء تحقیقات انجام شده در مورد تعلیم و تربیه که توسط سازمانهای غیردولتی و ارگانهای سازمان ملل متحد انجام شده میتواند مفید تمام شود.</p> <p>برای رهنمایی بیشتر یادداشت 3.13 را مشاهده کنید.</p>

جلسه 6: بودجه پاسخگو به جنسیت در سطوح مختلف

زمان: 110 دقیقه (1 ساعت و 50 دقیقه)

درین جلسه بالای نقش بودجه پاسخگو به جنسیت در سطوح مختلف بشمول دولت مرکزی، در سطح سکتوری، محلی، و در سطح برنامه های مختص به وضعیت افغانستان تمرکز میکنیم.

دولت مرکزی

زمان: 45 دقیقه

هدف بودجه سازی به اساس جنسیت ادغام جنسیت در بودجه های ملی است. به این معناست که درآمد عامه بلند برده شود و منابع عامه طوری تخصیص داده شود که برابری جنسیت را ترویج دهد. تصامیم بودجوی سیاسی در سطح مرکزی اتخاذ میگردند که تقسیم سرمایه میان اولویت های بودجوی را لازم دارد.

بعضی از شیوه های که بودجه سازی به اساس جنسیت بتواند در سطح مرکزی راه اندازی و حمایت شود قرار ذیل است:

- اساس گذاشتن بودجه پاسخگو به جنسیت به اساس قانون
- ربط دادن بودجه پاسخگو به جنسیت با پروسه های اصلاحات
- الزامی ساختن قیمت گذاری
- ایجاد بیانیه بودجوی که پاسخگوی جنسیت باشد

ادغام جنسیت در مدیریت مالی عامه

مدیریت مالی عامه یا بهتر ساختن قوانین، سازمانها و سیستم ها را جهت ممکن ساختن مدیریت پایدار موثر، کارا و شفاف سرمایه عامه دربر میگیرد. دولت مدیریت مالی عامه و پیشرفت آنرا برای برنامه اصلاحات اداری عمومی که افغانستان آغاز کرده است مهم می پندارد. آجندای اصلاحات مدیریت مالی عامه روی تقویت توانایی دولت جهت رهبری پروسه در حال رشد اصلاحات با حمایت هماهنگ شده از جانب شرکای توسعه تاکید میکند.

بودجه پاسخگو به جنسیت تلاش میورزد تا برابری جنسیت را در پروسه تشکیل بودجه شامل سازد تا اطمینان حاصل گردد که منابع مطابق نیازمندی های مشخص شده بصورت موثر توزیع گردیده، عواید و مصارف دوباره ساخته میشوند تا برابری جنسیت و توانمند سازی زنان تقویت شود. بودجه پاسخگو به جنسیت تشکیل بودجه های جداگانه را دربر نمیگیرد و به معنی تغییرات کلی پروسه های فعلی بودجوی هم نیست.

تطبیق بودجه پاسخگو به جنسیت یک شکل پیشرفت یافته مدیریت مالی عامه است که توزیع سرمایه و تعرفه و نسبت دادن آنرا با پی آمد برابری جنسیت با این هدف که توزیع سرمایه بصورت موثر صورت گرفته است، تعقیب میکند. با آنکه در عمل بسیاری نوآوری های بودجه پاسخگو به جنسیت انتخابی اند، تجزیه و تحلیل را یکی میسازند، طور مثال بروز سود یا الگوی توزیع در یک سکتور یا وزارتخانه.

مثال: شامل ساختن بودجه پاسخگو به جنسیت در مدیریت مالی عامه در اتریش

در اتریش بودجه پاسخگو به جنسیت در اصلاحات گسترده بودجه جا داده شده است که به اتفاق آرا توسط پارلمان اتریش پذیرفته شد. این اصلاحات چارچوب مصارف میان مدت، بودجه سازی حسابداری براساس زمان مصارف و بودجه اجرای را بوجود آورد.

بودجه پاسخگو به جنسیت حتا در قانون اساسی اتریش گنجانیده شد. ماده 13 قانون اساسی اتریش قرار ذیل است: «فدراسیون ها، حکومت ها و اتحادیه ها بخاطر برابری زن و مرد در مدیریت بودجه باید تلاش ورزند. نظر به ماده 51 قانون اساسی اتریش بودجه پاسخگو به جنسیت من حیث بخش عمده بودجه اجرای تعریف شده و چنین نوشته شده است: «در مدیریت بودجوی فدرال اصول اساسی تمرکز بالای تاثیر و بخصوص با در نظر داشت هدف برابری میان زن و مرد... در نظر گرفته شود.»

مقامات اتریشی تصمیم گرفته اند تا بودجه پاسخگو به جنسیت را در اصلاحات بودجه شامل سازند زیرا بودجه «کلید اساسی برابری جنسیت» تلقی میشود. برای هر فصل بودجه حداقل یک پی آمد مرتبط با جنسیت توسط وزارتخانه مربوطه باید

تعریف شود. حتی قبل از بحث های پارلمانی بالای بودجه آینده بعضی وزارتخانه از قبل بودجه پاسخگو به جنسیت شانرا آماده میساختند.

بودجه پاسخگو به جنسیت و پالیسی ها و استراتیژی های سکتوری دولت جمهوری اسلامی افغانستان

یادداشت 3.14 بودجه پاسخگو به جنسیت و پالیسی ها و استراتیژی های سکتوری دولت جمهوری اسلامی افغانستان را مشاهده کنید.

دولت جمهوری اسلامی افغانستان برای برابری جنسیت، مرد، زن، دختر و پسر در پالیسی های مختلف سکتوری که از زمان دولت موقت تا اکنون ساخته شده است را وعده نموده است. با آنکه بسیاری ازین تعهدات برآورده نشده اند. با وجود پایان یافتن زمان استراتیژی انکشاف ملی افغانستان و استراتیژی ها و پالیسی های دیگر، این پالیسی ها بخاطر طرح بودجه پاسخگو برای جنسیت در هر سکتور و شاخص های حساس جنسیت میتواند نکته آغاز باشد. در حالی که رسیدگی به موضوع نابرابری جنسیتی در متن پالیسی و استراتیژی های سکتور ها برای کاهش نابرابری جنسیتی مهم است، تا که بخاطر عملی ساختن این تعهدات توزیع منابع صورت نگیرد موجودیت این پالیسی ها کمک چندانی نمیکند.

برای انتقال پالیسی ها به برنامه ها و پروژه های که منابع کافی داشته و به نابرابری جنسیتی رسیدگی کنند بودجه پاسخگو به جنسیت یک وسیله مهم است.

با آنکه پالیسی ها، استراتیژی ها، قوانین و اسناد دولتی زیادی وجود دارد که در مورد برابری جنسیت و در موارد خاص برای مرد، زن، دختر و پسر تعهد نشان میدهند اینجا مختصرا در مورد پلان عملی برای زنان و دختران افغانستان، استراتیژی انکشاف ملی افغانستان و اهداف انکشافی هزاره در افغانستان منحنی پالیسی ها و استراتیژی های افغانستان که میتواند از طریق بودجه پاسخگو برای جنسیت در عمل پیاده شود، نظر اندازی میکنیم.

پلان کاری ملی برای زنان افغانستان

پلان کاری ملی برای زنان افغانستان یک چارچوب سیاسی با برنامه ده ساله (از سال 2007 الی 2017) است. هدف اش ایجاد استراتیژی منطقی و گسترده برای ارتقای وضعیت زنان افغانستان است. این استراتیژی تعهد اش را در سه عرصه (برجسته میسازد: 1) امنیت (2) حکومنداری، حاکمیت قانون و حقوق بشر (3) اقتصاد و پیشرفت اجتماعی

دیدگاه: افغانستان یک کشور صلح آمیز و مترقی خواهد بود که در آن زنان و مردان در همه عرصه های زندگی از امنیت، حقوق و فرصت های مساوی برخوردار خواهند بود.

ماموریت: ترویج و تشویق فعالانه نهاد ها و افراد تا از طریق فراهم ساختن تمرکز و رهنمایی واضح، فعالیت های هماهنگ شده، و تعهد مشترک برای دیدگاه دولت تطبیق کننده برنامه های توانمند سازی زنان و برابری جنسیت باشند.

استراتیژی ها: محو تبعیض علیه زنان، توسعه سرمایه بشری زنان و تضمین رهبری شان تا اشتراک کامل و مساوی شان در تمام عرصه های زندگی ضمانت گردد.

تطبیق:

استراتیژی تطبیق پلان کاری ملی برای زنان افغانستان به اساس قانون اساسی و پیمان افغانستان که زنان و مردان حقوق و واجبات مساوی دارند تهیه شده است. قاعده کلی استراتیژی موقت انکشاف ملی افغانستان را که «ترویج پیشرفت زنان وجبیه مشترک دولت افغانستان بوده و مسئولیت تمام سکتور ها، نهاد ها و افراد است تا نگرانی های زنان/جنسیتی را در تمام جنبه های کار دولت از پالیسی گرفته تا بودجه، برنامه ها، پروژه ها، خدمات و فعالیت ها بشمول استخدام، آموزش، ترویج و توزیع سود و فرصتها شامل سازند.»

تطبیق استراتیژی های جنسیت در استراتیژی موقت انکشاف ملی افغانستان و در اسناد دیگر پالیسی در مورد زنان از طریق پلان کاری ملی برای زنان افغانستان تسهیل میشود که تمام وزارتخانه ها را در شامل ساختن موضوع جنسیت در پلان های تطبیقی شان حمایت نموده و پروسه ها و میکانیزم های وزارت مشمول را بجا میگذارد تا از اشتراک زنان و مردان در ادغام جنسیت اطمینان حاصل گردد. در سطح عمومی یک سلسله پروسه ها و میکانیزم ها بیرون از استراتیژی انکشاف ملی افغانستان جهت راه اندازی بحث عمیق و همه شمول در مورد وضعیت زنان و توانمند سازی آنان منحصی جزء اساسی رسیدن به برابری جنسیتی چنانچه در پلان کاری ملی برای زنان افغانستان و استراتیژی انکشاف ملی افغانستان تصریح گردیده اتخاذ خواهد شد.

در تمام این پروسه ها وزارت امور زنان با فراهم ساختن رهبری و مشوره در مورد ادغام جنسیت، هماهنگی فعالیت ها، و تسهیل نمودن جریان منابع برای تطبیق کننده های پالیسی، منحصی شریک اصلی ارگانهای دیگر نقش بازی خواهد کرد. وزارتخانه ها و نهاد های تطبیق کننده در بخش های مربوطه شان برای تطبیق مسایل مربوط به جنسیت مسؤل و حسابه خواهند بود و در عین حال در شراکت با نهاد های غیردولتی، دانشگاه ها، رسانه ها، گروه های مذهبی، تجارت پیشه ها، جامعه بین المللی و شرکای دیگر کار خواهند کرد.

بودجه سازی مطابق طرزالعمل های از قبل بنا شده دولت پیش خواهد رفت. نظارت بصورت جداگانه در سطح وزارتخانه ها با درنظرداشت اینکه محصول آن در نظارت، هماهنگی، گزارش دهی و پروسه های تطبیق پیمان افغانستان و استراتیژی ملی انکشاف افغانستان ادغام شود انجام خواهد شد.

مثال: تعهدات، شاخص ها و مقاصد پلان کاری ملی برای زنان افغانستان		
هدف	شاخص ها:	مقاصد
ایجاد فضای اجتماعی و اقتصادی که برای پیشرفت کامل زنان و تحقق بخشیدن قدرت اقتصادی آنها موثر باشد	<ul style="list-style-type: none"> - قانون حساس جنسیت و چارچوب منظم بشمول قوانین میراث، ملکیت و کار - دسترسی مساوی زنان به برنامه های انکشاف مهارتها و آموزشهای مسلکی - ارتقای دسترسی زنان به کار با مزد - ارتقای دسترسی زنان به قرضه های کوچک و خدمات تجاری 	<p>(a) تحلیل سیاست های اقتصادی کلان از نظر جنسیت، بشمول پالیسی های تجارت تا باشد که به نیاز های زنان منحصی مامورین تجارت پاسخگو باشند</p> <p>(b) اتخاذ سیاست های اقدام مثبت در استخدام و توزیع فرصت ها برای آموزش های مسلکی و مهارتها و فراهم سازی خدمات مالی و تجاری دیگر تا اینکه در قسمت فرصتهای اقتصادی موجود برای زنان و مردان به تدریج برابری ایجاد شود.</p> <p>(c) ایجاد سروی های اقتصادی اجتماعی حساس از نظر جنسیت که به اطلاعات دسته بندی شده از نظر جنسیت و تعاریف غیرعرفی کار توجه خاص نماید تا کار فعال زنان را و سهم بدون درآمد شانرا در اقتصاد به حساب گیرد.</p> <p>(d) توسعه و تقویت میکانیزم های سازمانی و اصلاحات سیاست ها، طرزالعمل ها و</p>

<p>قوانین جهت فراهم ساختن فضای بهتر برای توانمند سازی اقتصادی زنان و (e) ادغام مسایل جنسیت در پلان سازی، برنامه سازی، نظارت و ارزیابی تمام برنامه ها و فعالیتهای که برای ازدیاد دسترسی زنان به کار و فعالیت های تولید درآمد طراحی شده است</p>		
<p>(a) تقویت کیفیت و ارتقای دسترسی زنان به بسته اساسی خدمات صحت (b) سرمایه گذاری بیشتر در قسمت آموزش کارمندان صحت زن بشمول داکتران، نرسها و قابله ها (c) منابع بیشتر و تطبیق موثر استراتژی ملی برای صحت باروری با تاکید مشخص روی کاهش میزان باروری (d) تطبیق ایجاد ظرفیت بصورت اجباری در قسمت ارایه خدمات صحت باروری، پلان خانواده و رسیدگی به قضایای خشونت علیه زن، در تمام مراکز صحت</p>	<p>- کاهش مرگ و میر مادران از 1600 به 400 در میان 100,000 ولادت در سال 2015 - ازدیاد خدمات صحت باروری در مراکز صحت در کشور - ازدیاد 30 فیصدی زنان در سکتور صحت - حداقل 90 فیصد زنان به بسته اساسی خدمات صحت دسترسی داشته باشند</p>	<p>دولت هدف دارد تا از سلامتی احساسی، اجتماعی و فیزیکی زنان اطمینان حاصل نموده و صحت باروری شان را حمایت کند</p>

منبع: پلان کاری ملی برای زنان افغانستان

استراتژی انکشاف ملی افغانستان

استراتژی انکشاف ملی افغانستان یک چارچوب کاری پنج ساله بود که از سال 2008 شروع شده به سال 2013 ختم میگردید. این استراتژی دیدگاه، اصول و اهداف دولت را برای افغانستانی که به تعهدات اش به اهداف انکشافی هزاره الی 2020 و تطبیق پیمان افغانستان پابند است. استراتژی مذکور به اساس ارزیابی وضعیت فعلی اقتصادی و اجتماعی ساخته شده، مقاصد میان مدت را طرح نموده و اقداماتی را که برای رسیدن به این اهداف ملی باید برداشته شوند، مشخص ساخته است. استراتژی انکشاف ملی افغانستان بیشتر به پنج سال آینده تمرکز میکرد اما اهداف طویل المدت افغانستان را بازتاب میدهد که از جمله محو فقر با وجود آوردن قشر زحمتکش متوسط، فضای سیاسی موثر و با ثبات و دموکراتیک و امنیت در سراسر کشور میباشد.

استراتژی مذکور تصدیق نمود که موفقیت این استراتژی به تطبیق موثر آن ارتباط داشته و بودجه ملی را منحص ابزار کلیدی برای تطبیق استراتژی شناخت. برای تمام وزارتخانه های مربوطه رهنمایی صورت گرفت تا برنامه ها و پروژه های شان را مطابق استراتژی های سکتوری استراتژی انکشاف ملی افغانستان عیار سازند، بعد برنامه ها و پروژه های سکتوری را در مقابل بودجه میان مدت دوباره قیمت گذاری نمایند.

دیدگاه:

- حکومت اسلامی دموکراتیک مبتنی بر قانون اساسی که با خود و همسایگان اش در صلح بوده و در خانواده بین المللی با وقار زیست نماید.
- ملت بردبار، متحد و معتقد به تعدد احزاب که میراث اسلامی و آرزوی عمیق اشتراک، عدالت و حقوق مساوی برای همه را ارج میگذارد.
- جامعه ای با امید و سعادت به اساس بازار اقتصادی سکتور خصوصی، برابری اجتماعی و سازگاری با محیط زیست.

اهداف:

- امنیت: دستیابی به ثبات، تطبیق قانون و بهبود امنیت فردی افغانها در سراسر کشور.
- حکومت داری، حاکمیت قانون و حقوق بشر: پروسه ها و نهاد های دموکراتیک، حقوق بشر، حاکمیت قانون، ارایه خدمات عامه و حسابداری دولت تقویت شود.
- توسعه اجتماعی و اقتصادی: کاهش فقر، تامین انکشاف مداوم و پایدار از طریق اقتصاد بازار تحت رهبری سکتور خصوصی، بهبود شاخص های انکشاف بشری و پیشرفت قابل ملاحظه در جهت نیل به اهداف انکشافی افغانستان در ارتباط به اهداف انکشافی هزاره.

در استراتیژی انکشاف ملی افغانستان پنج مسئله بشمول مسئله جنسیت مشترک است. هدف استراتیژی مشترک برابری جنسیت تقویت هدف عمومی استراتیژی انکشاف ملی افغانستان در قسمت تامین صلح و پیشرفت پایدار در افغانستان است. افغانستان آرام و مترقی ای که زنان و مردان از امنیت، حقوق و فرصتهای مساوی در همه عرصه ها برخوردار باشند. بخصوص این استراتیژی متصور است که الی سال 2013 یک تعداد زیادی از نهاد های دولتی تساوی جنسیت را شامل برنامه های خود ساخته و به نیاز های انکشافی زنان و چالشهای فعلی در سکتور های مربوطه کاری شان پاسخ بگویند.

استراتیژی مذکور توقع میبرد تا از طریق موارد ذیل پیشرفت های قابل اندازه گیری در وضعیت زنان رونما شود:

- کاهش بیسوادی
- میزان بلند ثبت نام خالص در مکاتب در هر سطح
- تقدیر از کار مفید در قسمت کنترول بالای عاید و قابل رویت شدن در احصائیه ها
- مزد مساوی در برابر کار مساوی
- میزان پایین مرگ و میر مادران و دسترسی بهتر به خدمات صحتی
- ارتقای رهبری و اشتراک زنان در تمام عرصه های زندگی
- فرصت های اقتصادی بیشتر و کنترول دارایی های تولید شده و عاید
- دسترسی کافی به سیستم عدلی که از نظر جنسیت حساس باشد
- کاهش آسیب پذیری در برابر خشونت در حوزه خانوادگی و عامه

اهداف استراتیژی برابری جنسیتی استراتیژی انکشاف ملی افغانستان	
اهداف طویل المدت	<ul style="list-style-type: none"> - برابری جنسیتی - توانمند سازی زنان - تساوی جنسیت
اهداف میان مدت	<ul style="list-style-type: none"> - محو تمام انواع تبعیضات علیه زنان - ایجاد سرمایه زنان - تقویت رهبری زنان و اشتراک شان در همه عرصه های زندگی
اهداف کوتاه مدت	<ul style="list-style-type: none"> - رسیدن به محک 13 ساله استراتیژی انکشاف ملی افغانستان که از نظر جنسیت مشخص شده است - رسیدن به اولویت های 5 ساله پلان کاری ملی برای زنان افغانستان - تحقق بخشیدن تعهدات جنسیتی که در هر بخش استراتیژی انکشاف ملی افغانستان مدغم شده است - ایجاد ظرفیت های سازمانی وزارتخانه و ادارات دولتی

مثال: اهداف اجرایی مساوات جنسیت استراتیژی انکشاف ملی افغانستان			
استراتیژی تساوی جنسیت	اهداف	مسایل مشترک	
هم ردیف با اهداف انکشافی هزاره افغانستان ثبت نام خالص دختران و پسران در مکاتب حد اقل 60 فیصد و 70 فیصد خواهد بود.	15.5 فیصد افزایش سالانه از سال 2008 الی 2010؛ 5.9 فیصد افزایش سالانه ثبت نام خالص دختران در مکاتب بعد از سال 2010	افزایش ثبت نام خالص دختران در مکاتب	
تعداد معلمین زن الی 50 فیصد افزایش خواهد یافت	حضور 50 فیصد زنان در مسلک معلمی در سطح ابتدائیه و ثانوی	افزایش فیصدی معلمین زن در سطح ابتدائیه و ثانوی	
به تعداد 150,000 زن و مرد در عرصه مهارت های قابل عرضه در بازار از طریق ابزار خصوصی و عامه آموزش خواهند دید	حداکثر 30 فیصد نمایندگی زنان در آموزشهای مهارت های قابل عرضه در بازار	اوسط فیصدی زنان در میان فارغین مهارتهای قابل عرضه در بازار	
مثال: پلان عملی مساوات جنسیت استراتیژی انکشاف ملی افغانستان			
اهداف/ پیامد ها	اقدامات سیاسی/ فعالیتها	کتگوری	زمانبندی
افزایش دسترسی به خدمات برق در روستا ها	توجه خاص به مسایل جنسیت در فراهم سازی خدمات برق به روستا ها	توسعه	باید مشخص شود
مثال: شاخص مساوات جنسیت استراتیژی انکشاف ملی افغانستان			
پیامد های متوقعه	شاخص ها	پایه	اهداف
سیستم باروری موثر و صحت کودک	میزان مرگ و میر مادران	1600 فوت/ 100,000 تولد (2000)	فوت
	میزان مرگ و میر کودکان زیر سنین 5 سال (فیصدی)	275 فوت/ 1000 تولد (2000)	
	میزان مرگ و میر نوزاد (فیصدی)	165 فوت/ 1000 تولد (2000)	
منبع: استراتیژی انکشاف ملی افغانستان، شماره			

اهداف انکشافی هزاره افغانستان (MDGs): دیدگاه 2020

اهداف انکشافی هزاره یک سلسله اهدافی اند که توسط تمام اعضای سازمان ملل متحد پذیرفته شده که اهداف قابل اندازه گیری را تعیین نموده تا الی سال 2015 به انسانهای بیشتر کمک شود تا حداقل آنچه را که لازمه یک زندگی مناسب است برخوردار شوند. نظر به موجودیت جنگ های دوامدار در افغانستان وقتی مجلس اهداف انکشافی هزاره در سال 2000 برگزار گردید افغانستان نتوانست اشتراک کند. با آنهم دولت جمهوری اسلامی افغانستان اولین گزارش اهداف انکشافی هزاره اش را به سازمان ملل متحد پیشکش کرد و شامل جمعی از ملل های شد که با ضرب العجل تمدید شده الی 2020 برای رسیدن به اهداف انکشافی هزاره متعهد اند.

جنسیت یکی از اجزای مهم اهداف انکشافی هزاره است. اهدافی دارد که مستقیماً در ارتباط به ترویج برابری جنسیت و رسیدگی به نگرانی های صحنی مشخص به جنسیت زنان و فراهم سازی تعلیم و تربیه برای زنان و دختران میباشد.

اهداف:

- از بین بردن فقر و گرسنگی شدید
- رسیدن به تعلیم و تربیه ابتدایی برای همه در سطح جهان
- ترویج برابری جنسیت و توانمند سازی زنان
- کاهش مرگ و میر اطفال
- مبارزه علیه ایدز، ملاریا، توبرکلوز و امراض دیگر
- تامین پایداری محیط زیست
- بهتر ساختن امنیت

مثال: اهداف و شاخص ها برای ترویج مساوات جنسیت و توانمند سازی زنان در اهداف انکشافی هزاره افغانستان	
اهداف	شاخص ها
از بین بردن تضاد جنسیتی در تمام سطوح تعلیم و تربیه قبل از سال 2020	- میزان مقایسه تعداد دختران و پسران در سطح ابتدائیه ثانوی و عالی مکتب - میزان زنان باسواد در برابر مردان باسواد (میان سنین 15 الی 24 سال)
کاهش میزان مرگ و میر مادران الی 50 فیصد بین سال 2002 و 2015 و همچنان الی سال 2020 کاهش میزان مرگ و میر مادران از 25 در سال 2002	- میزان مرگ و میر مادران - میزان ولادت های انجام شده توسط کارمندان صحنی ماهر - میزان بارداری - میزان زنانی که از مراقبت قبل از ولادت مستفید میشوند

منبع: گزارش سال 2005 اهداف انکشافی هزاره افغانستان

فعالیت 3.12: برگرداندن تعهدات پالیسی به پیآمد ها با استفاده از بودجه پاسخگو به جنسیت			
رهنمایی برای آموزش دهنده: از اشتراک کننده ها خواش کنید تا گروپهای 3 الی 5 نفری را تشکیل دهند. هر اشتراک کننده باید قلم و کاغذ داشته و هر گروپ فلپ چارت و مارکر داشته باشد. یک نقلی از یادداشت 3.15 که بیانیه بودجه ملی سال 1393 وزارت انرژی و آب است و یادداشت 3.16 که خلاصه اجرایی برنامه اولویت های ملی است، را به هر اشتراک کننده توزیع کنید.			
زمان: 30 دقیقه			
مواد مورد نیاز: چار کاغذ، اسباب نوشتن (قلم/پنسل)، فلپ چارت، مارکر، پروجکتور، پرده پروجکتور، یادداشت بیانیه بودجه ملی سال 1393			
چار جدول ذیل که مربوط پلان عملی برابری جنسیت استراتیژی انکشاف ملی افغانستان میشود را در روی صفحه پروجکتور به نمایش بگذارید:			
هدف/پیآمد	اقدام/فعالیت پالیسی	های	کتگوری
افزایش دسترسی به خدمات برق در روستا ها	توجه خاص به مسایل جنسیت در تامین برق برای مناطق روستایی	پیشرفت	باید مشخص شود
اطق برای انجام این تمرین از مثال برق برای روستا ها منحث یک مثال پر چالش تر برای نشان دادن اینکه تمام سیاست های دولت و خدمات عامه یک جنبه جنسیتی دارند و جنسیت باید حتا در مسایلی که کمتر قابل رویت اند مثل نابرابری در تعلیم و تربیه و صحت مادران، باید در نظر گرفته شود.			

برای هر گروپ راهنمایی کنید که سه مرحله اول شیوه بودجه پاسخگو به جنسیت را که پنج مرحله است تکمیل کنند. برای این تمرین ضروری نیست تا معلومات احصائیه یا سیاست های دولت را عمیقاً مرور کنید. این تمرین صرف به هدف تمرین جمع آوری نظریات طراحی شده است تا کارآموزان با اینکه این چارچوب چگونه میتواند تعهدات را به توزیع منابع تحقیق بدهد آشنا شوند.

1. تحلیل وضعیت (15 دقیقه)

- مرد و زن از خدمات تامین برق چگونه مستفید میشوند؟ دلایل اصلی که زنان/مرد ها/ دختران/ پسران به خدمات برق نیاز دارند چیست؟

- دسترسی به خدمات برق در روستا ها چگونه بالای مردان/ زنان/ پسر ها/ دختران تاثیر میگذارد؟

- وضعیت دسترسی به خدمات برق در روستا ها فعلاً چگونه است؟ آیا نظر به موقعیت زیست، سن ویا قوم و قبیله کدام تفاوتی وجود دارد؟

2. ارزیابی سیاست های سکتوری از نظر پاسخگویی به جنسیت (10 دقیقه)

- چگونه سیاست های موجود تفاوت جنسیتی را در قسمت دسترسی به خدمات برق در روستا ها مورد رسیدگی قرار میدهد؟

- آیا وزارت انرژی و آب کدام سیاست خاصی در رابطه به جنسیت دارد؟

- به یادداشت 3.16 رجوع کنید و اینکه برنامه اولویت های ملی برای فراهم سازی انرژی ملی چقدر به جنسیت پاسخگو است را ارزیابی کنید

3. ارزیابی توزیع بودجه (5 دقیقه) - به یادداشت 3.15 که دستاورد های سال 1392 وزارت انرژی و آب و اهداف کلیدی این وزارت برای سال 1393 را خلاصه میکند مراجعه کنید. چگونه توزیع بودجه و اولویت ها میتواند برای رسیدگی به مسایلی که در مرحله اول و دوم شناسایی شده تغییر داده شده یا بهبود داده شوند؟ چگونه اولویت بندی بودجه این سکتور میتواند بیشتر پاسخگو به جنسیت شود؟

پیشنهادهای برای جمع بندی: اولویت ب در ذیل بعضی مثالهای احتمالی برای هر سکتور ارایه شده است. الزامی نیست تا جواب ها مطابقت داشته باشند، اما مثال جواب های اند که میتواند توسط اشتراک کننده ها ارایه شود.

1. اند تحلیل وضعیت

- برای استفاده از رادیو و تلویزیون موجودیت برق ضروریست. زنان به مجالس عمومی دسترسی کمتری دارد. بنا استفاده از برق جهت دسترسی به معلومات شاید برای زنان مهمتر بوده و کمبود دسترسی به برق در قسمت دسترسی به معلومات نابرابری جنسیتی را بوجود میآورد.

- خانواده ها ممکن بخاطر آسان ساختن کار ها از برق استفاده کنند، طور مثال بخاطر استفاده از ماشین کالاشویی ویا وسایل دیگر منزل. دسترسی به برق کار منزل را آسانتر میسازد طور مثال وقت زنان برای انجام امورات منزل کمتر مصرف خواهد شد.

- برای بهبود صحت مادران برق رسانی بخاطر استفاده از وسایل و ماشین آلات و روشنی در کلینک ها و شفاخانه از اهمیت کلیدی برخوردار است.

- در روستا ها برق بخاطر روشن ساختن محلات عامه مثل جاده و مارکیت ها که به نوبه خود امنیت زنان را در وقت رفتن به بازار یا روان کردن دختران در دکان های نزدیک منزل تامین میسازد، مهم است.

2. ارزیابی سیاست های سکتوری از نظر پاسخگو بودن شان به جنسیت

- پلان استراتژیک ملی افغانستان برای تعلیم و تربیه سیاست ادغام جنسیت را دربر دارد

- نظر به برنامه اولویت های ملی، برای ادغام جنسیت در پلان استراتژیک ملی افغانستان بودجه سازی صورت گرفته است

- واضح نیست که اقدامات این پالیسی چگونه برداشته شده و بودجه سازی خواهد گردید

3. ارزیابی توزیع بودجه

- در قسمت ادغام جنسیت هیچ پروژه ای تذکر داده نشده است

- توزیع بودجه جهت تضمین موجودیت برق در شفاخانه ها در محلات روستایی

- ساخت بودجه برای یک پروژه جهت تحقیق و تنظیم اوقات کمبود برق برای تقسیم اوقات استفاده از برق که نظر به جنسیت مشخص شده باشد

بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح سکتور ها

زمان : ۱۵ دقیقه

اکثریت فعالیت ها مربوط به جندر در سطح سکتوری صورت میگیرد جایی که پایین تر از آن تصامیم بودجوی اتخاذ می گردد و بالاتر از آن تحلیل تطبیق بودجه بصورت ساده اجرا میشود. در این مرحله، نفوذ بیشتر روی تصامیم بودجه سالانه می باشد که از طرف وزارت مالیه اتخاذ میگردد و نظارت سایر نهادها نیز می باشد که هماهنگی بودجه سازی پاسخگو به جندر را در سطح کلی تر نهاد فراهم می سازد.

برای پایداری رویکرد های بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح سکتوری، تمرکز بیشتر باید روی انکشاف سازمانی صورت گیرد و روندها و سیستم ها، وظایف و مسوولیت ها، نیازمندی ها برای ارقام، پالیسی های ملی برای برابری جنسیتی و مقاصد، اهداف کوتاه مدت و دراز مدت باید دیده شوند و ارتقای ظرفیت و دانش در مورد جندر افزایش یابد. اساساً در سطح سکتوری، تمرکز و توجه بیشتر باید روی انکشاف زیربناها های مورد نیاز برای نهادینه سازی بودجه جندر صورت گیرد.

برای آغاز این کار، در قدم نخست نیاز است تا دیده شود که آمادگی کارمندان در مورد موضوعات جندر تا چه حد است مانند تفتیش جندر. این امر نیز حایز اهمیت است تا دیده شود که چگونه پالیسی های مربوط به برابری جنسیتی دولت از طریق پلان کاری ملی برای زنان افغانستان و استراتژی های مشخص سکتوری مانند برنامه های ملی دارای اولویت چگونه در سطح سکتوری به اجرا در آمده است، بگونه مثال با استفاده از سوالات زیر:

- آیا پالیسی به مقاصد در این سطح تقسیم گردیده است؟
- آیا اهداف وابسته به این مقاصد می باشد؟
- آیا پیشرفت ها نظارت میگردد؟
- آیا پالیسی از طریق ریاست ها ابلاغ می گردد؟
- پالیسی چگونه به نهادها و ریاست های ولایتی و سایر نهادها ابلاغ می گردد؟
- برای عملی ساختن پلان کاری ملی زنان افغانستان چه میکانیزم های روی دست گرفته شده است

فعالیت ۱۳، ۳: ارزیابی آماده بودن وزارت در قسمت جندر
رهنمایی مربی: از اشتراکننده گان بخواهید تا مطابق به گروپ های مربوطه شان وزارت و ریاست شان تقسیم شوند. از هر گروپ بخواهید تا یکی شان نوت را تهیه نمایند.
زمان: ۱۰ دقیقه
موادهای مورد نیاز: پروجکتور و صفحه پروجکتور، لوازم تحریر و کاغذ
سوالات زیر را روی صفحه پروجکتور نمایش دهید:
○ آیا پالیسی به مقاصد در این سطح تقسیم گردیده است؟
○ آیا اهداف وابسته به این مقاصد می باشد؟
○ آیا پیشرفت ها نظارت میگردد؟
○ آیا پالیسی از طریق ریاست ها ابلاغ می گردد؟
○ پالیسی چگونه به نهادها و ریاست های ولایتی و سایر نهادها ابلاغ می گردد؟
○ برای عملی ساختن پلان کاری ملی زنان افغانستان چه میکانیزم های روی دست گرفته شده است
از اشتراک کننده گان بخواهید تا سوال را در مورد وزارت مربوطه شان مورد بحث قرار دهند. یادداشت کننده باید نوت را تهیه نماید. اجرای این تمرین بدین معنی نیست که یک ارزیابی خیلی عمیق باشد بلکه فقط برای این است که اشتراک کننده

گان را وادار نماید تا در مورد این سوال تفکر نمایند که چگونه پلان کاری ملی زنان افغانستان در کارهای روزمره وزارت شان ارتباط دارد. برای اشتراک کننده گان بگویند که فقط ۱۰ دقیقه وقت در اختیار دارند تا در این مورد بحث نمایند.

در ختم اجرای این تمرین، یادداشت ها را جمع آوری کنید.

بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح ولایتی/ محلی

زمان: ۱۰ دقیقه

روند بودجه سازی در افغانستان بیش از حد متمرکز می باشد. چنانچه ما در مبحث مربوط به بودجه سازی در افغانستان آموختیم که تلاش های صورت گرفته است تا بودجه سازی ولایتی اجرا گردد و همچنان برخی ابزارها برای بودجه در سطح ولایات نیز در نظر گرفته شده است.

هر ولایت یک پلان استراتژیک ولایتی دارد و پلان های انکشافی ولایتی را سالانه تدوین می نمایند. پلان استراتژیک ولایتی، پلان های انکشافی پنج ساله را برای هر ولایت شامل می باشد، درحالیکه پلان انکشافی ولایتی برنامه های انکشافی یک ساله ولایت مربوطه را احتوا می نماید. این اقدامات ابتدایی در سطح ولایات از گام های خیلی مهم در راستای تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر می باشد. پلان های انکشافی ولایتی و پلان های استراتژیک ولایتی باید نیازمندی های متفاوت جندر را انعکاس دهند و تصمیم انکشافی را در سطح ولایات بگونه ای هدایت نمایند تا برابری جنسیتی را در سطح ولایات کمک نماید.

در سطح ولایات و محلات، ریاست ها دسترسی فوری به مستفید شوندگان داشته و دسترسی بیشتر برای جمع آوری ارقام مهم به منظور اتخاذ تصمیم بهتر در مورد بودجه سازی پاسخگو به جندر. یافته هایی برنامه های آزمایشی و پروژه های امتحانی باید از سطح ولایات و محلات جمع آوری شده و به منظور آوردن تغییرات در سطح مرکز از آن استفاده شود. بدون دخیل سازی ریاست های حکومت و اقدام آنها در مورد یافته ها و بدون داشتن یک سیستم منظم، خطر آن موجود است که بودجه سازی پاسخگو به جندر در مرحله برنامه باقی مانده و هیچ پیشرفت نداشته باشد. مهم است که ریاست ها و نهادها در سطح ولایات و محلات ظرفیت تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر را داشته و بصورت منظم و پیهم قادر به جمع آوری ارقام و آمارها باشند تا بتوانند با استفاده از این معلومات، تصمیم گیری ها را در سطح مرکز و ولایات تحت نفوذ قرار دهد.

ویدیو شماره ۲، ۳: بودجه سازی پاسخگو به جندر – مایسور، هند

این فلم در مایسور هند جایی که یک نماینده منتخب زن توانست مهارت های را که در یک برنامه آموزشی که از طرف سازمان زنان ملل متحد تدویر یافته بود مورد استفاده قرار داده و گفتمان را میان زنان و مقامات ایالت مربوطه تسهیل ببخشد و زنان را بسیج نماید تا مقامات و رهبران محلی را وادار نمایند که به اولویت های زنان گوش فرا داده و اقدامات عملی را در این زمینه روی دست گیرند. در نتیجه فعالیت های آن زن، بودجه برای اعمار یک مرکز صحتی تخصیص یافت و باعث گردید تا خطرات صحتی از این ناحیه از بین رود. (تولید کننده: تلویزیون مشترک المنافع، سازمان زنان ملل متحد، سال پخش ۲۰۰۷)

زمان: ۵ دقیقه

بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطح برنامه ها

زمان: ۴۰ دقیقه

رهنمود شماره ۳,۲۰ را ملاحظه کنید: تحلیل انعکاس یافته برنامه ها در متحد المال شماره ۲ سال ۱۳۹۳ از بُعد جندر

بودجه سازی بر اساس برنامه مانند بودجه سازی پاسخگو به جندر کمک میکند تا پلانگذاری، اهداف کوتاه مدت، موثریت و کارایی بلند برود. این امر باعث میگردد تا معلومات بیشتر را در راستای عملی ساختن پالیسی ها با ایجاد ارتباط میان هزینه برنامه ها و دستاورهای برنامه های حکومت فراهم سازد.

هسته اساسی بودجه سازی بر اساس برنامه را برنامه ها تشکیل می دهد که بدین مفهوم است که بودجه برای تطبیق برنامه ها اختصاص داده میشوند نه برای وزارت ها. از آنجایی که برنامه ریزی بر اساس بودجه جامع تر و کامل تر از پروژه های جداگانه می باشد، برنامه های حساس به جندر تأثیرات بیشتر در راستای بهبود برابری جنسیتی دارد.

فعالیت ها و اهداف کوتاه مدت اعم در بودجه سازی بر اساس برنامه و بودجه سازی پاسخگو به جندر باید بصورت دوامدار در پرتو اهداف دراز مدت برنامه ها مورد بازنگری و تجدید نظر قرار گیرد. بگونه مثال، برای اینکه سنجش شود که موثریت ساعات معلمین تا چه حد بوده است (بطور مثال برنامه سواد آموزی)، تصمیم گیرنده گان باید دقت کنند که آیا میزان سواد برای دختران و پسران افزایش یافته است و آیا منابعی که برای رسیدن به هدف دراز مدت این برنامه در نظر است، ارزش چنین کاری را دارد.

تمرکز بودجه سازی بر اساس برنامه بیشتر روی نتایج می باشد که شامل اهداف دراز مدت و کوتاه مدت می باشد. به همین ترتیب، بودجه سازی جندر معلومات مربوط به منابع تخصیص شده را با معلومات مربوط به اهداف کوتاه مدت و دراز مدت بودجه حساس به جندر مقایسه میکند و روند تصمیم گیری بودجه را یاری می رساند.

بودجه سازی و پالیسی سازی مبتنی بر شواهد قویا با برنامه های نتیجه محور ارتباط دارد. هدف آن توسعه دانش می باشد و کمک می نماید تا یافته ها در پالیسی ها و برنامه ها درج گردند. بودجه سازی جندر باعث افزایش موثریت جندر شده و کیفیت دانش در این مورد را نیز افزایش می دهد.

برای اجرای بودجه سازی بر اساس برنامه و بودجه سازی جندر تعهدات سیاسی قوی از طرف قوه اجراییه و مقننه نیاز است. این امر نیز مستلزم ریفورم های موازی در ساختارهای حسابداری و تقویتی می باشد. بر علاوه، رویکردها بر اساس برنامه بالای یک سلسله اصول و ریفورم های مربوطه تأکید دارد که آنها باعث ایجاد بیشتر حساسیت جندر گردد به ویژه از طریق بودجه سازی بر اساس برنامه.

دخیل سازی موضوعات جندر بیشتر در سکتور های اجتماعی (صحت و معارف) که توانایی ها نسبت به برنامه های که فرصت ها را مورد توجه قرار میدهد، ابزار میگردد.

نتیجه گیری

بودجه سازی بر اساس برنامه مانند بودجه سازی پاسخگو به جندر کمک میکند تا پلانگذاری، اهداف کوتاه مدت، موثریت و کارایی بلند برود. این امر باعث میگردد تا معلومات بیشتر را در راستای عملی ساختن پالیسی ها با ایجاد ارتباط میان هزینه برنامه ها و دستاورهای برنامه های حکومت فراهم سازد.

هسته اساسی بودجه سازی بر اساس برنامه را برنامه ها تشکیل می دهد که بدین مفهوم است که بودجه برای تطبیق برنامه ها اختصاص داده میشوند نه برای وزارت ها. از آنجایی که برنامه ریزی بر اساس بودجه جامع تر و کامل تر از پروژه های جداگانه می باشد، برنامه های حساس به جندر تأثیرات بیشتر در راستای بهبود برابری جنسیتی دارد.

فعالیت ها و اهداف کوتاه مدت اعم در بودجه سازی براساس برنامه و بودجه سازی پاسخگو به جندر باید بصورت دوامدار در پرتو اهداف دراز مدت برنامه ها مورد بازنگری و تجدید نظر قرار گیرد. بگونه مثال، برای اینکه سنجش شود که موثریت ساعات معلمین تا چه حد بوده است (بطور مثال برنامه سواد آموزی)، تصمیم گیرنده گان باید دقت کنند که آیا میزان سواد برای دختران و پسران افزایش یافته است و آیا منابعی که برای رسیدن به هدف دراز مدت این برنامه در نظر است، ارزش چنین کاری را دارد.

تمرکز بودجه سازی براساس برنامه بیشتر روی نتایج می باشد که شامل اهداف دراز مدت و کوتاه مدت می باشد. به همین ترتیب، بودجه سازی جندر معلومات مربوط به منابع تخصیص شده را با معلومات مربوط به اهداف کوتاه مدت و دراز مدت بودجه حساس به جندر مقایسه میکند و روند تصمیم گیری بودجه را یاری می رساند.

بودجه سازی و پالیسی سازی مبتنی برشواهد قویا با برنامه های نتیجه محور ارتباط دارد. هدف آن توسعه دانش می باشد و کمک می نماید تا یافته ها در پالیسی ها و برنامه ها درج گردند. بودجه سازی جندر باعث افزایش موثریت جندر شده و کیفیت دانش در این مورد را نیز افزایش می دهد.

برای اجرای بودجه سازی براساس برنامه و بودجه سازی جندر تعهدات سیاسی قوی از طرف قوه اجراییه و مقننه نیاز است. این امر نیز مستلزم ریفورم های موازی در ساختارهای حسابداری و تقشیش می باشد. برعلاوه، رویکردها براساس برنامه بالای یک سلسله اصول و ریفورم های مربوطه تاکید دارد که آنها باعث ایجاد بیشتر حساسیت جندر گردیده به ویژه از طریق بودجه سازی براساس برنامه.

دخیل سازی موضوعات جندر بیشتر در سکتور های اجتماعی (صحت و معارف) که توانایی ها نسبت به برنامه های که فرصت ها را مورد توجه قرار میدهد، ایزار میگردد.

ارتباط میان بودجه سازی پاسخگو به جندر و بودجه سازی براساس برنامه در افغانستان

دایره بودجه برنامه	دایره بودجه پاسخگو به جندر	
پلانگذاری بودجه	<ul style="list-style-type: none"> ایجاد کردن (پروژه های جدید) و پلانگذاری (پروژه های جدید و موجود) 	<ul style="list-style-type: none"> متحدالمال های شماره ۱ و ۲ - برنامه های اصلی و فرعی جهت انعکاس دادن نگرانی های جنسیتی مطابق به پلان کاری ملی زنان افغانستان و استراتیژی انکشاف ملی افغانستان. متخصصین سکتورها روند پلانگذاری را به شمول ابعاد جندر تسهیل می بخشد (از چارچوب ۵ مرحله ای بودجه سازی پاسخگو به جندر استفاده کنید) ادامه برنامه های آموزشی برای ارتقای ظرفیت جهت ادغام جندر در متحدالمال های شماره ۱ و ۲. مسولین بودجه سازی پاسخگو به جندر در وزارت ها.
تصمیم گیری بودجه	<ul style="list-style-type: none"> تصویب پروژه های مربوط به جندر 	<ul style="list-style-type: none"> توجیهات مبتنی به جندر برای پروژه های جدید برای وزارت مالیه تحویل داده شد. کمیته استماع بودجه که وزارت امور زنان عضو آن است. کابینه دولت
اجرای/تطبیق بودجه	<ul style="list-style-type: none"> اجرا (پول اختصاص داده شده، به ویژه برای جندر) 	<ul style="list-style-type: none"> میکانیزم های نظارتی در هر وزارت گزارش های ماهوار در مورد تطبیق پروژه از طرف وزارت مالیه توجید گردیده است.
اجراآت و ارزیابی	<ul style="list-style-type: none"> نظارت، تحلیل و تقشیش جندر 	<ul style="list-style-type: none"> بخش نظارت از اجراآت وزارت مالیه تحلیل چارچوب میان مدت بودجه به منظور شامل سازی منابع برای بودجه سازی پاسخگو به جندر

• مرکز انکشاف پالیسی زنان در وزارت امور زنان – بازنگری پالیسی های سه وزارت مربوطه (وزارت صحت عامه، وزارت عدلیه و وزارت حج و اوقاف)		
--	--	--

فعالیت شماره ۳، ۱۴: تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر در برنامه ها – برنامه سواد آموزی وزارت معارف		
<p>رهنمود برای مربی: از اشتراک کننده گان بخواهید که گروپ های ۳-۵ نفری ایجاد کنند را ایجاد کنند. مطمئن باشید که هر شخص کاغذ سفید و لوازم تحریر، فلیپ چارت و مارکر داشته باشد. یک کاپی از رهنمودهای شماره ۳/۱۷ – سند بودجه ملی سال ۱۳۹۳ – معارف و یک کاپی از رهنمود شماره ۳/۱۸ - پلان استراتژیک وزارت مالیه – برنامه ۴: سواد برای هر شخص را برای اشتراک کننده گان توزیع نمایید.</p>		
زمان: ۳۰ دقیقه		
موادهای مورد نیاز: کاغذ سفید، لوازم تحریر، فلیپ چارت، پروجکتور، صفحه پروجکتور، سند بودجه ملی سال ۱۳۹۳		
<p>از هر اشتراک کننده بخواهید که سه مرحله اول رویکرد پنج مرحله ای بودجه پاسخگو به جندر را با استفاده از سوال های زیر تکمیل نمایند. برای اجرای این تمرین نیاز نیست که شما به شکل عمیق وارد احصاییه ها و پالیسی های حکومت شوید. این تمرین فقط برای این است که یک طوفان مغزی را میان اشتراک کننده گان ایجاد کند و آنها بدانند که چگونه تعهدات را به تخصیص منابع تبدیل نمایند.</p>		
۱. تحلیل وضعیت		
<ul style="list-style-type: none"> • موضوعات مختلف برای سواد آموزی زنان و دختران کدام موارد هستند؟ دلایل عمده اینکه زنان به سواد نیاز دارند چیست؟ مردان؟ دختران؟ و پسران؟ • چگونه سواد میتواند مردان را متاثر سازد؟ زنان؟ دختران؟ و پسران؟ • وضعیت سواد در حال حاضر در افغانستان چگونه است؟ آیا به لحاظ جغرافیایی، سنی و قومی تفاوت وجود دارد؟ 		
۲. ارزیابی حساسیت جندر در پالیسی های سکتور ها		
<ul style="list-style-type: none"> • پالیسی های موجود چگونه تفاوت های جنسیتی را در برنامه سواد آموزی مورد توجه قرار می دهد؟ • به رهنمود شماره ۳/۱۸ مراجعه کنید و برنامه سواد آموزی وزارت معارف را مطابق به پلان استراتژیک آن مورد ارزیابی قرار دهید. 		
۳. ارزیابی تخصیص بودجه		
<p>به رهنمود شماره ۳، ۱۷ که خلاصه دستاوردهای سال ۱۳۹۲ و اهداف اساسی سال ۱۳۹۳ را بیان میدارد، مراجعه کنید. ببینید که تخصیص بودجه و اولویت ها تا چه حد باید تغییر کند و یا بهبود یابد تا خلای شناسایی شده در مرحله اول و دوم پر گردد؟ چگونه اولویت های بودجه این سکتور میتواند بیشتر پاسخگو به نیازهای جندر در راستای سواد آموزی باشد؟</p>		

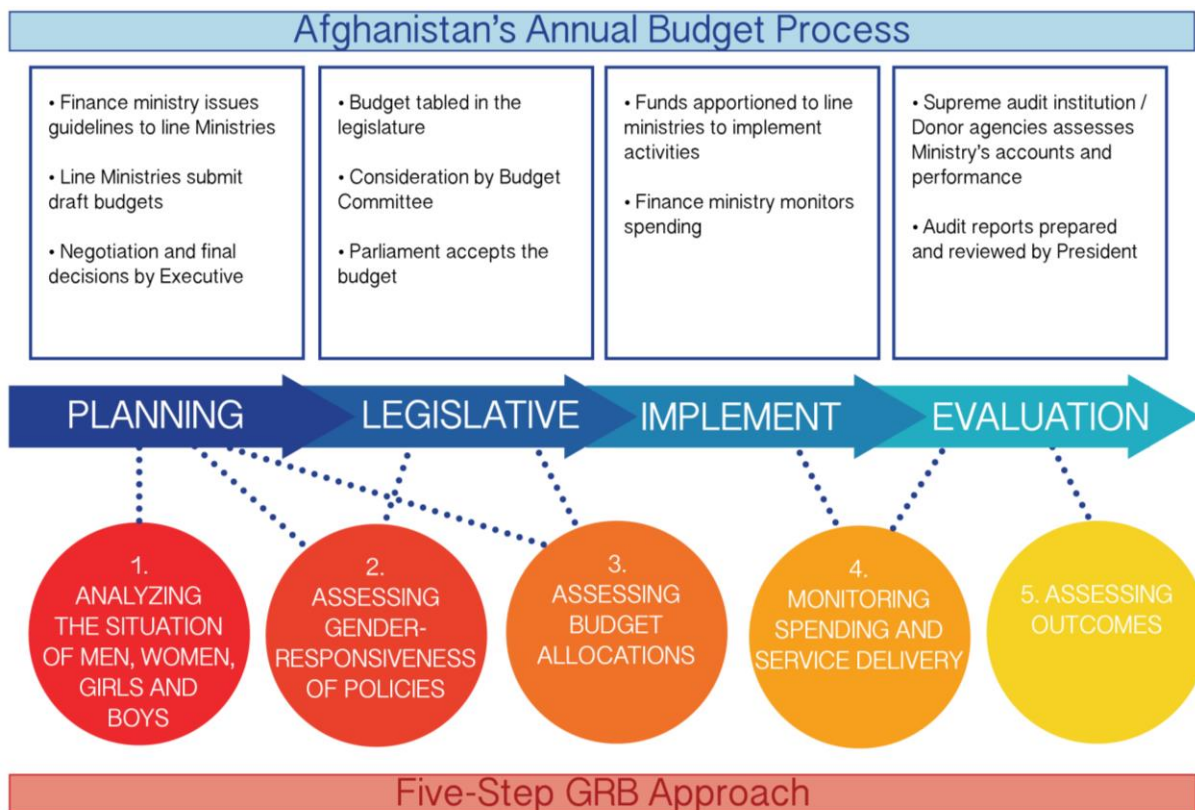
جلسه ۷ - تطبیق بودجه سازی پاسخگو به جندر در روند بودجه افغانستان

زمان: ۸۰ دقیقه (۱ ساعت و ۲۰ دقیقه)

این بخش در صدد آن است تا تمام موضوعاتی را که در رابطه به بودجه سازی پاسخگو به جندر مورد مطالعه قرار دادیم با روند بودجه ملی افغانستان ارتباط دهد. ما به روش هایی می پردازیم که رویکرد پنج مرحله ای و ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر چگونه در بودجه افغانستان قابلیت تطبیق را پیدا نماید.

رویکرد پنج مرحله ای و بودجه ملی افغانستان

زمان: ۵ دقیقه

جلسه اختتامیه - چگونه میتوانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را تطبیق کنیم

زمان: ۷۵ دقیقه

فعالیت ۱۵، ۳: نهادهای دخیل در روند بودجه و مجراهای ورودی برای بودجه سازی پاسخگو به جندر

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۱۵ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

نکات ورودی به بودجه سازی پاسخگو به جندر	فعالیت ها	نهادهای دخیل

فعالیت شماره ۱۶، ۳: چگونه میتوانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله پلانگذاری بودجه ملی افغانستان تطبیق کنیم؟

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل

کرده و جدول را خانه پری نماید.	
یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروه جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.	
زمان: ۱۵ دقیقه	
مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور	
وزارت	پروژه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید بودجه سازی پاسخگو به جندر چگونه میتواند وزارت شما را در مرحله پلانگذاری کمک نماید؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (با استفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروژه میتواند بخشی از کدام طرز العمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرز العمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟
	فکر میکنید کدام یکی از ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر در مرحله پلانگذاری مفید خواهد بود؟

فعالیت شماره 3.17 چگونه میتوانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله تطبیق بودجه ملی افغانستان تطبیق کنیم؟	
رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروه های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروه از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروه از کارمندان وزارت معارف، گروه دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروه باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.	
در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.	
یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروه جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای	

صلح و دموکراسی تحویل دهید.	
زمان: ۱۵ دقیقه	
مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور	
وزارت	پروژه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر
	فکر میکنید بودجه سازی پاسخگو به جندر چگونه میتواند وزارت شما را در مرحله تطبیق کمک نماید؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروژه میتواند بخشی از کدام طرز العمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرز العمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست ؟
	فکر میکنید کدام یکی از ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر در مرحله تطبیق مفید خواهد بود؟

فعالیت شماره ۳/۱۸: چگونه میتوانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را در مرحله ارزیابی بودجه ملی افغانستان تطبیق کنیم؟	
<p>رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.</p> <p>در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.</p> <p>یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.</p>	
زمان: ۱۵ دقیقه	
مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور	

وزارت	
پروژه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر	
فکر میکنید بودجه سازی پاسخگو به جندر چگونه میتواند وزارت شما را در مرحله ارزیابی کمک نماید؟	
کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.	
این پروژه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟	
آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.	
برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست ؟	
فکر میکنید کدام یکی از ابزارهای بودجه سازی پاسخگو به جندر در مرحله ارزیابی مفید خواهد بود؟	

فعالیت شماره ۳/۱۹: چگونه میتوانیم بودجه سازی پاسخگو به جندر را در هنگام جمع آوری ارقام به تفکیک جندر تطبیق کنیم؟	
<p>رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.</p> <p>در هنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یاد داشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.</p> <p>یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.</p> <p>زمان: ۱۵ دقیقه</p> <p>مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور</p>	
وزارت	
پروژه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر	

	تشریح نمایید که وزارت شما در حال حاضر ارقام را چگونه از پروژه ها و برنامه ها جمع آوری می کند؟
	فکر میکنید جمع آوری ارقام به تفکیک جندر چگونه وزارت شما را کمک میکند؟
	کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.
	این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟
	آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.
	برای انجام این ابزار، چه و کدام نوع کمک ها ظرفیت ها نیاز است که فعلا در وزارت شما موجود نیست؟

مبحث ۴ - تدوین شاخص های حساس به جندر

اهداف بودجه سازی پاسخگو به جندر عبارت از نهادینه سازی جندر در امورات مالی عامه می باشد. برعلاوه، در صدد عملکرد های تبعیض مثبت به منظور مورد توجه قرار دادن نیازمندی های مشخص زنان و مردان، دختران و پسران می باشد. به منظور نهادینه سازی جندر در روند بودجه، این کافی نیست که تنها اهداف بسیار عمومی و غیر عملی را تعیین نمود، برعکس باید اهداف و مقاصد خیلی مشخص و عملی باید تعیین گردند. بگونه مثال، یکی از اهداف پلان کاری ملی برای زنان افغانستان (NAPWA) بوجود آوردن و نگهداشتن یک محیط مصوون می باشد که زنان را قادر می سازد تا زنان عاری از ارباب، ترس از خشونت زندگی کنند که باعث تقویت اشتراک شان در پروسه های سیاسی و بوجود آمدن صلح و امنیت می گردد. به منظور دستیابی به این هدف، هدف مذکور باید به پلان های عملی با تفکیک جندر از بُعد کیفی و کمی تبدیل گردد. شاخص های کلیدی که به منظور این هدف مشخص گردیده اند قرار ذیل می باشند:

- حد اقل ۲۰ فیصد افزایش در تعداد اشتراک زنان در راستای عرضه خدمات امنیتی در ظرف ۱۰ سال.
- پیشرفت در کاهش واقعات خشونت علیه زنان در محلات عامه و خصوصی.
- پیشرفت در راستای افزایش تعداد زنانی که در پروسه های صلح سهیم اند و برای صلح، عدالت و حقوق بشر در سطح ملی و محلی کار می نمایند.

طوری که در فوق ملاحظه می گردد، ممکن نیست که میزان پیشرفت ها و دستاورد های برابری جنسیتی را بدون این شاخص ها در نظر گرفت. بنابراین، شاخص ها برای داشتن یک برنامه واضح و مشخص و اهداف پروژه ها نیاز می باشد. آنها ابزار های خیلی حیاتی به منظور نظارت سیستماتیک و منظم از کامیابی ها و کنترول برنامه ها می باشد. هرچند، آمار نفوس که بتواند در راستای پلانگذاری و تصمیم گیری ها مفید واقع شود تا هنوز در افغانستان وجود ندارد.

مقصد	۱. تسهیل بخشیدن درک از شاخص های حساس به جندر ۲. قادر ساختن اشتراک کننده گان جهت درک بهتر از روند تدوین شاخص های حساس به جندر
مدت	یک ساعت و ۴۵ دقیقه (یک ربع - روز)
مواد آموزشی	فلیپ چارت، مارک، کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور، رهنمود های چاپ شده
رهنمود ها	رهنمود ۴,۱: شاخص های پلان کاری ملی برای زنان افغانستان
تمرین ها	فعالیت ۴,۱: شاخص های تقریبی فعالیت ۴,۲: تدوین شاخص ها فعالیت ۴,۳: روند تدوین شاخص ها فعالیت ۴,۴: تدوین شاخص ها به سطح بازده فعالیت ۵,۴: تدوین شاخص ها به سطح نتایج فعالیت ۴,۶: تدوین شاخص ها به سطح تأثیرات برنامه ها فعالیت ۷,۶: چگونه میتوانیم از شاخص های با تفکیک جندر استفاده کنیم.
بازده ها	اسناد تکمیل شده در برنامه ورد با خانه پوری جدول های برای فعالیت ۴,۷ فلیپ چارت همراه با فعالیت های تکمیل شده برای فعالیت های 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6
پلان مبحث	

جلسه	عنوان	زمان
شاخص چیست؟	شاخص ها و شاخص های تقریبی	۱۵ دقیقه
	فعالیت ۴,۱: شاخص های تقریبی	۱۰ دقیقه
	شاخص های سمارت	۱۰ دقیقه
	یک شاخص حساس به جندر چیست؟	۴۰ دقیقه
	فعالیت ۴,۲: تدوین شاخص ها	۳۰ دقیقه
مجموع زمان: ۲۵ دقیقه		
تدوین شاخص های حساس به جندر	کمی و کیفی	۱۰ دقیقه
	انواع شاخص های پروسه، بازده، نتیجه و تاثیرات برنامه	۷۰ دقیقه
	فعالیت ۴,۳: روند تدوین شاخص ها	۱۰ دقیقه
	فعالیت ۴,۴: تدوین شاخص ها به سطح بازده	۱۰ دقیقه
	فعالیت ۵,۴: تدوین شاخص ها به سطح نتایج	۱۰ دقیقه
	فعالیت ۴,۶: تدوین شاخص ها به سطح تاثیرات برنامه ها	۱۰ دقیقه
	فعالیت ۷,۶: چگونه میتوانیم از شاخص های با تفکیک جندر استفاده کنیم	۲۰ دقیقه
مجموع زمان: ۸۰ دقیقه		
مجموع زمان: (۱۰:۵۵ دقیقه)		

رهنمود برای مربی/تسهیل کننده

- برای اشتراک کننده گان بگویند که شاخص ها ابزارهای بیطرف نیستند، مانند سایر میتودولوژیها آنها نیز از طرف ارزشهای سیاسی تحت تاثیر قرار می گیرند.
- لطفا برای اشتراک کننده گان بگویند که شاخص ها باید در آغاز مطالعات درج گردد تا شما پیشرفت و یا برعکس آن را سنجش کرده بتوانید.
- مهمترین شاخص ها برای ارزیابی پروژه ها عبارت از شاخص های که برای سنجش نتایج پروژه تعیین میگردد، می باشد.

شاخص چیست؟

زمان: ۲۵ دقیقه

شاخص ها و شاخص های تقریبی

زمان: ۱۵ دقیقه

برای اینکه توانسته باشید میزان تغییر و پیشرفت را بدانید و سنجش کنید، برای اجرای این کار نیاز به شناسایی شاخص دارید. شاخص ها نتایج واقعی را با آنچه که پلان گردیده بود، بیان می دارد. بنابراین، شاخص عبارت از یک فکتور کمی و کیفی می باشد که توسط آن میتوان میزان پیشرفتهای، دستاوردها و تغییرات بوجود آمده را تعیین نمود و ضمناً کمک می کند تا اجزای بازیگران انکشافی را ارزیابی کند.

این شاخص ها باید نخست درک شوند و بعد قبول گردند. نظر خوب است که چنین کاری صورت گیرد و شاخص ها تدوین شوند. این امر اگر در یک ورکشاپ با نهادهای ذیدخل صورت گیرد به مراتب بهتر خواهد بود.

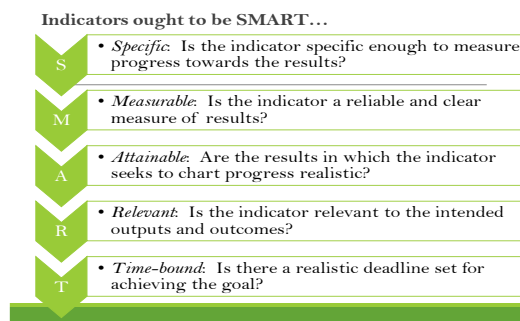
تدوین شاخص ها برای بازده های فیزیکی قابل لمس مانند تشناب های عمومی، چاه های آب و غیره خیلی ساده می باشد، اما تدوین شاخص ها برای عوامل در سطوح بزرگتر (بگونه مثال هدف و مقاصد یک پروژه مانند بهبود وضعیت زندگی مردم در یک محل)، یا آن شاخص های که مربوط به ایجاد تغییرات در قوای بشری میگردد از قبیل اشتغال زایی، اعتماد، شایستگی های مدیریت - بسیار مشکل می باشد. چنین عوامل اساساً کیفی و موضوعی می باشند، اما با آنهم ممکن است برای شان شاخص تدوین نمود.

بعضی اوقات نیاز احساس می گردد تا شاخص های تقریبی تدوین گردند. شاخص های تقریبی عبارت اند از سنجش غیرمستقیم و یا علامت می باشد که وضعیت تقریبی یک پدیده را نمایان می سازد. شاخص های تقریبی میتوانند کمک کنند تا نشانه های تغییر را در یک محل دیگر، ملاحظه کنیم (مانند سنجش انگیزه کارمندان با اخذ رخصتی های بیماری).

فعالیت ۱، ۴: شاخص های تقریبی
رهنمود مربی: این فعالیت را به شکل گروهی انجام دهید. نتایج را روی یک فلیپ چارت نوشته کنید.
زمان: ۱۰ دقیقه
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت و مارک
از اشتراک کننده گان بپرسید تا در مورد شاخص های تقریبی برای سنجش میزان فقر در افغانستان، فکر کنند. برای آنها توضیح دهید که فقر یک پدیده چند بُعدی می باشد و سنجش آن تنها بر مبنای عاید کافی نمی باشد.
<p>رهنمود برای جمع بندی و نتیجه گیری</p> <ul style="list-style-type: none"> - کیفیت و کمیت قالین های که از یک خانوار می باشد. - امکان خریداری لباس های جدید برای محافل - تعداد دفعات غذای صرف شده در یک روز

شاخص های سمارت

زمان: ۱۰ دقیقه

معيار برای تعيين شاخص ها در يك نگاه

- شاخص ها بايد بگونه اشتراکی تدوين شوند، تا جایی که ممکن است همه نهادهای ذیدخل شامل ساخته شوند.
- شاخص ها بايد مطابق به نیازمندی های استفاده کننده تدوين شود، و بايد طوری طرح و تدوين شود که استفاده کننده بتواند آن را درک کند.
- تمام شاخص ها بايد طوری ساخته شوند که تفکیک به جندر باشند.
- بايد هر دو شاخص های کمی و کیفی استفاده شوند.
- درک شاخص ها بايد آسان و ساده باشد.
- شاخص ها بايد خیلی واضح تعریف شده باشد.
- تعداد اعدادی که انتخاب شده است بايد محدود باشد. برای هر نوع شاخص تا شش شاخص میتواند که انتخاب گردد.
- شاخص ها از لحاظ تخنیکي نیز بايد درست باشند.
- شاخص ها بايد تغییرات را با گذشت زمان سنجش کرده بتواند.
- تمرکز اصلی بايد روی شاخص های به سطح تاثیرات باشد.

شاخص حساس به جندر چیست

زمان: ۴۰ دقیقه

شاخص های حساس به جندر تغییراتی را که در یک جامعه طی یک مدت رونما گردیده است، سنجش و تعیین می نماید. شاخص های حساس به جندر این قدرت را دارد تا تغییرات را در وضعیت و نقش های زنان و مردان برجسته ساخته و فعالیت هایی را مشهود بسازد که در آن زنان محروم ساخته شده اند و یا نفوذ پیدا کرده اند. شاخص های حساس به جندر یک ابزار سیاسی مهم می باشد زیرا معلوماتی که از آن استنباط می گردد میتواند در راستای تقویت زنان و برابری جنسیتی استفاده شود.

مثال: شاخص های حساس به جندر

نمونه های مشخص از شاخص های حساس به جندر

۶۰ فیصد زنان در مقایسه با ۸۲ فیصد مردان باسواد هستند، و در مقایسه با ۳۰٪ و ۵۲٪ پنج سال قبل.
۷۰٪ زنان در مقایسه با ۸۵٪ مردان دسترسی به اعتبارات مالی دارند، و در مقایسه با ۴۵٪ و ۶۲٪ پنج سال قبل.

مثال های بیشتر از شاخص های حساس به جندر

- فیصدی مجموع مصارف تعیین شده برای برنامه های برابری جنسیتی
- توازن جندر در ساحه استغال در سکتور عامه
- فیصدی مصارف تخصیص شده برای نیازمندی های اولویت زنان از خدمات عامه
- فیصدی مصارف بالای عواید تخصیص شده به الویت های زنان
- توازن جندر در حمایت های تجاری که از طرف وزارت تجارت و صنایع فراهم می گردد
- توازن جندر در قراردادهای سکتور عامه
- توازن جندر در کمیته های حکومتی
- توزن جندر در برنامه های آموزشی

○

رهنمود شماره ۴,۱ را مشاهده کنید - شاخص های پلان کاری ملی برای زنان افغانستان

فعالیت ۴,۲: تدوین شاخص ها			
رهنمودها برای مربی: اشتراک کننده گان را به عین گروپ که بالای عواقب، علل، راه های حل مرگ و میر در افغانستان کار میکردند، تقسیم کنید.			
زمان: ۳۰ دقیقه			
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارکرها، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور و تمرین علل، عواقب و راه های حل			
از اشتراک کننده گان بخواهید که همان تمرین را انجام دهند و ببینید که کدام ارقام به عنوان شواهد می تواند برای الف) علل های گوناگون، ب) عواقب های مختلف و ج) راه های حل گوناگون پیدا می شود.			
برای هر یکی از این کتگوری ها، آنها باید شاخص ها را مشخص بسازند و منابع معلومات را در جدول زیر نیز بنویسند و البته باید روی پرده پروجکتور به تصویر کشیده شود.			
گزارش ها را همراه با تمام اعضا صحبت کنید.			
موضوع	شاخص	قابل دسترس؟	منبع
علل			
عواقب			
راه حل			
رهنمود ها برای نتیجه گیری:			
موضوع	شاخص	قابل دسترس؟	منبع
علل			
اختلالات در جریان بارداری	تعداد مرگ های مربوط به بارداری	از اشتراک کننده گان	از اشتراک کننده گان

و ولادت	تعداد مرگ ها در ظرف ۴۲ روز پایان دهی بارداری	بخواهید که خانه پری نمایند.	بخواهید که خانه نمایند.
عواقب		احصاییه ملل متحد کار	یونسف سازمان صحتی جهان
مرگ اطفال (مرگ و میر نوزادان)	تعداد مرگ و میر اطفال کمتر از ۵ سال	از اشتراک کننده گان بخواهید	از اشتراک کننده گان بخواهید که خانه پری نمایند.
معافیت پایین	تعداد پسران و دخترانی که واکسین شده اند	احصاییه ملل متحد سروی خطرات و آسیب پذیری	یونسف سازمان صحتی جهان اداره مرکزی احصاییه
راه حل			
آموزش برای دایه ها توزیع بسته های پاک ولادی در مراکز صحتی مراقبت های مصوون قبل از ولادت	تعداد دایه های که آموزش دریافت کردند. تعداد بسته های پاک ولادی که به شفاخانه توزیع شده و دایه ها در مورد استفاده از آن موزش دریافت کردند تعداد زنانی که در شفاخانه ولادت داده اند (ولادت صحتی) تعداد بازدیدهای قبل از ولادت	از اشتراک کننده گان بخواهید گزارش بسته اساسی خدمات صحتی کارت نمبردهی سکتور صحتی بسته اساسی خدمات شفاخانه ای سروی خطرات و آسیب پذیری	از اشتراک کننده گان بخواهید و وزارت صحت عامه

تدوین شاخص های حساس به جندر

زمان: ۶۰ دقیقه

ابتدایی ترین استراتیژی در رابطه به شاخص های حساس به جندر، استفاده یکجا و همزمان روش های کمی و کیفی به منظور سنجش تغییرات مربوط به جندر در یک جامعه طی یک مدت زمان می باشد.

شاخص های کمی و کیفی

زمان: ۱۰ دقیقه

شاخص های کمی عبارت از سنجش مقدار و تعداد می باشد مانند داشتن یک تعداد ماشین های خیاطی در یک قریه، در حالیکه شاخص های کمی عبارت از قضاوت و دیدگاه های مردم راجع به یک موضوع می باشد مانند ماشین های خیاطی برای ازدیاد و تولید عواید در یک جامعه. مثال دیگر آن تعداد کرسی های می باشد که در پارلمان توسط زنان و مردان احراز شده اند (کمی) و تأثیرات داشتن زن در پارلمان بالای برابری جنسیتی و بودجه سازی پاسخگو به جندر (کیفی).

دو روش برای تفکیک این دو نوع شاخص وجود دارد:

- توسط منبع معلوماتی آنها
- توسط روشی که این معلومات تفسیر و استفاده می شوند.

شاخص های کمی از منابع رسمی مانند سرشماری ها، سروی های خانوار و اسناد های اداری استخراج می گردد. شاخص های کمی بیشتر از سروی های کمتر رسمی مانند استماعیه های عامه، سروی ها، مصاحبه ها، ارزیابی های اشتراکی، ملاحظات و غیره، استنباط می گردند. هر دو نوع شاخص ها متمم یکدیگر اند و هر دوی آنها برای موثریت نظارت و ارزیابی برنامه ها و پروژه ها مهم می باشد زیرا هر دوی آنها، به میزان اعتبار یکدیگر می افزایند و در شناسایی اشتباهات یکدیگر را کمک می کنند. شاخص های کیفی به ویژه در هنگام دانستن دیدگاه ها و اولویت های مردم نسبت به پروژه های انکشافی، حایز اهمیت است.

جدول: نقاط قوت و ضعف شاخص های کمی و کیفی

نقاط قوت	شاخص های کمی	شاخص های کیفی
	<ul style="list-style-type: none"> - بیشتر اصلاح پذیر و مفعولی می باشد. - مستقیم و سنجش آن آسان است 	<ul style="list-style-type: none"> - دیدگاه ها و تجارب را جذب می کند. کیفیت را سنجش و تعیین می کند، بگونه مثال: شاخص کمی نشان می دهد که تعداد خیلی زیاد زنان در یک سکتور مشخص کار می کند. هرچند، این شاخص هیچ معلوماتی ارایه نمیدارد که در مورد اینکه چرا بیشتر زنان در این سکتور کار می کنند؟ آیا دلیل آن این است که زنان نسبت به مردان کارگران کم هزینه اند؟ بنابراین، آمار کیفی خیلی برای سنجش تغییرات مربوط به جندر مهم است. -
نقاط ضعف	<ul style="list-style-type: none"> - این معلومات را فراهم نمی سازد که چرا یک تعداد مشخص اتفاق افتاده است. - همیشه مفعولی نیستند چنانچه برداشت می شود و برای هر نوع تفسیر ممکن نیست (اگر با آمار 	<ul style="list-style-type: none"> -تصمیم گیرندگان این شاخص ها را غیر موثق می دانند زیرا امکان آن وجود دارد که تعبیرهای متفاوت از آنها صورت گیرد و بنابراین برای ساختن پالیسی ها مفید نمی باشد. - جمع آوری آمار و تحلیل آن وقت زیاد را

کیفی باهم نباشد)	مصرف می کند.
------------------	--------------

انواع شاخص ها به سطح پروسه، بازده، نتیجه و تاثیر

زمان: ۵۰ دقیقه

هدف استفاده از شاخص ها این است تا پیشرفت های پروژه احساس گردد و دیده شود که آیا پروژه در راستای مقاصد خویش در حرکت است. برای اجرای این کار، هر بخشی از دایره پروژه باید با شاخص های منظم و مناسب تحت پوشش قرار گیرد. این شاخص ها به شاخص های پروسه، بازده، نتیجه، تاثیر و فعالیت تقسیم بندی گردیده است. شخصیت های گوناگون نام های متفاوت را استفاده می کنند. بنابراین، در هنگام خواندن موادهای دیگران، توجه باید مبذول گردد تا سوتفاهم ایجاد نشود. اصطلاحاتی که در زیر ذکر میگردد از چارچوب منطقی دفتر DFID گرفته شده است.

۱. **شاخص های پروسه:** فعالیت عبارت از افعال و وظایف اساسی می باشند که توسط پرسونل پروژه و یا سایر اشخاص نیدخل اجرا می گردد. شاخص های پروسه اهداف تطبیق پروژه می باشد. مثال: تعداد آموزش های که صورت گرفت، تعداد اشخاصی که در آموزش شرکت داشتند، تعداد پوسترها و اوراقی که توزیع گردید، و غیره. این شاخص ها در قسمت شناسایی مشکلات و علل آنها نقش کلیدی را ایفا می نمایند اما به تنهایی آشکار ساخته نمیتوانند که آیا تطبیق پروژه موفق بوده است و یا نه.

۲. **شاخص های بازده:** بازده ها محصول پروژه می باشد، مثلاً همانگونه که در لایحه وظایف بیان گردید. بازده ها نتایج مستقیم، قابل شناسایی و قابل سنجش می باشند که بعد از فراهم شدن منابع و اجرای فعالیت ها توقع می شوند. بنابراین، شاخص های بازده چنین محصولی را فراهم می سازد. بگونه مثال در یک پروژه تعلیمی، شاخص های پروسه شامل تعداد تسهیلات در وضعیت فعال سازی، و یا مقدار پراخت ها برای بورسیه، بهبود کیفیت نهادهای همکار به منظور ترویج حقوق بشر، می باشد.

۳. **شاخص های نتیجه معمولاً** در هنگام ارزیابی پروژه و سنجش نتایج میان مدت باتوجه به خدمات و فعالیت های که در هنگام تطبیق یک پروژه و برنامه ارایه گردیده است - نه نتایج دراز مدت، مورد استفاده قرار میگیرد. یک پروسه میتواند موفق ارزیابی گردد درحالی که نتیجه ناکام بوده باشد، چنانچه گفته می شود که " عملیات موفقانه صورت گرفت اما مریض جان خود را از دست داد" و یا " مکاتب اعمار گردید، معلمین استخدام شدند، والدین سهم بودند، میزان شمولیت و فراغت موجود بودند اما فارغان بیکار بودند بخاطری نداشتن مهارت های لازم."

۴. **شاخص های تاثیر:** هدف یک پروژه و برنامه معمولاً در یک جمله بیان می گردد که تمام اهداف و مقاصد انکشافی پروژه را شامل می شود و ارتباط دارد با اهداف گسترده تر منطقی و ملی که پروژه در همان راستا سهم خویش را ادا می نماید. شاخص های تاثیر به مفیدیت دراز مدت یک پروژه و یا برنامه ارتباط پیدا می کند که توسط تغییرات قابل سنجش در بهبود کیفیت زندگی مستفید شوندگان، مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.

بخاطری که شاخص ها یک مفهوم واقعی داشته باشد، نیاز است تا آنها به یک تغییر از حالت فعلی مراجعه کنند - وضعیت اولیه. آمار اولیه مآخذ های هستند که از روی آن تغییرات بوجود آمده مورد ارزیابی و سنجش قرار میگیرد. این آمار معمولاً در اوایل پروژه و برنامه با برآه اندازی بعضی تحقیقات و سروی ها جمع آوری می گردد. اغلباً آمار و ارقام اولیه موجود نمی باشند. در چنین حالت، تغییر را میتوان با ملاحظه دیگر محل، نهاد و یا گروهی که با همچو یک پروژه و برنامه سروکار نداشته اند، سنجش و ارزیابی کرد (باملاحظات اخلاقی که بیانگر نگرانی اصلی در این قضیه می باشد).

فعالیت ۴، ۳: تدوین شاخص های پروسه، بازده، نتیجه و تاثیر
رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به

<p>گروپ های ۳-۴ نفری تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. هر گروپ باید فلیپ چارت داشته باشد و یک عضوی خویش را توظیف نمایند تا یادداشت ها را تهیه نماید. این یادداشت کننده باید نوت ها و یادداشت ها را ترتیب دهد و در فلیپ چارت جدول های مربوط را خانه پری نماید.</p> <p>رهنمود برای مربی: این فعالیت را در یک گروپ تقسیم کنید. در جریانی که اشتراک کننده گان صحبت می کنند، نوت ها و یادداشت ها را ترتیب دهید.</p>
زمان: ۲۵ دقیقه
مواد های مورد نیاز: فلیپ چارت، مارک، کاغذ، وسایل نوشتاری
<p>وزارت معارف یک پروژه را به منظور گسترش و ترویج تعلیم و حقوق اطفال در سطح اجتماعات روی دست گرفته است تا اینکه میزان شمولیت دختران و پسران را در دوره های ابتدایی و ثانوی افزایش داده و نابرابری جنسیتی را تا سال ۲۰۱۶ کاهش دهد. به عنوان بخشی از این پروژه، وزارت معارف برای اعضای کمیته های مکاتب در مورد اهمیت تعلیم دختران و شمولیت بموقع دختران، برنامه های آموزشی را انجام داده است، برنامه های آموزشی را برای بزرگان و رهبران قریه در مورد اهمیت تعلیم دختران و شمولیت بموقع و تاثیر ازدواج های زودهنگام و کار اطفال در هماهنگی با شورای تعلیمی موجود در محل تدویر نموده، زمینه اشتراک اطفال را در روز جهانی تعلیم تسهیل ببخشید.</p> <p>از اشتراک کننده گان بخواهید تا شاخص های حساس به جندر را برای پروسه، بازده، نتیجه و تاثیر این پروژه ترتیب دهند.</p>
<p>رهنمود برای نتیجه گیری</p> <p>پروسه:</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعداد آموزش های که در یک محل صورت گرفته است - تعداد تجلیل های که از روز جهانی تعلیم صورت گرفته است <p>بازده</p> <ul style="list-style-type: none"> - رهنمود های آموزشی تهیه گردید - تعداد کمیته های فعال مکاتب - تعداد رهبران قریه آموزش دید - تعداد رهبران دینی آموزش دید - تعداد اشتراک کننده گان در روز تجلیل از روز جهانی (مردان، زنان، پسران، دختران، رهبران دینی، بزرگان قریه، و غیره) <p>بازده:</p> <ul style="list-style-type: none"> - فیصدی رهبران دینی که تحت آموزش قرار گرفتند و بزرگان قریه که برابری جنسیتی را در تعلیم حمایت می کند. - فیصدی پسران و دخترانی که از مکتب صرف نظر کردند در محلات که پروژه تطبیق می گردد - فیصدی حاضری دختران و پسران در محلات که پروژه تطبیق می گردد <p>تاثیر</p> <ul style="list-style-type: none"> - میزان شمولیت در مکاتب ابتدایی و ثانوی تا ختم سال ۲۰۱۶ (دختران و پسران) - میزان و سطح نابرابری جنسیتی در مکاتب ابتدایی و ثانوی تا ختم سال ۲۰۱۶ -

فعالیت ۴,۸: چگونه میتوانیم از شاخص های حساس به جندر استفاده کنیم

رهنمود برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. اشتراک کننده گان را به گروپ های ۳-۴ نفری مطابق به سکتور مربوطه شان، تقسیم کنید و از آنها بخواهید تا موضوعات و نظریات را باهم بحث نموده و به یک نتیجه برسند. بطور مثال، یک گروپ از کارمندان وزارت صحت عامه باشد، یک گروپ از کارمندان وزارت معارف، گروپ دیگر از کارمندان وزارت احیا و انکشاف دهات. هر گروپ باید مجهز با فلیپ چارت و یادداشت کننده باشد.

درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. یادداشت کننده باید نوت ها را تکمیل کرده و جدول را خانه پری نماید.

یکبار وقتی این تمرین انجام یافت، جدول های تکمیل شده را از هر گروپ جمع آوری کنید و به دفتر موسسه برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

رهنمودها برای مربی: این تمرین بسیار مهم می باشد و برای استفاده های بعدی باید مستند گردد. این تمرین باید توسط یک تن از اشتراک کننده گان در یک گروپ تکمیل شود، جایی که او آزادانه با دیگران بتواند بحث کند و به نتیجه برسد. درهنگام آغاز تمرین، یک جدول سفید باید روی صفحه پروجکتور قرار گیرد. جدول را توضیح دهید و بعداً از یک ستون به دیگر آن بروید. سوالات را بخوانید و از اشتراک کننده گان بخواهید تا بحث نمایند. وقتی که آنها جواب ها را میگویند، جواب ها را در ستون مربوطه روی صفحه پروجکتور نوشته کنید. هنگامی که این تمرین تکمیل می گردد، فایل را ثبت نموده و برای دفتر برابری برای صلح و دموکراسی تحویل دهید.

زمان: ۲۰ دقیقه

مواد های مورد نیاز: کاغذ، وسایل نوشتاری، پروجکتور، صفحه پروجکتور

وزارت	
پروسه/ ابزار بودجه سازی پاسخگو به جندر	
فکر میکنید این پروسه وزارت شما را چگونه مستفید می سازد؟	
کدام ریاست ها باید دخیل باشند؟ (بااستفاده از ۱ - ۳ نمبر دهید، ۱ به معنی این است که تا حدی دخیل باشد، سه به معنی این است که خیلی باید دخیل باشد و ریاست رهبری کننده را نیز شناسایی کنید.	
این پروسه میتواند بخشی از کدام طرزالعمل ها و روندهای موجود در وزارت شما باشد؟	
آیا نیاز است که در ساختار و طرزالعمل های موجود وزارت شما کدام تغییر رونما گردد تا این ابتکار تطبیق گردد.	

مادیول 5: تجربه‌های بین المللی

بودجه سازی پاسخگو به جندر (GRB) اکنون یکی از ابزارهای شناخته شده برای حمایت از اجرای تعهدات مبنی بر دستیابی به برابری جنسیتی و تحقق حقوق زنان در سطح بین المللی می باشد. این راهکار بودجه سازی نسبتاً جدید برای شامل سازی دیدگاه جنسیتی به سیاست های اقتصادی است. با آنکه اولین ابتکارات در عرصه بودجه گذاری پاسخگو به جندر در اواسط سالهای 1980 میلادی توسط حکومت ایالتی و فدرال استرالیا معرفی شد، تا سالهای 1990 در سطح جهانی شناخته نشده بود. از 1995 تاکید قوی بین المللی برای شامل سازی جندر در بودجه سازی حکومت ها بوجود آمده است زیرا بودجه سازی پاسخگو به جندر از توصیه‌های توافقنامه بیجینگ سال 1995 می باشد. حالا بیشتر از صد ابتکار مشابه در مناطق مختلف جهان معرفی شده است.

تجربیات کشورهایی که در بخش بعدی ارایه شده است، کاملاً به روز شده نیست ولی با آن هم می تواند ما را برای فهم اهداف و تشریح سرشت متفاوت ابتکارات مختلف کمک کند. تلاش شده است کشورهایی که در آنها برنامه مدیریت مالی عمومی به عنوان بخش از اصلاحات بودجوی معرفی شده است، انتخاب شود با بعضی استثنائات مثل هندوستان که این برنامه در آن معرفی و اجرا نشده است. به هر حال، تجربیات بودجه سازی پاسخگو به جندر در این کشورها، این درس های مهم و آموزنده را در بر دارد:

1. بودجه سازی پاسخگو به جندر مستلزم همکاری نهادهای ذیدخل کلیدی مثل پارلمان، انجوها، جامعه مدنی، بخش اکادمیک و رسانه ها می باشد. مشارکت و سهم داشتن طرف های غیر دولتی این تضمین را بوجود می آورد که تغییر حکومت یا ایدولوژی باعث مصالحه و از میان رفتن این پروسه نمی شود.

2. ظرفیت سازی (در بخش بودجه سازی پاسخگو به جندر و همچنان اصول کلی بودجه سازی) برای مامورین بودجه سازی، اعضای پارلمان و جامعه مدنی ضرور است زیرا سطح سواد در بخش مالی عموماً خیلی پایین است.

3. در دسترس بودن اطلاعات کافی تمایز جنسیتی یکی از عوامل مهم موفقیت به شمار می رود.¹

هدف	1. آشنا کردن شرکت کننده گان با تجربیات بودجه سازی پاسخگو به جندر در کشورهای مختلف و تطابق آن با بافت جامعه افغانستان. 2. کمک کردن برای فهم اصلاحات بودجه سازی پاسخگو به جندر در کشورهایی که موثریت داشته است. 3. توانمند ساختن شرکت کننده گان برای فهم نقاط ورودی برای شامل سازی موضوعات جندر در برنامه بودجه سازی افغانستان.
مدت	60 الی 90 دقیقه
مواد	فلپ چارت، مارکر، ورق، وسایل نوشتاری، یادداشت های مطالعات موردی
یادداشت ها	یادداشت 5.1: مطالعه موردی – استرالیا یادداشت 5.1: مطالعه موردی – بنگله دیش یادداشت 5.3: مطالعه موردی – هند

تمرین			فعالیت 5.1
فیلم			فیلم 5.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر—موراکو
نتایج			
طرح مادیول			
جلسه/ نشست		موضوع	مدت
افغانستان از تجربه بین المللی بودجه سازی پاسخگو به جندر چه می تواند بیاموزد؟		فیلم 5.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر—موراکو	7 دقیقه
		فعالیت 5.1: افغانستان از تجربه بین المللی بودجه سازی پاسخگو به جندر چه می تواند بیاموزد؟	60-90 دقیقه
مدت مجموعی: 90-60 دقیقه			
مدت مجموعی: 90-60 دقیقه			

رهنمود ها مربیان/ تسهیل کننده گان:

- هدف نهایی کار بودجه سازی پاسخگو به جندر، این است که بودجه نسبت به مسایل جندر پاسخگو باشد. چیزی که شامل نیازها و منافع مرد و زن، دختر و پسر، و توجه به نیازها فقیرترین قشر جامعه میشود.
- به یاد داشته باشید که حدود صد کشور در حال تجربه کردن و انکشاف این روند می باشند، به همین دلیل فهم و درک تجربیات تمامی آنها با آنکه خیلی مهم است، در یک جلسه ممکن نیست.
- روی نیاز فهمیدن آنچه در کشورهای انتخاب شده کارایی داشته است، تاکید کنید.
- از روش های طوفان مغزی مشارکتی را برای پیدا کردن و یافتن جواب شرکت کننده گان در مورد نقاط ورود آنگونه که در طرح جلسه آمده است، استفاده نمایید. اطلاعاتی را که از این طریق بدست می آیند، بهتر است توسط تسهیل کننده تحلیل و تلخیص شوند.
- هر مطالعه موردی مورد بحث و نتیجه گیری قرار بگیرد و در مورد فهم بودجه سازی پاسخگو به جندر و دورنمای شامل سازی جندر در پروسه بودجه سازی در تمامی سطوح بحث شود.

فیلم 5.1: بودجه سازی پاسخگو به جندر- موراکو

این فیلم در میسور هندوستان ثبت شده است، جاییکه یک وکیل زن با استفاده از مهارت هایی که از طریق برنامه آموزشی بودجه سازی پاسخگو به جندر که از با حمایت برنامه زنان ملل متحد راه اندازی شده بود، جهت تسهیل و کمک معطوف به ایجاد دیالوگ و گفتگو میان زنان و حکومت شهری و انسجام زنان برای بیان اولویت های شان و تقاضای عمل کردن در راستای آنها از مسئولین محلی، استفاده می کند. در نتیجه، این ابتکار منتج به تخصیص بودجه برای اعمار یک مرکز صحتی میشود و به مشکل صحتی در محل، حل می شود.

(منتشر کننده گان: تلویزون کامن ویلت، برنامه زنان ملل متحد؛ سال انتشار: 2007)

مدت: 7 دقیقه

فعالیت 5.1: افغانستان از تجربه بین المللی بودجه سازی پاسخگو به جندر چه می تواند بیاموزد؟

رهنمایی به آموزش دهندگان: شرکت کننده گان را به 3 یا 4 گروه تقسیم کنید و به هر گروه یک مطالعه موردی را بدهید. هر فرد در گروه باید یک کاپی مطالعه موردی مربوط به گروه خود را داشته باشد. در کنار آن، باید وسایل نوشتاری و ورق

<p>با خود داشته باشند. هر گروه باشد یک سیت مارکر و فلیپ چارت داشته باشد.</p> <p>در جریان تمرین، به شرکت کننده گان بعد از 15، 20، یا 25 دقیقه از مدت زمان باقیمانده یادآوری کنید تا مطمئن شوید که در مدت معین می توانند فعالیت را تکمیل کنند.</p>
<p>مدت: 60-90 دقیقه</p>
<p>مواد مورد نیاز: مطالعات موردی چاپ شده، ورق، وسایل نوشتاری، پروجکتور، مارکر، فلیپ چارت، برای هر گروه</p> <p>فعالیت: به شرکت کننده گان 30 دقیقه فرصت بدهید تا مطالعه موردی را بخوانند و به این سوال پاسخ بدهند: افغانستان از تجربه بین المللی بودجه سازی پاسخگو به جندر چه می تواند بیاموزد؟ بعداً، طی پرزنتیشن 10-20 دقیقه ای گروهی پاسخ شان را با دیگران شریک کنند.</p> <p>پرزنتیشن باید موارد زیر را شامل شود:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ارایه کوتاه و خلاصه مطالعه موردی مربوط آن گروه 2. پاسخ دادن به سوالاتی که توسط پروجکتور نشان داده می شوند 3. توصیه ها و نکته هایی در مورد اینکه افغانستان چه می تواند از آن مطالعه موردی بیاموزد؟ و چگونه؟ <p>به منظور کمک به اشتراک کننده گان برای پاسخ دادن به این سوال، این سوالهای رهنما باید توسط پروجکتور در جریان تمرین نمایش داده شوند:</p> <ul style="list-style-type: none"> • چگونه کشور مطالعه موردی در اجرای بودجه سازی پاسخگو به جندر موفق شد؟ • کشور مطالعه موردی در اجرای بودجه سازی پاسخگو به جندر به چه مشکلاتی مواجه شد؟ • چگونه کشور مطالعه موردی میتواند بودجه سازی پاسخگو به جندر را بهتر اجرا کند؟ • چه شباهت ها و تفاوت های میان کشور مطالعه موردی و افغانستان وجود دارد؟ • افغانستان از کشور مطالعه موردی چه می تواند بیاموزد و چه موارد را باید در جریان بودجه سازی پاسخگو به جندر انکشاف بدهد؟ <p>بعد از 45 دقیقه، و وقتی تمام گروه ها فعالیت شان را تمام کردند، تمامی شرکت کننده گان یک گروه شوند و به اعضای گروه های هر مطالعه موردی، به مدت 5-10 دقیقه فرصت داده شود تا جواب سوالها را ارایه کنند و بعد از بررسی هر کشور مطالعه موردی، بحث و مباحثه صورت بگیرد.</p>
<p>پیشنهادهای در مورد نتیجه گیری:</p> <p>برخی پیشنهادات برای تسهیل کننده گان در مورد آنچه افغانستان از هر کشور مطالعه موردی می تواند بیاموزد:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. استرالیا <ul style="list-style-type: none"> - با آنکه استرالیا از اجرای بودجه سازی رسمی فاصله گرفته، هنوز هم جایگاه مهم برای نیازها و خواست های زنان قایل است. نقش قوی جامعه مدنی در بودجه سازی پاسخگو به جندر مهم ترین درسی است که افغانستان می تواند از استرالیا الگو بگیرد. - مجموعه های با فهم عمیق و همه جانبه بودجه سازی پاسخگو به جندر نقش بارزی در شامل سازی جندر در فرایند بودجه سازی ایفا کردند. ادارات مرکزی زنان پالیسی ساز نقش مهم هماهنگ کننده و حمایت کننده در اجرای بودجه سازی معطوف به زنان بازی کردند. 2. هندوستان <ul style="list-style-type: none"> - تلاش برای انکشاف بودجه سازی پاسخگو به جندر در سطوح کوچکتر ملی. - گزارش دهی در مورد بودجه به عنوان بخشی از برنامه بودجه سالانه. - تلاش در جهت آموزش دهی ارایه کننده گان خدمات مدنی (شامل سطوح کوچک ملی) در خصوص بودجه سازی پاسخگو به جندر 3. بنگله دیش <ul style="list-style-type: none"> - بنگله دیش نمونه خوبی رسمی سازی اهمیت تساوی جندر است. دیتابیس عقب مانعی، سرمایه، جندر و فقر به هدف انکشاف نظارت و گزارش دهی در بخش منابع مالی تخصیص داده شده است تا به عدالت و تساوی جندر دست پیدا کند. - تحلیل بودجه جندر توام با بودجه سالانه توسط 40 وزیر در بنگله دیش صورت می گیرد. این گزارش یا ساختار از قبل معین شده، چگونگی تأثیرات فعالیت های مختلفی را بر پیشرفت و محقق شدن حقوق زنان، که توسط وزیران و بخش های مربوطه اجرا شده است، تشریح می کند.

مطالعه موردی 1: استرالیا

دولت فدرال استرالیا برنامه آزمایشی بودجه زنان را در پارلمان آن کشور در شب تصویب بودجه در سال 1984 راه اندازی کرد. استرالیا اولین کشوری بود که تحلیل بودجه حساس به جندر را معرفی کرد. ارزیابی بودجه در مقطع دوازده سال (1984-1996) در خصوص تأثیرات آن بر زنان و دختران توسط حکومت فدرال روی دست گرفته شد. یک گروه عالی رتبه (با صلاحیت) منشیان دایمی متشکل از روسای دیپارتمنت ها که توسط حکومت حزب کارگر ایجاد شده بود، نقش اساسی در بوجود آوردن تعهدات جدی در سطوح بالایی حکومتی در مورد گزارش بودجه زنان و ابتکارات دیگر، بازی کرد و ضمانت حمایت در سطح دیپارتمنت ها را قبل از فرستاده شدن طرح ها به کابینه بوجود آورد. از آن به بعد، اداره وضعیت زنان در دیپارتمنت نخست وزیر و کابینه و هم‌تایان شان در سطوح ایالتی نقش رهبری کننده و موثر برای عملی سازی این برنامه را به عهده داشتند. دفاتر رسانه ای زنان نیز برای حمایت از فرایند بودجه جندر در سطح دولت فدرال تشکیل شد. بودجه زنان شکلی را بخود گرفت که الگویی شد برای هر اداره حکومتی تا هر یک گزارش نظارتی از بودجه سالیانه حکومت و دست آوردهای حکومت در رابطه به زنان و دختران تهیه نمایند. این برنامه یک برنامه فراگیر و گسترده بود، بخصوص با در نظر داشت مخارج حکومت. این نکته اکیدا به تمامی دیپارتمنت ها گوشزد شده بود که تمامی برنامه ها و مصارف اداره مربوطه، مشمول گزارش دهی میشود و این امر به مصارف و برنامه های که اختصاصا به زنان و دختران تخصیص داده شده محدود نمی شود.

بودجه زنان جنوب استرالیا، که در سال 1985 معرفی شد، اولین برنامه ای بود که این معیار را روشن کرد. از ادارات خواسته شد تا در مورد بودجه کلی شان گزارش دهی کنند. در این گزارش، باید تصریح می شد که این برنامه ها:

1. اختصاصا به مصارف مربوط به زنان و دختران تخصیص داده شده (مثلا، مسایل صحتی زنان غیربومی، ابتکارات و برنامه هایی در خصوص دسترسی زنان جوان به آموزش های مسلکی و وظیفوی غیر سنتی)؛
2. مصارف جهت فرصت های اشتغال یابی برابر که بصورت مستقیم توسط اداره به نمایندگی از کارمندان زن در آن گرفته شده است (مثلا برنامه های آموزشی برای زنان موظف در خدمات عامه، و بازنویسی توضیحات وظیفوی برای جانبداري مبتنی بر جندر؛ یا
3. مصارف کلی و عمومی (مثلا تشخیص کسانیکه از کمک های حقوقی استفاده میکنند، و یا کسانیکه به کمک های صنایع بازار صادرات دسترسی دارند).

چارچوب مصارف کلی زمینه سنجش کمی میزان مصارف حکومت را که مستقیما به زنان اختصاص یافته، در تناسب با آن مصارفی که بصورت غیر مستقیم یا عمومی زنان از آن بهره مند شده اند، مهیا کرد. تحلیل یکی از اولین بودجه های ایالتی استرالیا نشان داد که کتگوری "مصارف عمومی یا مصارفی که زنان بصورت غیر مستقیم از آن بهره مند شدند" حدود 90 درصد بودجه کلی 26 اداره شرکت کننده در این سروی را در بر داشت. بودجه های اختصاصی به زنان و دختران در جامعه و بودجه در خصوص فرصت های برابر در خدمات عامه، با آنکه به لحاظ راهکاری خیلی مهم اند، بسیار اندک و کمتر از یک فیصد بودجه عمومی ادارات انتخاب شده را در بر می گرفت.

تجربه های بودجه جندر استرالیا، به عنوان ابزار نظارت بر تطبیق و اجرای پالیسی ها و قانون گذاری که در طرح بودجه حکومتی در مورد زنان شامل بود، بسیار موثر ثابت شد. چنین برنامه ها از سال 1998 به این سو، از طرف حکومت شمالی استرالیا نیز روی دست گرفته شده است و از ادارات خواسته شده تا در مورد جزئیات تطبیق و اجرای طرح پالیسی های حکومت در مورد زنان گزارش بدهند.

ویژگی مهم دیگر مدل بودجه زنان استرالیا نقش مهمی بوده است که ادارات مرکزی پالیسی زنان در هماهنگ سازی و جهت دهی به برنامه های بودجه زنان بازی کرده است. این امر تأثیری به سزا در شکل دهی مدل بودجه زنان در استرالیا

داشته است. ادارات پالیسی زنان با دبیرتمنت های مالی همکاری نزدیک داشته اند، زیرا در بسیاری موارد، گزارش ها به بصورت رسمی از سوی حکومت منتشر شد. نقش کلیدی که اداره پالیسی زنان در داخل حکومت بازی کرد، باعث شد تا بودجه زنان استرالیا به عنوان "نمونه عالی" استراتیژی رهبری شده توسط بوروکراسی شناخته شود تا نمونه ای از استراتیژی جامعه محور. برنامه های بودجه زنان استرالیا از زمان برنامه بودجه زنان حکومت فدرال 1984، دگرگونی های زیادی را تجربه کرده است.

انتقال از برنامه ای بودجوی رسمی به تأثیرات بودجوی که بیشتر غیر رسمی است

در حالیکه تمامی ایالت های و قلمروها برنامه بودجه زنان را در سالهای 1980 و 1990 عملی کردند، در آخر 1998 تنها سه ایالت و قلمرو استفاده از بودجه زنان را به عنوان برنامه نظارتی در حکومت ادامه دادند. نکته ای مشترک تمامی این برنامه ها گزارش دهی از تطبیق پالیسی های گوناگون که در راستای رسیدن به اهداف مربوط به زنان و دختران که توسط حکومت تعیین میشوند، می باشد.

در حالیکه حکومت فدرال و حکومت ایالتی بیشتر از این اجرای رسمی برنامه بودجه جندر را روی دست ندارند، با آنهم هر یک بصورت مستمر اطلاعاتی را در مورد تأثیر بودجه بر زنان منتشر می کنند. برای نمونه، برنامه استرالیای جنوبی با سندی تحت عنوان تأثیرات بودجه روی زنان به عنوان ضمیمه اسناد بودجه حکومتی منتشر میشود. همچنان، بجای طرح بودجه زنان حکومت فدرال، نشریه معلوماتی منتشر می شود که لیستی از ابتکارات همان سال حکومت که زنان از آن مستفید می شوند در آن نشر میشود.

با آنکه حکومت استرالیا از برنامه های بودجه جندر فاصله گرفته است، اهدافی را که آنها دنبال می کردند، هنوز هم برای واحدهای پالیسی ساز زنان، گروه های اجتماعی، و محققین اولویت دارد. آنانی که دغدغه ی ایجاد ضمانت های را دارند تا حکومت تساوی جندر را بهتر کند، به تحقیقات در مورد راه های بلند بردن آگاهی از تأثیرات فعالیت های حکومتی روی مسایل جندر، حسابه ساختن حکومت در رابطه به تعهدات اش در مورد تساوی جندر، و اطمینان بخشی از موجودیت منابع کافی برای تطبیق این تعهدات، ادامه می دهند.

در استرالیا چه چیزی موثر بوده است؟

- الگوی بودجه سازی پاسخگو به جندر در استرالیا، یک الگوی درون حکومتی بود به گونه ای که هر اداره حکومتی باید گزارش نظارتی از بودجه سالانه حکومت و دست آوردهای و نتایج آن که از سال 1984 به این طرف بوجود آمده، ارایه کنند؛
- بودجه سازی پاسخگو به جندر یک استراتیژی رهبری شده توسط بوروکراسی بود تا استراتیژی جامعه محور؛
- برنامه های بودجه جندر همچنان در بالا بردن سطح آگاهی در درون نظام و منابع حکومتی روی نقش زنان به مثابه تصمیم گیران در اجتماع تأثیر گذاشت؛
- گزارش بودجه زنان، مصارف را به سه بخش ذیل گروه بندی کرده بود: مصارف اختصاصی برای زنان و دختران، مصارف فرصت های برابر شغلی، و مصارف عمومی و کلی؛
- ادارات مرکزی پالیسی زنان نقش مهم در هماهنگ سازی و جهت دهی برنامه ها اجرا کردند. ماموران این ادارات همکاری نزدیک با وزارت مالیه داشتند؛
- بودجه سازی پاسخگو به جنسیت در استرالیا به شیوه های متفاوت موفق شد با روند بودجه سازی سالانه و پالیسی بودجه سازی مرتبط شود.

متن مهم: بودجه سازی برای برابری: تجربه استرالیا، رندا شارپ و ری برومهیل، فیمینست ایکونومیک8(1)، رودلیچ، ص. 25-47، 2002

<http://www.undp.mn/publications/GenderBudgets/Budgets%20CD%20subsection%204.2/4.2.2a%20budgeting%20for%20equality%20australia.pdf>

مطالعه موردی 2: بنگله دیش

در سال 2011 حکومت بنگله دیش² پالیسی ملی انکشاف زنان را معرفی کرد، که در آن به اقداماتی برای کاهش نابرابری ها و تبعیضات مبتنی بر جنسیت انگشت گذاشته شده است. حکومت بنگله دیش اهمیت سرمایه گذاری عمومی (دولتی) را برای پیشرفت زنان و دستیابی زنان به رشد اقتصادی، انکشاف وضعیت زنان و برابری آنان درک میکند. در ساحه بودجه سازی پاسخگو به جندر، این کشور سه قدم بسیار مهم را برداشته است:

1. مسایل جندر در چارچوب میان دوره ای بودجه شامل شده که در جریان بودجه سازی ملی استفاده میشود.
2. یک دیتابیس یا الگوی عقب مانعی، سرمایه، جندر، و فقر را ایجاد کرده که در آن تمامی موارد مصارف از هم جداسازی شده اند تا فهمیده شود که از چند فیصد بودجه های اختصاص یافته، زنان بهره مند می شوند.
3. یک اعلامیه بودجه جندر توام با گزارش بودجه منتشر می شود. این اعلامیه تشریح میکند که چگونه فعالیت های وزارت ها و یا بخش ها ذیربط حکومتی در خصوص پیشرفت زنان و محقق شدن حقوق آنها موثر واقع میشوند. در گزارش سال 2013 یادآوری شده است که چگونه 40 وزارتخانه در خصوص مسایل پیشرفت زنان و حقوق آنها، با استفاده از بودجه های مربوطه خود، کار کرده اند.

پروسه بودجه سازی پاسخگو به جندر:

به منظور تقویت موثریت و کارایی مصارف عمومی، و به منظور ایجاد اطمینان از امکان دست یابی به اهدافی که در پالیسی ملی مطرح شده اند، بنگله دیش برنامه MTBF را که شامل تمامی وزارت خانه ها می شود، در سال 2011 و 2012 راه اندازی کرد. بخش مالی وزارت مالیه مکتوبی زیر عنوان budget cilular 1 را در اول فصل دوم سال مالی مربوطه صادر میکند و از تمامی وزارتخانه ها میخواهد تا بودجه های مربوطه خود را تنظیم کنند.

1. به عنوان گام اول، وزارت یا بخش مربوطه چارچوبی برای بودجه طرح میکند که با رهنمایی هایی که در BC-1 گنجانیده شده، همخوانی داشته باشد. چارچوب بودجه وزارت، به دو بخش و پنج قسمت به شرح ذیل تقسیم می شود. بخش اول آن توسط وزارت مربوطه/ بخش مربوطه آماده می شود و بخش دوم آن توسط نمایندگی ها.

جدول: چارچوب بودجه وزارت (MBF)

MBF – Part B		MBF – Part A	
بخش 5.1. آخرین دست آوردها بخش تحت نظارت وزارت خانه	بخش 5.1	بخش 1 شرح برنامه (ماموریت) و کارکردهای عمده وزارتخانه/ بخش مربوطه	
بخش 5.2. فعالیت های عمده، نتایج مربوط به آن فعالیت ها و اهداف استراتژیک مرتبط به آن	بخش 5.2	بخش 2 اهداف میان مدت استراتژیک و فعالیت های کلیدی	
بخش 5.3. شاخص ها و اهداف	بخش 5.3	بخش 3 گزارش راجع به فقر و جندر	
بخش 5.4. تخمین (پیش بینی) بودجه آینده	بخش 5.4	بخش 4 اولویت ها برای مصرف بودجه	
بخش 5.5. لیست برنامه ها/پروژه های بخش مربوطه	بخش 5.5	فورم 1 شاخص های عمده اجرا و کارکرد وزارتخانه/بخش مربوطه	
بورم 4. برآورد ابتدایی مصارف برای بخش	بورم 4	فورم 2 تخمین و محاسبه مقدماتی درآمد	

^{2 2} <http://www.bpw-international.org/images/pdf/GRB%20Bangladesh%20Case%20Study.pdf>

های مربوطه که تحت نظر وزارت هستند		
-----------------------------------	--	--

2. همانگونه که از جدول بالا بر می آید، طرح بودجه 1 از تمام دیپارتمنت ها و بخش ها می خواهد که با استفاده از فورم 4 مصارف احتمالی پروژه ها/فعالیت ها خود را تهیه کنند. ستون 9 و 10 فورم 4 تأثیرات پروژه ها، برنامه ها و فعالیت ها را روی زنان نشان می دهد. هر وزارت/بخش فیصدی مشخصی را در هر برنامه/پروژه را تعیین میکند که مطابق آن مقدار معینی از مصارف کلی بصورت مستقیم در بخش پیشرفت و حقوق زنان به مصرف برسد. رهنمایی ارزیابی برنامه ها و پروژه ها که زنان از آن بهره مند میشوند، قرار ذیل اند:

صفر فیصد	به پیشرفت زنان کمک نمی کند (بر مبنای 14 معیاری (برای معلومات بیشتر، به ضمیمه 1 مراجعه کنید)
33-1 فیصد	به پیشرفت زنان اندکی کمک می کند (بر مبنای معیارهای پیشرفت زنان)
66-34 فیصد	میزان موثریت آن روی پیشرفت زنان متوسط ارزیابی شده است
99-67 فیصد	میزان موثریت آن روی پیشرفت زنان بالا ارزیابی شده است
100 فیصد	مشخصا به هدف تقویت زنان طرح شده است. زنان فقیر به عنوان نفع برندگان این برنامه ها شناخته میشوند.

محدودیت های بودجه سازی پاسخگو به جنسیت در بنگله دیش

1) پروسه MTBF در بخش تحلیل جندر قسمت سوم، که روی تحلیل جندر در رابطه به فعالیت های عمده ای وزارت/بخش مربوطه متمرکز است، اهمیت تحلیلی اندکی یافته است. این مشکل وجود دارد که این پروسه به عنوان فرایند خانه پوری فورم بدل شود بدون اینکه در مورد آن فکر اساسی شود. مسئولین حکومتی اکثرا برنامه را بصورت مکانیکی آن تعقیب میکنند و هیچ تلاشی برای بهتر سازی و تقویت آن انجام نمی دهند. 2) در MTBF، وزارتخانه ها/بخش ها معمولا ادعا میشود که برنامه های روی دست گرفته شده، تأثیر مثبت روی پیشرفت زنان و تحقق حقوق آنها دارد ولی این ادعاها فاقد شواهد و مدارک موثق اند و اطلاعات عینی در مورد آن وجود ندارد. 3) تحلیل مبتنی بر جندر که توسط وزارتخانه ها/بخش ها در فرایند MTBF انجام میشود هیچ تأثیری روی تخصیص بودجه برای ارتقای حقوق زنان ندارد. در بسیاری از موارد، نیازهای زنان در مرحله طرح برنامه شامل نمیشود و در نتیجه، در تخصیص بودجه و تهیه مصارف آن موضوعات، مسایل جندر در نظر گرفته نمیشود. تنها در مراحل بعدی، تأثیرات برنامه ها روی زنان و مردان در نظر گرفته میشود (مورد توجه قرار میگیرد).

در سال 2003، بخش مالی وزارت مالیه دیتابیس عقب مانی، سرمایه، جندر و فقر را برای تقویت و بهبود نظارت و گزارش دهی در مورد منابع مالی تخصیص یافته به منظور تقویت برابری جندر ایجاد کرد. سند نهایی که توسط پروسه MTBF تهیه شده بود، شامل یک جدول میشود که از دیتابیس عقب مانی، سرمایه، جندر و فقر گرفته شده و در آن مصارف تخصیص یافته مرتبط با جندر در بودجه وزارتخانه/بخش مربوطه شناسایی و درج شده است.

گزارش بودجه جندر

از سال مالی 2009-10 به این سو، گزارش تحلیلی از بودجه سازی جندر به عنوان بخشی از اسناد مربوطه به بودجه سالانه در پارلمان جا داده شده است و توسط 40 وزارتخانه عملی میگردد. این اسناد نشان میدهد که چگونه فعالیت ها مختلفی که توسط وزارتخانه ها/بخش های مختلف روی دست گرفته میشوند، روی پیشرفت زنان و احقاق حقوق شان تاثیر گذار بوده است. شکل کلی گزارش بودجه جندر به شرح زیر است:

1. نقش و مسئولیت های وزارتخانه ها/بخش های مربوطه؛
2. چگونه فعالیت های وزارتخانه ها/بخش های مربوطه روی پیشرفت زنان و احقاق حقوق شان تاثیر گذار است؛
3. کی از این برنامه ها بهره مند میشوند و یا ممکن است بهره مند شوند؟ و چگونه بصورت تفکیک مبتنی بر جندر، این امر صورت میگیرد؛
4. چگونه اهداف استراتژیک وزارتخانه ها/بخش های مربوطه با پیشرفت زنان و احقاق حقوق شان مرتبط است؛
5. اطلاعات و معلومات در مورد تخصیص بودجه مبتنی بر تفکیک جندر در وزارتخانه/بخش مربوطه؛
6. شرح موفقیت ها و دست آوردهای وزارتخانه/بخش مربوطه در ارتباط با پیشرفت زنان و احقاق حقوق شان؛
7. توصیه ها و پیشنهادهای در مورد تقویت نقش وزارتخانه ها/بخش های مربوطه به منظور تقویت فعالیت های مرتبط با پیشرفت زنان.

چه چیزی در بنگله دیش موثر بوده است؟

- حکومت بنگله دیش مساله جندر را از سال 2005-06 در چارچوب بودجه سازی میان دوره ای گنجانده است. بودجه سازی پاسخگو به جندر به عنوان بخشی از برنامه اصلاحات بودجه در چهار وزارتخانه شروع شد و تدریجا گسترش پیدا کرد.
- طرح بودجه 1 دورنمای برای وزارتخانه ها ایجاد میکند تا بتوانند دیدگاه مبتنی بر جندر را در برنامه های خود جا بدهند.
- آموزش مسایل مربوط به جندر توسط انجوها و همکاران توسعه، برای مسئولین اداری فراهم شده بود.
- هر وزارتخانه/بخش مربوطه، یک مسئول جندر دارد که مسئولیت هماهنگی ها میان وزارتخانه را در رابطه به مسایل جندر به عهده دارد. اینها بخشی از پروسه بودجه سازی پاسخگو به جندر نیستند و از ظرفیت های کمتری برخوردار اند. برنامه های آموزشی نیاز است تا روی ظرفیت سازی مسئولین جندر در وزارتخانه ها کار شود.
- گزارش بودجه جندر توام با بودجه که در سال 2009-10 معرفی شد، همه ساله در پارلمان مورد توجه قرار میگیرد. این گزارش مبتنی بر معیارهای قبول شده است که از سوی وزارت مالیه در اختیار شان قرار میگیرد.

ضمیمه 1: معیارهای سنجش پیشرفت زنان برای طرح بودجه-1 – بنگله دیش

1. دسترسی به خدمات صحتی و تغذیه سالم—آیا برنامه های مشخص و موثر برای بهبود پاسخگویی به نیازهای نسایی و خدمات صحتی عمومی در خصوص زنان روی دست گرفته میشود؟ آیا این فعالیت ها وضعیت تغذیه زنان، مشخصا زنان باردار و شیرده را بهبود خواهند بخشید؟
2. دسترسی به خدمات عامه و مالکیت های عمومی—آیا دسترسی به مالکیت های عمومی (مثلا زمین های دولتی، زمین های باتلاقی، غرس درخت، و غیره و خدمات عمومی (دسترسی به تعلیم، صحت، برق، آب آشامیدنی پاک و غیره) مورد توجه و گسترش قرار میگیرند؟
3. دسترسی به آموزش و تعلیم—آیا فرصت های دسترسی به تعلیم و آموزش برای زنان و دختران فراهم شده است؟
4. کاهش ساعات کاری روزانه زنان—آیا هیچ برنامه ای برای کاهش ساعات کاری روزانه زنان روی دست گرفته شده است؟ اگر بلی، چه برنامه ای؟ و چگونه ان برنامه ها اهداف مشخص شده را برآورده میکنند؟

5. سهم گیری زنان در بازار کار و فعالیت های درآمد زا—آیا هیچ قدمی برای ازدیاد دسترسی زنان به بازار کار و تسهیل روند شمول زنان به بازار کار و فعالیت های درآمدزا برداشته شده است؟ چگونه این کار صورت گرفته است؟
6. ارتقای مصونیت اجتماعی زنان و کاهش میزان آسیب پذیری و خطر—آیا اقدام های لازم برای ارتقای مصونیت اجتماعی زنان و کاهش میزان آسیب پذیری و خطر صورت گرفته است؟ چه اقداماتی برای برآورده کردن ارتقای مصونیت اجتماعی زنان و کاهش میزان آسیب پذیری و خطر موثر است؟ مشخصا آن آسیب هایی که از آفت های طبیعی ناشی میشوند.
7. توانمند سازی زنان—آیا قدم هایی برای توانمندسازی زنان از طریق تضمین مشارکت زنان در سطوح تصمیم گیری در خانواده ها، اجتماع و محیط کاری و از طریق مشارکت جدی در چارچوب سیاسی، روی دست گرفته شده است؟ چگونه این اقدامات انجام یافته است؟
8. سهم گیری زنان در مجامع گوناگون—آیا اقدامات لازم جهت شامل سازی مسایل جندر در مجامع ملی و بین المللی صورت گرفته است؟ چگونه این اقدامات صورت گرفته است؟
9. تضمین مصونیت و آزادی گشت و گذار—آیا اقداماتی لازم جهت تضمین امنیت گشت و گذار زنان در اماکن عمومی، تضمین مصونیت زنان در خانواده، در مکان های عمومی و اجتماع انجام شده است؟ اگر بلی، چگونه؟
10. نظارت و ارزیابی—آیا اقدامات لازم به منظور تقویت سیستم نظارت و ارزیابی مرتبط به مسایل برابری جندر صورت گرفته است؟
11. ارتقای منزلت اجتماعی زنان—آیا اقدامات لازم برای ارتقای منزلت اجتماعی زنان صورت گرفته است؟ (مثلا تنزیل سن طفولیت، ازدواج های قبل از وقت و یا شیربها).
12. دسترسی زنان به قانون و عدالت—آیا اقداماتی برای ایجاد/گسترش فرصت های برای دسترسی زنان به قانون و محکمه صورت گرفته است؟ چگونه این اقدامات عملی شده است؟
13. تکنولوژی معلوماتی برای زنان—آیا فرصت های لازم برای دسترسی و امکان استفاده و آموزش تکنولوژی معلوماتی برای زنان عملی شده است؟ چگونه دسترسی و امکان استفاده از این موارد برای زنان تضمین شده است؟
14. کاهش خشونت و ستم—آیا اقداماتی جهت کاهش و تقلیل خشونت و ستم علیه زنان روی دست گرفته شده است؟ چگونه میشود از خشونت و ستم علیه زنان در خانواده ها و اجتماع کاهش داده شود؟

http://web.csc.gov.ph/cscsite2/phocadownload/GADagenda20142015_V111Dec2013.pdf

مطالعه موردی 3: هندوستان

بودجه جندر به عنوان یک مفهوم در سال 2000 میلادی توسط حکومت هند پذیرفته شد و تعهد حکومت هند در قبال آن در سخنان وزیر مالیه هند در سخنرانی در مورد بودجه، انعکاس پیدا کرد. در آن سخنرانی تصریح شده بود که "نیاز میرم برای تقویت دسترسی زنان به منابع ملی و تضمین جایگاه درست و مناسب زنان در توسعه و انکشاف اقتصادی وجود دارد."³

³ Budget Speech 2000-2001, par. 23

متعاقب آن، در ماه جولای سال 2000، DWCD یک ورکشاپ در مورد "ایجاد بودجه ملی در منطقه جنوب آسیا" را با همکاری UNIFEM که اکنون همان برنامه زنان سازمان ملل است، راه اندازی کرد. این اولین قدمی بود بسوی بودجه جندر در هند که در آن نماینده های از حکومت هند، نماینده های ملل متحد، رسانه ها، انجوها، نهادهای تحقیقاتی، جامعه مدنی و اعضای کمیسیون پلان در منطقه جنوب آسیا اشتراک کرده بودند. بعد از اتمام ورکشاپ، DWCD مسئولیت مطالعه مسایل مرتبط با جندر و پالیسی اقتصادی را به انستیتو ملی مالیه عمومی و پالیسی در ماه اکتوبر سال 2000 میلادی سپرد.

پالیسی ملی توانمندسازی زنان سال 2001، در بخش طرح استراتیژی عملی خود صراحتاً ذکر میکند که برنامه عمل که توسط وزارتخانه های مرکزی و ایالتی ایجاد میشود، باید مشخصاً دید مبتنی بر جندر را شامل شود. آن پالیسی همچنان صراحت دارد که پروسه مدیریت منابع باید شامل ارزیابی منفعت هایی که زنان از آن بهره مند میشوند و منابع تخصیص یافته به زنان باشد و در اختیار برنامه سازان از طریق شامل سازی بودجه جندر در پی تغییرات در پالیسی، قرار بگیرد.

متعاقب آن، وزارت مالیه یک گروه متخصصین را در سال 2003 تشکیل داد تا سیستم دسته بندی معاملات را مرور و بازبینی کنند. آنها تلاش شان را روی ایجاد الگویی متمرکز کردند که بتواند بودجه سازی پاسخگو به جندر را در سیستم حکومتی شامل کنند. توصیه ها و پیشنهادهای این گروه متخصصین مورد توجه قرار گرفت که در سخنرانی سال 05-2004 وزیر مالیه (پاراگراف 76)، انعکاس یافت: "گروهی از زنان با من در تماس شدند و خواستار توجه به بودجه جندر شدند. این امر به این معناست که اطلاعات بودجه باید به گونه ای ارائه شود که در آن موارد حساس مرتبط به جندر که به آن بودجه اختصاص داده شده است، باید بصورت واضح برجسته شوند. یک گروه متخصصان که روی سیستم دسته بندی معاملات کار میکردند، گزارش خود را در 6 جولای 2004 ارائه کردند. این گزارش تحلیل دوره ای مبتنی بر نتایج-موارد را مورد تاکید قرار داده است. حکومت این پیشنهادات را مورد مطالعه و بررسی قرار خواهد داد و امیدوارم بتوانم برخی از آنها را در بودجه سال 2005-06 عملی کنم.

در تعقیب آن، یک کمیته درون دیپارتمنتی در سال 2004 به سرپرستی وزیر مصارف (بودجه) ایجاد شد که DWCD نیز عضو آن بود. در سال 05-2004، وزارت انکشاف زنان و اطفال "بودجه برای برابری جندر" را به عنوان طرح کاری خود پذیرفت. یک چارچوب استراتژیک فعالیت ها برای عملی سازی این مأموریت نیز ایجاد شد و به تمامی دیپارتمنت های حکومت هند پخش شد.

دست آوردها از سال 2005 به اینسو:

الف. ساختار نهادی

- i. واحد های بودجه جندر (GBCs) ایجاد شده است تا بتواند به عنوان نقاط مرکزی جهت ایجاد هماهنگی ابتکارات بودجه جندر در 57 وزارتخانه/دیپارتمنت ایفای نقش نمایند.
- ii. منشور واحدهای بودجه جندر. برای طرح ساختار واحدهای بودجه جندر و کارکرد آنها منشور واحدهای بودجه جندر توسط وزارت مالیه ایجاد شده است.

ب. نظارت و گزارش دهی

اعلامیه بودجه جندر - یکی از پیشرفت های قابل توجه در راستای تقویت و بهبود بودجه جندر در این کشور معرفی اعلامیه بودجه جندر در سال 2005-2006 بود. این سند تمامی معلومات راجع به تخصیص بودجه برای زنان را شامل میشود. این

سند به عنوان مکانیسم گزارش دهی عمل می کند و تمامی اطلاعات در مورد بودجه های تخصیص یافته برای زنان را دربر دارد. تعداد وزارتخانه ها/دیپارتمنت ها که موظف اند این گزارش را تهیه کنند، در مدت ده سال از 9 به 36 وزارتخانه/دیپارتمنت ازدیاد پیدا کرده است. همچنان، مقدار بودجه تخصیص یافته به جندر از 2.79 فیصد کل بودجه به 5.46 فیصد کل بودجه ازدیاد یافته است.

ج. شامل سازی جندر در ساحات عملی

- i. بودجه جندر در مرحله طراحی/دیزاین: این نکته نیز حایز اهمیت است که نگرانی ها و مسایل جندر بُعد بسیار اساسی در طرح و برنامه ریزی تمامی پروژه ها و برنامه های حکومت شامل است. یکی از استراتژی های حیاتی و مهم برای برآوردن این هدف شامل سازی مسایل جندر در ساختار کمیته مصارف مالی (EFC) و گزارش وزارت مالیه که از سال 2014 نافذ است، می باشد.
- ii. بودجه نهایی: پس از سالها، بودجه نهایی به عنوان بخش اساسی پروسه بودجه سازی و سند مهم برای تقویت مکانیزم های حسابداری در داخل حکومت تبدیل شده است. رهنمایی های اساسی بودجه نهایی نیز ایجاد شده است.
- iii. رهنمودهای نظارت جندر: وزارت مالیه پیش نویس رهنمودهای نظارت جندر را برای عملی کردن نظارت جندر در برنامه های مختلف، طرح ها و پالیسی های حکومت هند، طرح و ایجاد کرده است. این پیش نویس بصورت آزمایشی تحت نظارت وزارت مالیه و اداره کنترل نظارت هند اجرا و عملی شده است.

د. رهنمایی و ظرفیت سازی

- i. در حالیکه وزارت مالیه نقش کلیدی در نهادینه سازی بودجه جندر در وزارتخانه ها/دیپارتمنت های مرکزی را بازی کرده است، وزارت انکشاف زنان و اطفال عنوان بخش پیوند دهنده، از پروسه نهادینه سازی بودجه جندر حمایت کرده است. یک طرح بودجه جندر در سال 2008، در جریان یازدهمین برنامه پنج ساله، به منظور اجرای برنامه های آموزشی/ورکشاپ ها، ظرفیت سازی، سروی های- تحقیقی و غیره روی دست گرفته شد. مطابق آن طرح، به عنوان مثال وزارت مالیه برای برآوردن این هدف، برنامه ها و حمایت های مالی برای ادارات دولتی مرکزی/ایالتی به منصه ای اجرا گذاشت. این طرح در دوازدهمین برنامه پنج ساله (2012-2017) نیز ادامه می یابد. به منظور حمایت از واحد های بودجه جندر و آموزش دهندگان، یک دستنامه آموزشی بودجه جندر و رهنمود توسط وزارت انکشاف زنان و اطفال تهیه و آماده شده است.
- ii. یکی از نقطه های تمرکز MWCD حمایت از ایجاد واحدهای بودجه جندر در تمامی وزارتخانه ها/دیپارتمنت ها بوده است که باعث تقویت و توانمند سازی ظرفیت های داخلی و بیرونی شده و در عین حال، برای آموزش متخصصین واحدهای بودجه جندر در راستای شامل جهت دهی برنامه ها، طرح ها و پالیسی ها کمک میکند. برای این منظور، MWCD برنامه های آموزشی، ورکشاپ ها، و بحث های جداگانه با وزارتخانه ها/دیپارتمنت ها و انکشاف منابع مادی را راه اندازی و تعقیب کرده است. از 2008 تا حال، MWCD با همکاری حکومت ایالتی و نهادهای مختلف ملی و ایالتی در عرصه آموزش دهی، بیشتر از 100 برنامه های آموزشی و ورکشاپ های ارتقای ظرفیت را برای مامورین دولتی و آموزش دهندگان عالی راه اندازی کرده است. جدا از برنامه های آموزشی، وزارت مالیه بحث ها با یکایک مامورین بلند پایه تمامی وزارتخانه ها، به شمول وزارتخانه های کلیدی، برای فراهم سازی زمینه فهم مسایل جندر در داخل سکتور های مربوطه، راه انداخته است. برنامه معرفی مسایل جندر، اولین قدم برای معرفی مفهوم بودجه جندر در این وزارتخانه ها/دیپارتمنت ها است.
- iii. برای تقویت واحدهای بودجه جندر در وزارتخانه های مرکزی، وزارت انکشاف زنان و اطفال قالب مشخصی را برای تهیه برنامه عمل یک ساله برای وزارتخانه ها تهیه کرده است. تمامی وزارتخانه ها باید برنامه عمل یک ساله خود را که در بر دارنده مسایل جندر و توجه جدی وزارتخانه مربوطه را می طلبد، را در قالب از پیش معین بگنجاند. برنامه عمل یک ساله توسط وزارت انکشاف زنان و اطفال مورد تحلیل و نظارت قرار میگیرد.

بودجه ساز جندر در سطح ایالتی (سطوح نیمه ملی)

وزارت انکشاف زنان و اطفال، رهنمودهای برای ایالت ها صادر کرده است که حاوی نقشه راه برای بودجه جندر می باشند. برنامه های آموزشی/ورکشاپ های منظم برای مامورین دیپارتمنت های مختلف حکومت ایالتی (UTs)، مخصوصا در سطوح بالا، توسط این وزارتخانه سازماندهی و تمویل میگردد. نهادهای آموزش دهنده در سکتورهای مثل انکشاف دهات و پنچپاتی راج، صحت، کار، معارف، زراعت، اداره عامه، مالیه، و پولیس بودجه سازی جندر را در برنامه درسی (curriculum) خود گنجانده اند و برنامه های مشخص را در کنار دستنامه های آموزشی ایجاد کرده اند. در بسیاری از ایالت ها، ریاست مالیه، پلان و رفاه اجتماعی، و همچنان انکشاف زنان و اطفال حالا بصورت فعال در فعالیت های مرتبط به بودجه سازی جندر سهم ایفا میکنند. اعلامیه های بودجه سازی جندر، نیز توسط ایالت ها به عنوان جزء برنامه بودجه ایالتی آماده میشوند و به در شورای ایالتی هر ساله ارایه میشود.

هنوز راه زیادی در پیش است

با آنکه تجربه حکومت هند در عرصه بودجه سازی جندر به عنوان مرجع در برنامه های بودجه سازی جندر مورد استفاده قرار میگیرد، ظاهرا فاصله زیادی میان آنچه توقع میرفت و آنچه بدست آمده است، هنوز وجود دارد. هند نیاز دارد واحدهای بودجه سازی جندر خود را تقویت کند، شیوه های تازه برای ارزیابی کارکردها ایجاد کند، شیوه گزارش دهی اعلامیه بودجه جندر را تقویت کند، روی سکتورهایی دست نخورده مثل منابع درآمد متمرکز شود و سیستم نظارت جندر را برای نیرومند سازی پروسه بودجه سازی جندر در هند، نهادینه کند.

چه چیزی در هندوستان کارایی داشته است؟

- ایجاد واحدهای بودجه جندر در سطح تمامی وزارتخانه ها و ریاست ها و ایجاد طرح کلی و کارکردهای واحدهای بودجه جندر به شکل منشور واحدهای بودجه جندر که توسط وزارت مالیه صادر شده است؛
- ارایه اعلامیه (گزارش) بودجه جندر به عنوان بخشی از بودجه سالانه؛
- طرح برنامهء مشخص در مورد بودجه جندر برای حمایت از آموزش دهی و تحقیق، ارزیابی، سنجش میزان موثریت، و نظارت جندر. برنامه های فشرده ظرفیت سازی در تمامی سکتورها؛
- تالیف دستنامه بودجه جندر و توزیع گسترده آن. تقویت انستیتوت های آموزشی در سطح ملی و نیمه ملی برای آموزش دهی موظفین خدمات عامه و مسؤولین منابع.
- شامل سازی جندر در مرحله طرح تمامی برنامه ها و طرح ها حکومت از طریق گزارش کمیته مصارف مالی وزارت مالیه.
- برآیند های مرتبط به جندر به عنوان بخش مهم سند نهایی بودجه که باید توسط هر وزارتخانه تهیه و ارایه شود. رهنمودها در این مورد توسط وزارت مالیه ایجاد و صادر شده است.
- رهنمودهای بودجه سازی پاسخگو به جندر توسط وزارت انکشاف زنان و اطفال تهیه و برای تمامی ایالت ها صادر شده است (حکومت های ایالتی) تا کارکردهای خود را مطابق آن عیار سازند. برنامه های آموزشی منظم تنظیم و هماهنگ شده است.
- تحلیل بعدی بودجه و نظارت جندر، گزارش بودجه جندر توسط نهادهای جامعه مدنی.